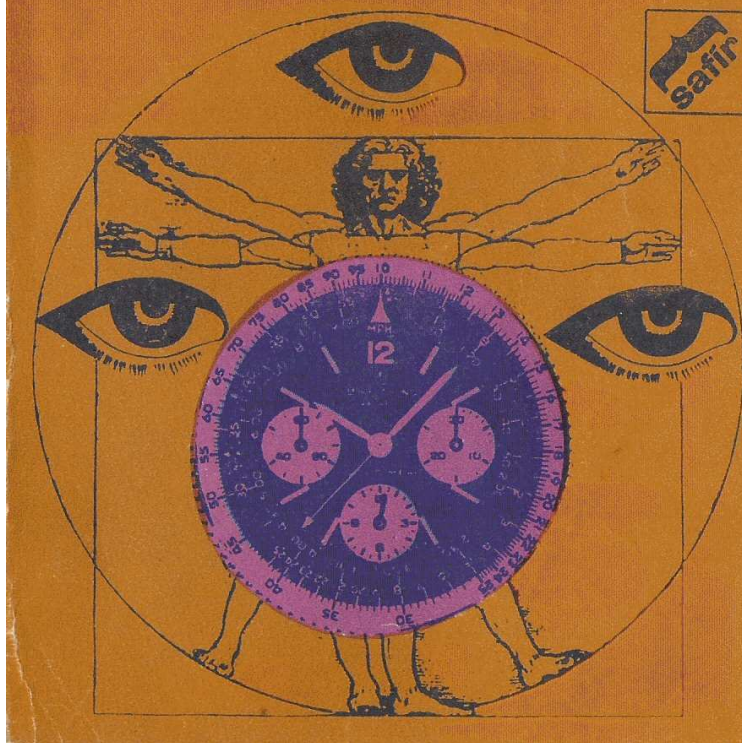


Poul Anderson

Strážci času



HORIZONT
PRAHA

Přeložil dr. Václav Kajdoš

Translation © Dr. Václav Kajdoš 1970

Illustrations © Jiří Hanuš 1970

I.

„Hledá se spolupracovník. Stáří 21 až 40 let, pokud možno svobodný. Předpoklady: technické vzdělání a dokonalé zdraví. Možnost cest do zahraničí, dobrý plat. Hlaste se na adrese: Technická společnost, a.s., odd. 305 E-45, v době od 9 do 12 a od 14 do 18 hodin.“

„Je to, chápejte, poněkud neobvyklá práce,“ řekl pan Gordon. „Kromě toho přísně důvěrná. Mohu přece předpokládat, že dovedete zachovávat tajemství?“

„Za normálních okolností ano,“ odpověděl Don Everard. „Přijde na to, o jaké tajemství jde.“

„Máte samostatný úsudek,“ řekl muž za stolem. „To mám rád.“

„Vaše nabídka mě zaujala, protože jsem hodně cestoval v zahraničí - a rád bych cestoval zas. Přece však, upřímně řečeno, nemám zdání, jak práce u vaší firmy vypadá.“

„Máme jí spoustu,“ mínil pan Gordon. Nahlédl do papírů. „Tak vy jste byl na frontě, jak vidím - Korea.“ Everard přisvědčil. „Hm - chyt'te se, prosím, rukama koule na vašem opěradle. Ano, děkuji. A nyní dotaz: Jak reagujete, jste-li osobně ohrožen?“

„Poslyšte...“ začal Everard.

Pan Gordon pozorně sledoval přístroj, který stál před ním

na stole. Vypadalo to jako krabice s několika stupnicemi a ručičkami.

„Jaký je váš názor na internacionalismus?“

„Rád bych věděl...“

„A na komunismus? Fašismus? Ženy? Jaké máte osobní cíle? Dobrá, děkuji. Nemusíte mi odpovídat.“

„Co to má, k čertu, znamenat?“ domáhal se Everard odpovědi.

„Takový malý psychologický test, nic víc. Už na to nemyslete. Vaše názory mě nezajímají, šlo mi jen o to zjistit vaše citové rozpoložení.“ Gordon se opřel do židle a sepal ruce. „Test dopadl kladně. Řekl jsem vám už, že máme práci, která je přísně důvěrná. My - řekněme, že chceme překvapit konkurenci.“ Škytavě se rozesmál.

„Mimochodem, FBI nás už proklepala od hlavy až k patě. Štít je tedy čistý. Na celém světě najdete pobočky naší firmy, které se zabývají technickými projekty a finančními transakcemi. Pro jedno speciální odvětví našeho podnikání potřebujeme nyní nové spolupracovníky. Dostanete sto dolarů, když teď odejdete do vedlejší místnosti a podrobíte se zkoušce způsobilosti. Trvá asi tři hodiny. Bude-li výsledek negativní, rozloučíme se. Bude-li kladný, zavazujeme se, že vám sdělíme všechno potřebné a začneme se školením. Souhlasíte?“

Everard zaváhal, protože měl neurčitý pocit, že je vháněn

do úzkých. Za tím vším bylo víc než jen tahle kancelář a podivný pan Gordon.

„Dobrá. Ale podepíšu, teprve až budu vědět, oč vlastně jde.“

„Jak je libo.“ Gordon pokrčil rameny. „Test ostatně ukáže, jestli se nám hodíte. Pracujeme s nejmodernějšími technickými pomůckami.“

To ovšem souhlasilo. Everard věděl něco o moderní psychologii, o encefalografech, o adaptačních testech, o Minnesota-efektu. Ale ještě nikdy v životě nespatriil podobné stroje; bzučely a leskly se jako nové. Otázky, jež mu kladl holohlavý asistent neurčitého věku mu připadaly naprosto nesmyslné. Nikdo mu také nevysvětlil, k čemu je kovová přilba, kterou musel mít po celou dobu zkoušky na hlavě, a kam vedou elektrické šňůry, které na ní byly připojeny.

Vrhal kradmé pohledy na nápisy pod jednotlivými stupnicemi, ale písmena nebo čísla byla uvedena ve znacích, jaké dosud nikdy neviděl. Nebylo to anglicky ani francouzsky, rusky ani řecky nebo čínsky - prostě nic, co by existovalo v roce 1970. Snad právě tehdy začínal tušit pravdu.

Další vyšetřování odhalilo celou jeho minulost: Donald Emmert Everard, stáří třicet let, bývalý poručík zákopníků, praxe ve vývoji a výrobě v Americe, Švédsku a v Arábii, dosud svobodný, zcela bez závazků jakéhokoli druhu. Zájem o literaturu, nadšený hráč

pokeru, vášnivý plachtař, jezdec a lovec. O dovolených pěstuje kempink a rybaří.

Každé z těchto jednotlivých charakteristik si byl přirozeně vědom i dříve, ale nikdy si tak jasně neuvědomil, jak dobře každá z nich zapadá do mozaiky jeho celkového portrétu.

Vyčerpaný a zpocený opustil místnost. Pan Gordon mu nabídl cigaretu a přelétl řadu předtištěných lístků, které mu předal asistent. Tu a tam si pro sebe zamumlal nějaká slova, jejichž smysl zůstal Everardovi skryt. Dokonce i jeho přízvuk se změnil. Hovořil americkou angličtinou, jakou Everard nikdy předtím neslyšel.

Trvalo to málem celou půlhodinu, než Gordon konečně vzhlédl. Everard již začínal být netrpělivý, protože mu připadalo, že ho tím nezdvořilým jednáním přehlíží; jen zvědavost ho přinutila vyčkat.

Pan Gordon ukázal neuvěřitelně bílý chrup a zešíroka se spokojeně usmál.

„Nemůžete přirozeně vědět, že jsem už musel odmítnout čtyřiadvacet uchazečů. Ale vy se nám hodíte. Test to potvrdil.“

„Hodím se... k čemu?“ zeptal se Everard a naklonil se dopředu. Cítil, že se mu zrychlil puls.

„Pro Hlídku. Budete něco jako policista.“

„Ach... a kde?“

„Všude - a v kterékoli době. Teď se seberte, protože to, co vám musím povědět, bude pro vás šok. Podívejte se, i když činnost naší firmy je zcela legální, je to jen pouhá fasáda a zdroj peněz. Naše skutečné poslání spočívá ve střezení času...“

II.

Místo: Akademie stála na západě americké pevniny.

Doba: oligocén, poslední třetina starších třetihor.

Informace: Akademie byla vybudována před tisíci lety a má existovat ještě půl miliónu let - dosti dlouho na to, aby vyškolila tolik strážců, kolik jich Hlídka času bude potřebovat. Potom má být Akademie zničena tak důkladně, že po ní nezůstane ani stopy. Po době ledové přijde konečně člověk, který v roce 19352 po Kristu vynalezne cestování v čase, aby se mohl dostat o celé milióny let zpátky do minulosti a zřídit v oligocénu Akademii.

Byl to komplex nízkých dlouhých budov, postavených ve slohu plném křivek a bohatém na zářivé barvy. V zeleni obrovitých starých stromů se vyjímal dost podivně. Les se táhl až k řece, široké a žluté, a nocí se tu občas rozléhal řev šavlozubých tygrů.

Everard vystoupil z pouzdra času. Byla to velká kovová schránka neurčitého tvaru. V hrdle mu nepříjemně vyschlo. Podobný pocit měl tenkrát před dvanácti lety, když byl odveden - nebo to bylo v budoucnosti, za dvacet miliónů let? Týž pocit opuštěnosti a bezmoci... Na tom nemohlo nic změnit ani to, že z ostatních pouzder vystoupilo asi padesát dalších mužů a žen.

Nikdo nepromluvil. Všichni tito nově přijatí lidé byli zcela zaujati tím, že se navzájem prohlíželi. Everard rozpoznal staromódní límec z dob Hooverových, u jiné osoby pak krinolínu. Móda se měnila až do jeho současnosti, do roku 1970 - a dál. Odkud je asi to děvče v třpytivém, přiléhavém trikotu, které má zelené rty a vlnité žluté vlasy? Nebo lépe řečeno - z které je doby?

Náhodou se ocitl vedle mladého, asi pětadvacetiletého muže. Podle hubeného obličejce a tvídového obleku se dalo soudit na Angličana. Rýha kolem jeho úst vyjadřovala jakousi hořkost a zklamání.

„Snad bychom se měli seznámit,“ řekl Everard a uvedl své jméno a svůj původ.

„Charles Whitcomb, Londýn, 1947,“ odvětil váhavě druhý. „Právě jsem byl propuštěn z RAF a byl jsem rád,

že jsem dostal dobré místo. Jenže teď si tím nejsem tak docela jist...”

„Ale snad ano,“ přesvědčoval ho Everard a vzpomněl si na slibovaný plat. „Patnáct tisíc v prvním roce...”
Uvažoval, o jaké roky asi půjde. Určitě započítávají dobu, v níž ubíhá jeho vlastní život.

Od budov přicházel směrem k čekající skupině vysoký mladý muž. Šedá uniforma těsně přiléhala k jeho tělu. Pouze tmavomodrý plášť, který se třpytil tisíci odlesky, jako by byl poset hvězdami, splýval mu volně s ramen. Přívětivě se usmál a se zvláštním přízvukem pravil:

„Vítám vás na Akademii. Předpokládám, že všichni mluvíte anglicky.“ Everard si povšiml, že blízko něho stojí muž v rozedrané uniformě německého vojáka a vedle pak Ind ve svém tradičním šatu. „Budeme tedy hovořit anglicky, dokud nezvládnete temporal. Já se jmenuji Dard Kelm a narodil jsem se - hm - v roce 9573 vašeho letopočtu. Dobu od roku 1850 do roku 1975 jsem prostudoval co nejpodrobněji, takže platím za specialistu. Vy všichni pocházíte z tohoto údobí. Jsem vám ve všech situacích k službám.

Snad jste si už všimli, že netrváme na přísné disciplíně jako ve škole, nebo u vojska. Každý z vás dostane jak osobní, tak všeobecné instrukce. Během studia s vámi nebudou potíže, to zkoušky ukázaly. Také možnost, že byste někdy v budoucnu náhodně selhali, je omezena na minimum. Každý z vás představuje vybraného představitele své doby, i když vaše rozdílné schopnosti -

a ty chceme maximálně rozvinout - bude třeba cvičit individuálně. Na formality neklademe žádný důraz, ovšem kromě přirozené zdvořilosti při vzájemném styku. Každý má právo na studium a volný čas. Neočekáváme od vás víc, než jste schopni dokázat.

Nemáte-li zatím žádné naléhavé dotazy, dovolím si vás teď zavést do vašich ubytoven.“

Dard Kelm jim vysvětlil, k čemu jsou rozličná zařízení v obytných místnostech. Vybavení pokojů odpovídalo přibližně tomu, co si představovali pod pojmem pokrok v roce 2000. Pohodlný nábytek, který se přizpůsoboval tvarům těla, osvěžující lázeň, velký výběr konzervovaného umění - obrazů a hudby. Nebylo to příliš futuristické a dalo se tomu ještě rozumět. Každý čekatel měl svou vlastní místnost. Kdo chtěl, mohl jíst ve společné jídelně, kdo si přál, mohl si dát jídlo přinést až na pokoj.

Everard cítil, jak jeho vnitřní napětí povoluje.

Slavnostní banket na počest jejich příchodu měl obvyklý ráz; nezvyklé byly jen tiché stroje, které horlivě popojížděly sem a tam a obsluhovaly hosty. Kromě jídla tu bylo i pivo, víno a aromatický tabák.

Právě tak jako ostatní se Everard brzy dostal do povznesené nálady. Rytmická hudba strhla některé nováčky tak, že začali zpívat - samozřejmě falešně. Pouze Charles Whitcomb se držel zpátky. Seděl tiše v rohu místnosti a hleděl si své sklenky. Dard Kelm byl

natolik taktní, že ho nerušil.

Ponenáhlu se to všechno začalo Everardovi zamlouvat, i když mu vlastní smysl a účel celé organizace zůstával nadále naprosto nejasný.

„Cesta časem byla vynalezena a rozvinuta koncem choritického následnictví,“ začal nazítří Kelm v učebním sále vyučování. „Podrobnosti oné epochy si budete moci prostudovat později, prozatím postačí, když budete vědět, že to byla opravdu bouřlivá doba. Rozpory v oblasti obchodu a rasové protiklady vyvrcholily válkou mezi hospodářskými zájmovými skupinami; vlády představovaly jen pouhé šachové figurky na tomto kosmickém bojišti.

Časový efekt je vedlejším produktem bádání v oblasti teleportace - přemísťování hmoty beze ztráty času. Z matematického hlediska to znamenalo nekonečnou řadu přetržitých jevů, právě tak jako cesta do minulosti.

Skupina, která ono kontinuum objevila, si přirozeně plně uvědomovala možnosti, jaké tento objev přináší. Vkládal jim do rukou nejen hospodářské výhody, nýbrž i příležitost, jak nepřátelům zasadit smrtelnou ránu. Chápejte: čas je cosi proměnlivého, minulost se dá změnit...”

„Mám dotaz.“ Bylo to děvče z roku 1972, mladá fyzička Elisabeth Grayová.

„Prosím,“ přikývl zdvořile Kelm.

„Podle mého názoru nám tu popisujete naprosto nelogickou situaci. To, že tu jsme, sice dokazuje, že může existovat cesta do minulosti, ale tím ještě není zdaleka dokázáno, že událost, která se stala, se najednou nestala. To je paradox!“

„Jen podle zákonů logiky, které se nevztahují na Alef-efekt. Příklad: odeberu se do minulosti a zabráním tomu, aby váš otec poznal vaši matku. V tom případě se nikdy nebudete moci narodit. Tato část všeobecných dějin se změní, ale zůstane pak už vždycky jiná, i když si vzpomínku na její původní podobu zachovám.“

„A co kdybyste to zkusil sám na sobě?“ zeptala se Elisabeth. Přestal byste existovat?“

„Ne - a to proto, že jsem existoval už v době, která mému zásahu předcházela. Vezměme si opět váš příklad: když se vrátíte - dovolte, abych to odhadl - do roku 1946 a postaráte se o to, aby se vaši rodiče v roce 1947 nevzali, pak jste už v onom roce žila. Tím, že změníte jednu epizodu, ještě nezmizíte. Stejně by tomu bylo, kdybyste žila třeba jen jednu vteřinu před okamžikem, v němž byste zastřelila muže, který se později měl stát vaším otcem.“

„Ale - potom bych žila, aniž bych se předtím narodila,“ protestovala, naprosto vyvedena z míry. „Mám své vzpomínky, žila jsem, ale nic z toho, co ty vzpomínky a život vytvářelo, by neexistovalo.“

Kelm pokrčil rameny.

„Nu, a co na tom? Vy si stále ještě myslíte, že zákon kauzality, nebo snad lépe řečeno, zákon o zachování hmoty spočívá na nepřetržité funkci. Ale tak tomu není, to jsem již vysvětlil.“

Náhle se zasmál a opřel se o katedru.

„Všechno přirozeně možné není, to uznávám. Nikdy byste nemohla být svou vlastní matkou, a to ani tehdy ne, kdybyste v pravou dobu odcestovala do minulosti a provdala se za vlastního otce. Děti by pak měly jen polovinu vaší dědičné hmoty a žádné by nebylo totožné s vámi.

Vraťme se k našemu tématu. Dnes bych vám rád podal jen hlavní nárys. Ona skupina tedy vynalezla cestu časem a využila jí podle svého. Zničila všechny své nepřátele prostě tím, že zabránila jejich narození. Ale pak se objevili Daneliáni.“

Poprvé jeho hlas ztratil téměř bodrý konverzační tón. Napřímil se, jako by stál na pódiu v pozoru před někým neviditelným, a klidně pokračoval:

„Daneliáni patří do naší budoucnosti, jsou o celé milióny let napřed i před mou vlastní dobou. Lidstvo se vyvinulo v cosi... v cosi nepopsatelného. Pravděpodobně se nikdy s žádným Daneliánem nesetkáte, ale jestliže se to stane, pak to s vámi otřese. Nejsou ani dobří, ani zlí, stojí mimo

všechny nám známé pojmy. Jsou před námi asi tak daleko, jak daleko jsme my před hmyzožravci, z nichž jsme se vyvinuli.

Museli se pečlivě starat o svou skupinu vynálezců, aby neohrozili svou vlastní existenci. Zakázat cestu časem nemohli, protože ta patřila k faktorům, kterým oni sami vděčili za svůj vznik. Těm devíti vynálezům zabránili v uskutečňování dalších záměrů, a aby mohli kontrolovat různá vývojová období, zřídili Hlídku času.

Vaše úkoly vás zavedou hlavně do těch údobí, která znáte. Navenek povedete zcela normální život, můžete si založit rodinu a mít přátele. Budete pobírat smlouvený plat, požívat naší ochrany a mít nárok na řádnou dovolenou. Ale stále musíte být připraveni a na zavolanou uposlechnout výzvy Strážců času. Snad budete muset pomáhat některému kolegovi, který se na cestě časem ocitl v nesnázích. Nebo dostanete za úkol změnit politickou či hospodářskou situaci. Někdy se Hlídka času smíří se samovolným vývojem událostí a ujme se pouze menších oprav, které usměrní průběh událostí opět do žádoucí časové roviny.

A mně nezbývá, než abych vám popřál mnoho štěstí.“

První část výuky zahrnovala fyzické a psychologické instrukce. Everard si nikdy předtím neuvědomoval, že je vlastně člověkem jen napůl. Teprve nyní, kdy dosáhl naprosté kontroly nad vlastním tělem i duchem, naplnila ho dosud nepoznaná radost ze života.

Hypnotická blokáda zabraňovala, aby někdy někomu - pokud nepatřil přímo mezi Strážce - prozradil existenci Hlídky času. Nebylo prostě možné, aby v tomto směru podal byť sebenepatrnější informaci. Naučil se také veškerým údajům o své vlastní - oficiální - osobnosti, to znamená o osobnosti patřící do dvacátého století.

Temporal, umělá řeč Strážců času, byl divem logické vyjadřovací schopnosti a nikdo z nezasvěcených jí nerozuměl.

Dosud byl přesvědčen, že se trochu vyzná ve vojenské technice a strategii, ale nyní se musel seznámit s metodami a zbraněmi z padesáti tisíciletí. Musel zacházet stejně dobře s bronzovým oštěpem jako s cyklónovým paprskometem, který byl s to zničit celý světadíl. Několik málo obranných prostředků mohl mít při sobě, ale svolení k takovým anachronismům se udělovalo jen zřídkakdy.

Potom následovalo studium dějin, vědy a umění i filosofie období mezi rokem 1850 a 1975. Kdykoli ho měl úkol zavést do některé jiné epochy, měl k dispozici hypnotické přístroje, vyučující ve spánku. A právě díky těmto přístrojům mohl být učební běh zakončen za tři měsíce.

Seznámil se s organizací Strážců času a její strukturou.

Nejvýše stáli tajuplní Daneliáni, s jejichž civilizací bylo jen malé spojení. Ačkoli šlo o polovojenskou organizaci s nejrůznějšími hodnotami a služebními stupínky,

neexistovaly v ní žádné zvláštní formality. Historická údobí byla rozdělena na takzvané okruhy, které zaujímaly asi dvacetileté časové úseky. Pod firmou nějakého průmyslového podniku fungovala v každém hlavním městě kancelář Strážců času, řízená z hlavního stanu, který měl rovněž podobný plášť. V Everardově době existovaly tři okruhy s hlavními stany v Londýně, Moskvě a Peking. Zpravodajské spojení mezi jednotlivými časovými rovinami se dalo pomocí malých schránek času - jakýchsi robotů s automatickými časovými selektory, které zabraňovaly, aby se všechny roviny nevytořili naráz v téže vteřině.

Učitelé byli bez výjimky přátelští a ochotní. Šedovlasý veterán, který učil Everarda řídit vesmírnou loď, prodělal marťanskou válku kolem roku 3890.

„S vámi to máme poměrně lehké,“ pochválil ho jednoho dne. „Ale nedávno jsem měl v práci jakéhosi Římana z doby Caesarovy. Ten chlapec nebyl nijak hloupý. Ale nedokázal prostě pochopit, že se strojem se musí zacházet jinak než s koněm. A což teprve tihle Babylóňané! Cesta časem nezapadá do jejich světového názoru. Museli jsme tedy sáhnout k metodě 'války bohů'.“

„A jaké metody volíte pro nás?“ zeptal se Whitcomb.

Starý kosmonaut přimhouřil oči a zkoumavě si Angličana měřil.

„Pravdu - pokud ji dovedete snést.“

„A jak jste se dostal vy k Hlídce času?“

„Ach, byl jsem sestřelen nad Jupiterem. Moc toho ze mne nezbylo, ale našli mě a dali dohromady. Jenomže moji příbuzní už nežili a já jsem byl považován za mrtvého - proč bych se tedy vracel? Přijal jsem nabídku. Je tady pěkně, máme tu dobrou společnost a můžete si vybírat dovolené v těch nejrozmanitějších dobách. Jen počkejte, až poznáte dobu třetího matriarchátu, pak pochopíte, co mám na mysli.“

Everard jeho slova sotva vnímal. Obraz velké zeměkoule, která se před ním volně vznášela v prostoru, ho zcela uchvátil. Hvězdy blikaly a lákaly.

Podařilo se mu již uzavřít několik přátelství, protože většina nováčků a budoucích Strážců měla podobnou povahu. A jak si mohl povšimnout, vyvinulo se za tu dobu i několik milostných vztahů. Sňatky nebyly ostatně zakázány.

Nejvíce se však přece jen sblížil s neustále trdnomyslným Whitcombem, kterého mu bylo z mnoha důvodů líto. Angličan byl dobromyslný, to Everard vycítil, ale cosi ho trápilo.

Jednou si oba muži spolu vyjeli. Seděli na koních, jejichž předkové obývali bažinaté džungle za řekou a vlastně ještě ani jako koně nevypadali. Hedvábná látka šedých uniforem, které měli oba muži na sobě, citelně mírnila žár žlutě žhnoucího slunce.

„Divím se, že nám dovolují lovit,“ poznamenal Američan. „Co kdybych zastřelil třeba šavlozubého tygra, který byl přírodou vyhlédnout k tomu, aby usmrtil hmyzožravce, z nichž se později vyvine člověk? Copak tím nezměním chod historie?“

„Ne,“ zavrtěl hlavou Whitcomb. „Jednotlivec nehraje žádnou roli. Rozhodující je celé plemeno. Když se například odebereš do středověku a zabiješ jednu ovci, pak proto ještě v roce 1940 - abych uvedl nějaký letopočet - nezmizí všechny ovce ze světa. Pouze některé z nich budou mít jiné předky. Příroda neustále doplňuje své mezery. Nebo jiný příklad: Když se odeberu do minulosti a zabráním Boothovi, aby zavraždil presidenta Lincolna, udělá to o něco později stejně někdo jiný. Vždyť právě setrvačnost jednou dané dějové linie nám umožňuje cestu do minulosti. Má-li se doopravdy něco změnit, je třeba přistoupit k takovému činu důkladně a opatrně.“

„A přesto je nám sebemenší zásah zakázán...“

„Vždyť právě to mě stále tak trápí. Nesmím prostě odcestovat do devatenáctého století, abych v Braunau zastřelil jistého kojence. Musím přihlížet, jak vyrůstá, rozpoutává válku a vraždí mi děvče...“

Everard hned neodpověděl. Chvilí jeli dál a kromě slabého vrzání postrojů nebylo nic slyšet. Potom řekl:

„Promiň, Whitcombe. Pověz mi o tom, máš-li chuť.“

„Moc toho není, ale snad se mi uleví, když o tom někomu řeknu. Byla v letectvu, u zpravodajů. Jmenovala se Mary Nelsonová a chtěli jsme se po válce vzít. 17.listopadu byla v Londýně. Na to datum nikdy nezapomenu. Byla to V-bomba. Mary měla dovolenou a byla u své matky. Ten den navštívila sousedy - a jejich dům to rozbilo napadrt'. Na domku její matky nebylo ani škrábnutí.“

Whitcomb pobledl; jeho oči zíraly strnule vpřed, ale nic neviděly. Sotva pohyboval rty, když dodal:

„Bude strašné nesmět se nikdy vrátit, abych ji ještě jednou spatřil - aspoň naposled...“

Everard položil Angličanovi ruku na rameno.

Mlčky jeli dál.

Výuka skončila.

Po banketu na rozloučenou se každý vrátil do své vlastní doby, do téže hodiny, kdy ji opustil.

Gordon Everardovi blahopřál a vydal mu seznam současných agentů, z nichž někteří seděli dokonce na důležitých vládních místech nebo byli v tajné službě.

Potom se nový Strážce času odebral do svého starého obydlí, aby nastoupil službu. Oficiálně se nyní zabýval daňovými otázkami Technické společnosti, ale ve

skutečnosti nedělal nic jiného, než že denně četl noviny a pátral po známkách činnosti někoho z těch, kdo byli na cestě časem. Stále byl připraven uposlechnout výzvy. A když rozkaz přišel, měl před sebou svůj první úkol.

BRITOVÉ, jak dnes nazýváme obyvatele Velké Británie, je vlastně označení pro původní keltské obyvatelstvo Anglie.

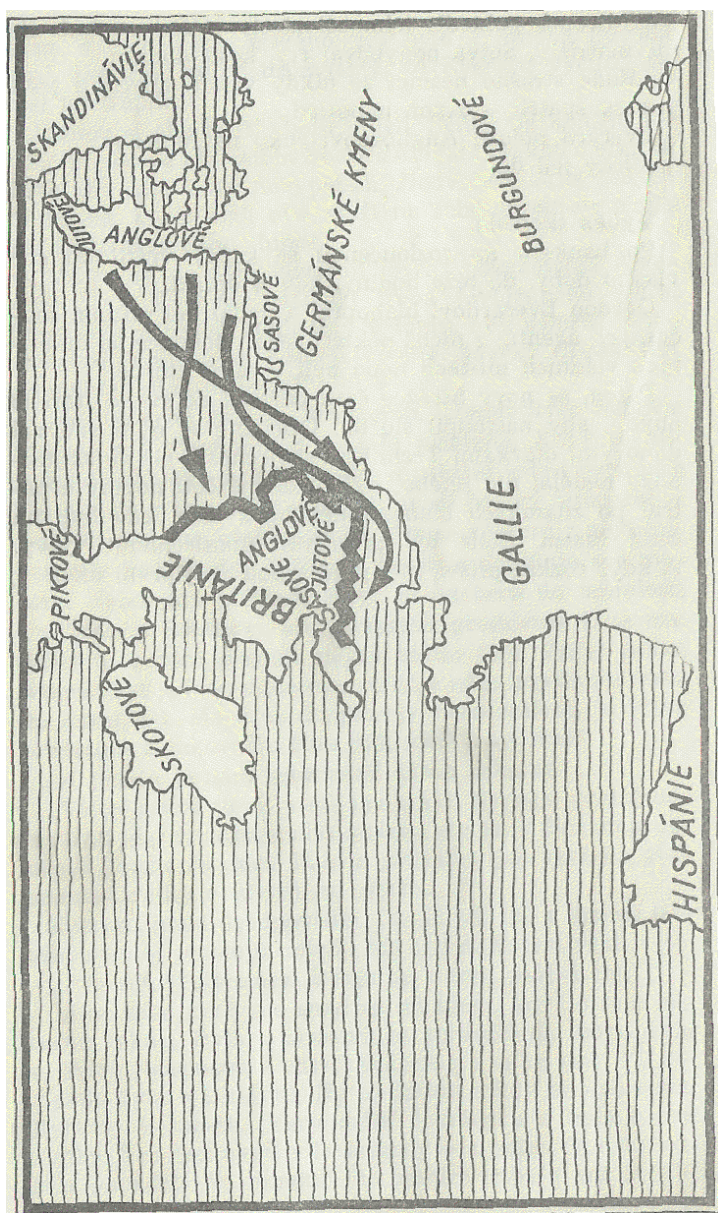
Keltové, nebo též Galové, byla skupina indoevropských kmenů, která se dlouho vyvíjela na území rozprostírajícím se západně od Čech přes jižní Německo až do severovýchodní Francie a od 7.stol.př.n.l. postupně pronikala na západ a na jih přes Francii až do Španělska. Kolem r.400 ovládli Keltové severní Itálii a ohrožovali Řím, ve 4. a 3.stol.př.n.l. opanovali Karpatskou kotlinu a část Balkánského poloostrova, kolem r.278 překročili Helespont a usadili se v části Malé Asie (Galacie). Když je později Římané z Itálie vytlačili, soustředila se značná část Keltů ve střední Evropě. U nás v Čechách sídlil až do posledního století př.n.l. keltský kmen Bojů. Poté, co území na sever od Dunaje obsadili Germáni, většina Keltů odtud ustoupila.

Na počátku 5.stol. vtrhly do Británie tři germánské kmeny: jednak západogermánský kmen Anglů, usídlený původně na území dnešního Šlesvicka-Holštýnska, dále západogermánský kmen Jutů, kteří původně sídlili na Jutském poloostrově, a konečně Sasové, což byl největší germánský kmen, usídlený kolem řeky Vezery. Sasové žili bez jakéhokoli styku s římskou kulturou a dlouho si udrželi staré germánské zřízení. Byli podmaněni teprve Karlem Velikým, a to za krvavých bojů v letech 772 až 804, a násilně pokřesťanštěni.

Podle pověsti byli náčelníky loupeživých Sasů Hengist a Horsa. Britský kníže Vortigern jim postoupil ostrov

Thanetu pod závazkem, že budou zemi chránit proti Piktům a Skotům. Sasové však společně s Juty a Angly přešli do Británie, brzo se sami zmocnili vlády a založili tam sedm království. Jedním z nich byl Kent.

Ačkoli byli Keltové vynikající bojovníci, nezaložili vlastní stát a nakonec splynuli s jinými kmeny. Vytvořili však vyspělou laténskou kulturu, která ovlivnila vývoj i v oblastech jimi neobsazených. Keltské prvky výrazně ovlivnily utváření mnohých evropských národností, zvláště anglické a francouzské. Keltské umění je známo jen z vykopávek zbytků sídel.



III.

Byl to zvláštní pocit, pročítat řádky novin a zároveň vědět, co se stane dál. Bylo možno při tom zmalomyslnět, protože současnost rozhodně nevypadala přátelsky a vyrovnaně. Everard začínal chápat, proč by Whitcomb nejraději spěchal do minulosti a tuto přítomnost změnil.

Ale bylo by to něco platné? Kdyby připravil Hitlera o život, mohl by se místo něho objevit ještě horší tyran. Kdyby se bylo zabránilo vynálezu atomových pum a místo toho se postavily atomové elektrárny, nebylo by nikdy mohlo dojít ke šťastné epoše venušanské renesance. Ze zla se mnohdy rodilo tolik dobrého...

Vyhlédl z okna. Světelné reklamy vrhaly hektické odlesky na soumravné nebe. V dálnce na druhém břehu se tyčily manhattanské mrakodrapy. A řeka času - jen jeden zákrut ho dělil od mírumilovné třetihorní epochy a nepředstavitelné budoucnosti danielánské civilizace. Mezitím ale žily, smály se, plakaly, pracovaly, doufaly a umíraly miliardy lidí.

Povzdechl si a opřel se dozadu o opěradlo. Vnitřní neklid se nedal zaplašit. Tahle nečinnost...

Zapálil si dýmku a vstal. Pomalu přistoupil ke knihovně a namátkou vytáhl jeden svazek. Otevřel jej a začal číst. Viktoriánské příběhy.

Zaujaly ho, protože byly napsány napínavě. Pojednou ho

upoutala podobnost s jednou událostí, která se přihodila v minulém století. V Addletonu našli starou hrobku. A potom se stalo cosi podivného...

Cesta časem?

Ne, pomyslel si Everard, to je přece nesmysl.

Ale neškodilo by podívat se tomu na zoubek. Kde je veřejná knihovna? K té události, jak si vzpomínal, došlo zcela určitě okolo roku 1894. V londýnských Times o tom jistě něco bude.

Druhého dne stál před knihovnou a čekal, až otevřou. Jeho domněnka ho nezklamala. Počínaje 15.červnem 1894 přinášely noviny několik dní po sobě zprávy o vývoji této události. Everard tak získal jasný přehled o tom, co se přihodilo.

Addleton bylo místo v Kentu a pozůstávalo především z jakobínského venkovského sídla, které patřilo lordu Wyndhamovi, a z hrobky neznámého stáří. Majitel zámku byl vášnivý archeolog. Společně se svým vzdáleným příbuzným Jamesem Rotherhithem, expertem Britského muzea, hrobku otevřeli a prohledali. Mnoho toho nenašli. Několik koňských a lidských kostí, zrezivělé ozdobné předměty a zbraně - a malou truhlici s hromadou kovu, patrně nějaké slitiny zlata a stříbra. Truhlice byla kupodivu dobře zachovalá.

Lord brzy nato onemocněl, kdežto Rotherhitheovi, který se staral o truhlici a její obsah mnohem méně, se nemoc

vyhnula. Když Wyndham 25.července zemřel a byly u něho shledány příznaky otravy, byl Rotherhithe zatčen. Jeho rodina však najala soukromého detektiva a tomu se brzy také podařilo na základě pokusů se zvířaty prokázat, že hromada kovu vydává smrtící záření. Nikdo to nechápal, ale o nevině domnělého traviče se již nedalo pochybovat.

Truhlici i s obsahem hodili do kanálu. Gratulace, happy end. Everard seděl tiše, bez pohnutí v zešeřelém pokoji u stolu, časopisy před sebou. Stále ještě nevěděl vše, ale teď měl aspoň jistá vodítka. Nicméně zůstávalo záhadou, proč po tom ještě nepátrala Hlídka času oné doby. Nebo snad pátrala? Jak jen by se to dozvěděl?

Snad bude lépe, když učiní dotaz.

Jakmile se vrátil do svého bytu, sepsal krátkou zprávu a vložil ji do jedné z malých schránek času. Nastavil tlačítka na 25.červen 1894 a na londýnskou agenturu. Pak stiskl knoflík. Schránka mu zmizela z očí.

Za několik minut ji spatřil znovu. Otevřel jí a vyňal z ní list, popsaný drobným perličkovým písmem. Uvědomil si, že to je v pořádku, tenkrát už byl psací stroj vynalezen. Četl:

„Velevážený pane,

odpovídaje na váš dopis ze dne 6.září 1970, sděluji Vám, že aféra, o které jste psal, právě začala. Bohužel jsme příliš zaneprázdněni problémem, jak zabránit

připravovanému atentátu na Ježí Veličenstvo, jak vyjasnit balkánskou otázku a jak neztratit ze zřetele čínský obchod s opiem. Samozřejmě bychom tu záležitost mohli vyřídit, ale to bychom se k ní museli vrátit později. Takto bychom byli zároveň na dvou různých místech, což by mohlo být nápadné. Prosíme Vás proto o pomoc. V případě, že neobdržíme zápornou odpověď, očekáváme Vás v Osborne Road č.14, a to 26.června 1894 okolo půlnoci.

S veškerou úctou

J. Mainwethering.“

Následovaly prostorové a časové souřadnice, jejichž střízlivost se nikterak nesrovnávala se zdvořilým tónem dopisu.

Everard si promluvil s Gordonem a získal povolení převzít tento případ. Poslal zprávu Charlie Whitcombovi do roku 1947 a ten odpověděl jediným slovem: „Samozřejmě.“ Nato se odebral do skladiště Technické společnosti a tam poprvé spatřil stroj času - halmochron. Vozidlo - v jistém smyslu to bylo něco takového - mělo antigravitační regulátory, dvě sedla a motor, který je přenášel prostorem a časem.

Everard nastavil tlačítka na místo a údobí Whitcomba a stiskl aktivátor. V témž okamžiku se prostor kolem něho proměnil a on se ocitl v jiném skladišti. Whitcomb už na něho čekal.

To je Londýn 1947 - na okamžik však kmitlo Everardovi hlavou, že vlastně právě dlí na druhé straně oceánu, v Americe, a je o třináct let mladší.

„Těší mě, že tě zas vidím,“ podával mu ruku Whitcomb.

„Tak tedy královna Viktorie?“

„Hádám, že ano. Nasedni.“ Everard opět nastavil tlačítka a stiskl aktivátor...

Kancelář Technické společnosti se rychle vynořila z mlhavé nicoty a stala se skutečností. Těžký nábytek, tlusté koberce a rozsvícená plynová lampa jim vzaly dech. Elektrické osvětlení sice již existovalo, ale firma Dalhaousi & Roberts, Import, kladla důraz na tradici. Sám Mainwethering jim hleděl zvědavě vstříc. Pak vstal z dřevěné židle a pozdravil je. Byl velký a rozložitý a měl zvlněné licousy. Everard jen stěží rozuměl jeho kultivovanému oxfordskému přízvuku.

„Dobrý večer, pánové. Doufám, že jste měli příjemnou cestu - ehm - ano, samozřejmě, je to přece vaše první cesta. Zvláštní pocit, není-liž pravda? Ještě si dobře vzpomínám, jak jsem poprvé navštívil jedenadvacáté století. S britskou tradicí nemá už mnoho společného - to je hrůza. Ano, je mi líto, že mám tak málo času - dobrý vtip, co? Jakémusi fanatickému Němci z roku 1917 se podařilo odhalit naše tajemství. Jeden náš antropolog byl poněkud neopatrný. Ukradli mu stroj. A ten Němec chce teď spáchat atentát na Její Veličenstvo, aby zabránil válce. Dá nám pořádnou práci ho najít.“

„Doufám, že se vám to podaří,“ pravil Whitcomb.

„Myslím, že ano. Velmi rád bych tím pověřil některého soukromého detektiva, ale jediný, který by přicházel v úvahu, je zase příliš chytrý. Žije totiž podle zásady: vytřídit nemožné a vše ostatní - ať už to zní sebeneuvěřitelněji - považovat za možné. A mohlo by se přece stát, že cestu časem bude rovněž považovat za možnou.“

„Vsadil bych se,“ řekl Everard zamyšleně, „že je to tentýž muž, který se zítra či pozítří ujme addletonského případu. Dokáže Rotherhitheovu nevinu. Ale to pro nás už není důležité. Důležité je jen to, že v dávnověku Britů došlo k hokuspokusu.“

„To byli Sasové,“ opravil ho Mainwethering, který to musel vědět. „Mnozí lidé si pletou Sasy s Brity, ale taky je házejí na jednu hromadu s Juty. Kent byl tenkrát dobyt Juty... Ano, připravil jsem všechno. Tady jsou šaty, peníze a papíry. Vědí vůbec naši Strážci času, kolik práce dá ta nejmenší operace, ten nejsměšnější podnik? Ostatně, máte už nějaký určitý plán?“

„Ano,“ prisvědčil Everard a začal se svlékat. „Aspoň zhruba. Oba známe viktoriánskou dobu dost dobře, abychom si mohli vyhledat záchytné body.“

Mainwethering se ušklíbl.

„Záchytné body... Tak mi napadá, že až se ten

addletonský případ stane - nebo pokud se už stal - námětem pro literární dílo, narazí na něj ještě více Strážců. Vaše hlášení přišlo první, ale po něm následovala hned další dvě. Jedno z roku 1932 a druhé z roku 1979. Chybí mi automatický robot-sekretář - ale ty přece ještě nebyly vynalezeny.“

Everard se vecpal do nepohodlných kalhot a zapjal příliš těsný kabát. Znovu si uvědomil, že ve dvacátém století jsou šaty přece jen pohodlnější.

„Myslím, že tak nebezpečné naše dobrodružství zase nebude,“ utěšoval sám sebe. „Ano, když se na to díváme ze správného úhlu, nemůže být vlastně vůbec nebezpečné - jinak bychom tu totiž nebyli. Nemám pravdu?“

Mainwethering pokyvoval hlavou ze strany na stranu.

„Kdo to má vědět? Uvažujme společně: Vráťte se do jutského údobí a tam najdete zpráchnivělou mrtvolu živou. Ten darebák vás předejde a zabije vás. A zabije i ty, které pošleme za vámi. Co teď? Svůj záměr - změnit historii - může uskutečnit. Snad zahájí technickou revoluci, snad něco jiného. To ale vy budete opět existovat, protože jste tam byli už před oním zvratem - třeba jen jako mrtvolý. Avšak nyní, v roce 1894, jsme se nikdy neviděli, tato rozmluva se nikdy nekonala, Lord Wyndham nezemřel... Nu, už Horác pravil...“

„Ano, ano, já vím,“ zasmál se nervózně Whitcomb a tím prozradil svou netrpělivost. „Ale nyní bychom měli vyrazit. Podíváme se na hrob a rozhodneme, co dál.“

Vzal ze svého kufru několik předmětů - dvě pistole, několik menších přístrojů a drobnou vysílačku, pomocí níž bylo možné v případě nebezpečí uvědomit každou kancelář - a strčil to všechno do obrovského tlumoku.

Mainwethering se podíval do jízdního řádu.

„Můžete odjet z Charing Crossu zítra ráno v 8.23. Půlhodinu budete potřebovat na cestu k nádraží. Do té doby musíte být tedy zpátky.“

„Platí.“

Everard a Whitcomb zmizeli.

Mainwethering si povzdychl, zívá, nechal tam nějaké instrukce pro svého pomocníka a šel domů.

Když se halmochron nazítří v 6.45 zhmotnil, pomocník už netrpělivě čekal.

IV.

Bylo to vlastně poprvé, co si Everard řádně uvědomoval skutečnost, že se pohybuje časem. Čistě rozumově cestu časem přirozeně již dlouho uznával, ale přesto mu zůstávala stále něčím nepochopitelným a cizím. Teprve nyní, když se s ním staromódní drožka natřásala na hrbolatém dláždění mezi pestrým davem lidí - mezi muži v proužkovaných kalhotách a s barevnými cylindry, mezi ženami v dlouhých šatech, mezi námořníky, a když vdechoval vzduch sice zakouřený, ale bez benzínových výparů, teprve teď pochopil, že je opravdu tady.

V tomto okamžiku není ještě jeho matka na světě a jeho prarodiče jsou docela mladým párem, Grover Cleveland je presidentem Spojených států a Viktorie anglickou královnou, Kipling píše svou Knihu džunglí a na americkém západě se schyluje k posledním indiánským vzpourám... Bylo to jako rána do hlavy, která ještě nedopadla.

Whitcomb to bral klidněji, ale oči mu hořely nadšením, že smí prožívat slavnou anglickou minulost a vidět jí na vlastní oči.

„Začínám už chápat,“ mumlal, „že se dějepisci nemohou shodnout, zda tato doba představovala nepřirozenou, zaprášenou konvenci, anebo poslední vzepětí západní civilizace před jejím zánikem. Když se na tyhle lidi, na všechny, co jich tu je, dívám, uvědomuji si, že to bylo určité obojí, dobré i zlé, protože ani jeden člověk sám o sobě historii nedělá. Teprve když jich jsou milióny...“

„To platí v každé době,“ dodal Everard.

K jejich překvapení vypadal vlak stejně jako vlaky, které jezdily v Anglii v letech 1947 a 1970, což zavržlo Whitcombovi příležitost k několika sarkastickým poznámkám o tradici vlastního národa. Po několika hodinách vystoupili na ospalém venkovském nádražíčku, které dřímalo mezi pestrými květinovými záhonky, našli rachotivou drožku a rozjeli se k venkovskému sídlu lorda Wyndhama.

Přívětivý policista je po několika otázkách vpustil. Vydávali se za archeology, jeden měl být z Ameriky, druhý z Austrálie. Tuto dlouhou cestu podnikli prý jen proto, aby se mohli setkat s lordem, a nyní je překvapila zpráva o jeho strašlivé smrti. Mainwethering, který měl - jak se zdálo - všude své prsty, jim dal s sebou doporučující dopis Britského muzea. Inspektor Scotland Yardu jim dovolil prohlédnout si hrobku.

„Případ je uzavřen, pánové, i když tady můj kolega je jiného názoru, chachacha.“

Soukromý detektiv se nuceně usmál a přivřenýma očima je pozoroval. Byl velký, hubený a měl zahnutý nos a doprovázel ho menší, robustní muž s hustým knírem, patrně jeho asistent.

Návrší s hrobkou se rozkládalo v parku na dosti velké ploše. Hrobka byla porostlá trávou a přístup k ní byl čerstvě odházen. Na zemi ležely ztrouchnivělé dřevěné

trámce.

„V novinách bylo cosi o malé kovové truhlici,“ pravil Everard klidně. „Mohli bychom se na ni trochu podívat?“

„Ale ovšem,“ přikývl inspektor a vykročil. Vedl je k jakési nízké vedlejší budově, kde na stole ležely čistě srovnány všechny předměty nalezené v hrobce. Jediným cennějším nálezem byla pouze truhlice, všechno ostatní by laikovi připadalo jako odpad.

„Hm,“ zabručel Whitcomb a svraštil čelo. Jeho oči spočinuly zamyšleně na hladké, namodralé se lesknoucí kovové skřínce, zhotovené z jakési neznámé slitiny. „Podivné. Co si o tom myslíte?“

Everard se přiblížil jen váhavě. Dovedl si velice dobře představit, jaký je její obsah, a zachovával proto veškerou opatrnost člověka nadcházejícího atomového věku, kterému jsou tyto věci známé. Vytáhl z kapsy Geigerův počítač, velký asi jako ruka, a přidržel jej u skříňky. Ručička se ani nepohnula.

„Zajímavá věcička,“ konstatoval inspektor a pozoroval zvědavě počítač. „Smím se zeptat, co to je?“

„Experimentální elektroskop,“ odpověděl Everard. Nadzvedl lehce víko. Ručička se vychýlila...

V truhličce bylo dost radioaktivity, aby člověka v několika minutách smrtelně ohrozila. Přirazil víko, nikoli však dříve, než na zlomek vteřiny zahlédl masivní, lesklé

kovové hroudy. Truhlice určitě pocházela z daleké budoucnosti, protože nikdo dnes nedokáže tak silné záření zastínit tak účinně, jen několika centimetry kovu.

„Nebezpečná hračka,“ varoval inspektora. „Zacházejte s tím opatrně.“

Soukromý detektiv je mlčky sledoval.

„Vy znáte obsah, pane?“ zeptal se.

„Ano, myslím, že ano.“ Náhle Everardovi blesklo hlavou, že Becquerel objeví radioaktivitu teprve za dva roky. Bude muset být opatrnější. „Vypráví se, že v indiánských teritoriích existují kovy, které jsou jedovaté...“

„Velmi zajímavé,“ poznamenal detektiv a nacpával si dýmku. „Připomíná mi to rtuťové páry.“

„Pak tedy položil tuto truhlici s nebezpečným obsahem do hrobu Rotherhithe,“ uvažoval inspektor.

„Směšné,“ pravil detektiv zuřivě. „Mám sám po ruce tři důkazy, že obžalovaný je nevinný. Mne zajímá už jen příčina smrti lorda Wyndhama. Byl to jedovatý kámen v kazetě, který měl potrestat náhodné vykradače hrobů? Snad. Ale jak by přišli staří Sasové k americkému kovu? Že by ty historky o Féničanech byly přece jen pravdivé? V jejich řeči byly nalezeny chaldejské prvky...“

Everard pocítil nepatrný osten viny, že svádí pozorování na falešnou stopu, ale pak se rozpomněl, že truhlice bude

i s nebezpečným obsahem stejně hozena do kanálu a zapomenuta...

Rychle si vymyslel důvod, aby se s Whitcombem mohli odporoučet. Brzy nato seděli opět ve vlaku a vraceli se zpátky do Londýna. Protože měli kupé sami pro sebe, neviděl Angličan žádné riziko v tom, že vytáhne z kapsy ztrouchnivělý kousek dřeva.

„Podařilo se mi to nepozorovaně strčit do kapsy a pomůže nám to určit přesně stáří hrobu. Podej mi, prosím tě, počítáč radioaktivního uhlíku, Everarde.“

Strčil dřevo do dutiny přístroje, otočil několika knoflíky a odečetl výsledek na stupnicích.

„Jeden tisíc čtyři sta - ano, a asi třicet let. Hrob tedy pocházel z doby okolo roku - hm - 464 po Kristu. Právě tehdy se Jutové uchytili v Kentu.“

„Jestliže tahle věcička po tak dlouhé době ještě tak silně vyzařuje, jakpak to asi vypadalo při jejím vzniku? O tak dlouhý poločas při vysoké aktivitě usilují naši vědci už dlouho.“

Hlásili se opět u Mainwetheringa. Dal jim ten den dovolenou, protože měl dost práce s odesláním zprávy, čtením odpovědí a opětným kladením dotazů.

Everard a Whitcomb se loudali po ulicích a vnímali všemi smysly život viktoriánské doby. Američan byl uchvácen.

„Tak bych chtěl žít,“ řekl Whitcomb se zasněným výrazem v očích.

„Bez naší pokročilé medicíny? Bez zubařů?“

„... a bez pum,“ přisvědčil Angličan trpce.

Mainwethering je už očekával ve své kanceláři. Bafal z cigára, přecházel sem a tam po místnosti a přitom je seznamoval s výsledkem svého pátrání.

„Kov byl identifikován jako pohonný izotop z třicátého století. Ve zprávě se říká, že nějaký obchodník z říše Inků navštívil rok 2987, aby ten izotop vyměnil za syntropin, jehož výrobní tajemství se ve zmatcích mezivlád ztratilo. Byl náramně opatrný a vydával se za obchodníka ze soustavy Saturna, ale nebylo mu to nic platné. Zmizel beze stopy. Právě tak jako schránka času. Má se za to, že někdo vypátral jeho totožnost, a že právě proto zahynul. Strážci se pokoušeli záhadu rozluštit, ale časová schránka zmizela. Dva Strážci - hm - Everard a Whitcomb...”

„Když jsme ji už našli, proč se tedy ještě namáháme?“ zašklebil se Američan.

Mainwetheringa to vyvedlo z míry. Zvedl vyčítavě prst.

„Ale příteli, vždyť vy jste ji ještě vůbec nenašli. Ten úkol je teprve před vámi a musí být splněn během našeho života. Nedopouštějte se té chyby, že budete považovat

svou práci za skončenou jen proto, že historie zaznamenala váš úspěch. Čas není strnulý a neproměnný. Člověk má vlastní svobodnou vůli. Jestliže zklamete, pak se historie v tomto nepatrném bodě změní a váš úspěch nezaznamená. Hlídka času se doposud dopustila jen mála chyb a jen málokterí Strážci selhali. Ale žádný se nevzdal. Jednoho dne budou vyjasněny i ty poslední případy a potom bude opět minulost, přítomnost a budoucnost čistá.“

„Nu dobrá,“ smál se Everard. „Vždyť jsem si jen trochu zažertoval. Tempus fugit - čas utíká. Už se nezdržujeme.“

Brzy se ukázalo, že Hlídka času Everard - Whitcomb má jen nepatrné vědomosti o době, ve které Římané opustili Británii a římská kultura se zhroutila. Strávili proto hodinu pod hypnotickými vyučovacími stroji, a když procitli, hovořili plynule latinsky, ovládali saské a jutské nářečí a měli rozsáhlé vědomosti o podmínkách tehdejšího života.

Kalhoty a košile z hrubé vlny, kožené kabátce a vysoké boty byly právě tak nepohodlné jako četné řemeny a šňůry, jimiž to všechno drželo pohromadě. Dlouhé plavé paruky překrývaly jejich účes; jejich hladce vyholených tváří si snad nikdo nepovšimne. Whitcomb byl vyzbrojen válečnou sekyrkou, kdežto Everard dal přednost meči. Obě zbraně, i když zhotovené z nejtvrďší oceli, nemohly samozřejmě nahradit ochromující paprsky z 26.století, ukryté pod kabátcí. Pancířů se vzdali, ale v kapsách u sedel halmochronu měli pro všechny případy uschovány dvě ochranné přilby, které budou sotva nápadné, protože

v pátém století byl každý svým vlastním zbrojířem.

„Výtečně,“ pochvaloval si Mainwethering a pohlédl na hodinky. „Očekávám vás okolo čtvrté a budu tu mít nějaké lidi pro případ, že byste s sebou přivezli třeba zajatce.“ Podával jim ruku. „Šťastný lov.“

Usadili se na sedlech. Everard nastavil tlačítka na letní půlnoc roku 464 po Kristu a zapojil aktivátor.

V.

Úplněk ozařoval podivuhodnou osamělou krajinu. Celý obzor byl úzce sevřen mezi tmavé lesy. Kdesi zavyl vlk. Před nimi se tyčila mohyla. Dostali se sem příliš pozdě.

Zapojili antigravitátory a vznesli se několik metrů do výše, aby získali lepší rozhled. Zpozorovali, že docela blízko je malá osada, jen několik chatrčí.

„Pole jsou obdělána,“ konstatoval Whitcomb. Hovořil mimoděk tiše. „Ti Sasové a Jutové, to byli ponejvíce sedláci, kteří hledali novou půdu. Vypadá to zde tak, jako kdyby tu Britové už řadu let nežili.“

„Nás zajímá hrobka. Snad bude líp, když začneme se svým pátráním v téhle době, a vrátíme se teprve tehdy, až získáme informace o některých podrobnostech. Navrhoval bych pokračovat zítra ráno.“

Whitcomb přisvědčil. Everard přistál v hustém houští a přeskočil o pět hodin do budoucnosti. Slunce právě vycházelo, vlhká tráva se třpytila v jeho paprscích a na blízkých stromech cvrlikali ptáci. Oba Strážci seskočili se stroje a pak jej poslali do výše. Pomocí drobné vysílačky mohli halmochron kdykoli zase přivolat.

S jistotou a zcela volně kráčeli potom k osadě a kopanci odháněli dorážející psy. Prošli těžkými dřevěnými vraty a dostali se na volné prostranství. Dvě nahé děti se na ně zvědavě zadívaly. Jakési děvče, které právě dojilo malou strupatou krávu, pronikavě vyjeklo. Podsaditý stařík,

který právě oplachoval vodou prasata, nechal ihned nato práce, položil ruku na jílec meče a napřímil se. Z velkého domu, jediného, který byl postaven ze dřeva, vyšel vousatý muž. V ruce držel sekyru a pátravě nečekané návštěvníky pozoroval. Potom je pozdravil.

Everard se na něho přátelsky usmál.

„Jsem Uffa Hundingsson a toto je můj bratr Knubbi. Jsme kupci z Jutska. Cestou z lodi jsme zabloudili. Celou noc jsme proběhali sem a tam po lese, než jsme našli vaši osadu.“

„Já se jmenuji Wulfnoth, syn Aelfredův. Pojd'te, můžete s námi pojít.“

Ve velké síni bylo temno a čpěl tu kouř. Wulfnothovy děti a vnukové se shromáždili okolo dlouhé tabule. K snídani byly kusy nedovařeného vepřového masa, které se zapíjely džbánky kyselého piva. Hovor se rychle rozpředl a Everard s Whitcombem museli brzy odpovídat na otázky zvědavců. Wulfnoth je nejednou přistihl, jak si odporují.

„Dlouhá cesta mění novinky,“ vytácel se rychle Everard, ale přece jen se podívoval, jak dobré je zpravodajství mezi pevninou a Británií.

Trochu později se Everard odvážil zeptat, co je to za hrob. Stařec svažtil čelo, zatímco jeho žena se rychle ohlédla po dřevěné modle.

„O takových věcech se nemá mluvit,“ pravil konečně Jut.
„Bylo by mi milejší, kdyby toho čaroděje nebyli
pochovali na mém pozemku. Byl však blízkým přítelem
mého otce, který zemřel teprve loni.“

„Čaroděje?“ nastražil Američan uši. „To je ale podivná
historie.“

„Mohu vám ji povědět, jestli chcete. Před šesti lety se
objevil v Canterbury jakýsi cizinec jménem Stane. Jistě
přišel hodně zdaleka, protože neznal náš jazyk, ale král
Hengist se ho ujal a on se brzy naučil mluvit jako my.
Dal králi podivuhodné dary a brzy se stal jeho nejlepším
rádcem. Nikdo se neodvážil ho oklamat, protože on uměl
vrhat rukou blesky, rozbíjet skály - a jednou, v bitvě s
Brity, upaloval i lidi. Mnozí se domnívali, že je to sám
Wodan, ale to není možné, protože později zemřel.“

„Zemřel?“ podivil se Everard. „A co se o něm ještě
povídá?“

„Řekl jsem už, že byl královým rádcem. Stále prosazoval
smír s Brity. Když se s nimi spojíme, budeme prý velice
mocní. Možná, že měl pravdu, ale mně se ti Britové se
svým ukřižovaným bohem protiví. Nu tak tedy, před
třemi lety ho někdo zabil a teď je tu pochován. Jeho věci,
pokud je lidé nerozkradli, se mu daly do hrobu. Dvakrát
ročně mu přinášíme oběti a musím přiznat, že jeho duch
nás zatím nechával na pokoji. Ale přece jen - nevím...“

„Tak tedy před třemi lety...?“ přemítal Everard sám pro
sebe a ztratil jakýkoli zájem o další rozhovor.

Po hodině se jim konečně podařilo se rozloučit. Wulfnoth s nimi poslal mladíka, aby je zavedl až k řece. Strážci však neměli v úmyslu jít moc daleko. Everard přivolal halmochron a oba se pohodlně usadili do sedel. Zcela vyjevenému chlapci řekli:

„Vašimi hosty byli Wodan a Donar. I nadále vás budeme ochraňovat.“

A potom se spěšně vrátili o tři roky nazpět.

Byla opět noc, ale mohyla ještě nestála: čaroděj tedy žije. Z křoví pozorovali osadu.

„Nebude to tak jednoduché odlákat Stana od krále. Ke všemu má ještě paprskomet.“

„Ale měli jsme přece úspěch - nebo ho teprve budeme mít?“ hádal Whitcomb.

„Jestliže naše poslání ztroskotá, bude nám Wulfnoth za tři roky vyprávět jinou historii. Snad u toho pak bude i Stane - aby nás zabil podruhé. Má v úmyslu dát Anglii novoklasickou kulturu, v roce 1894 ji už stejně nikdo nerozezná od klasické. Copak má asi Stane za lubem?“

Halmochron přenesl oba muže do Canterbury. Svěží noční větřík příjemně ochlazoval. Setmělé město leželo pod nimi. Přistáli mezi zchátralými zříceninami římských staveb. Tady se po západu slunce nebude nikdo zdržovat.

Přenesli se k poledni následujícího dne. Everard cítil, že mu snídaně, kterou snědl přede dvěma hodinami a zároveň o tři roky později v budoucnosti, leží v žaludku jako kámen. To se už blížili k městu. U jeho bran byli zadrženi dvěma ozbrojenými strážnými. I tentokrát jim prošla výmluva, že jsou kupci, ale teprve když se Whitcomb vytasil s několika římskými mincemi.

V ulicích vládl čilý ruch. Zahlédli dokonce Brita, který si jako živoucí přežitek římských dob pečlivě chránil svou tógu před dotykem „barbarů“. Byl to směšný obrázek, ale zároveň v tom bylo i cosi patetického.

Našli krčmu - špínou se jen leskla - kde byli ochotni vzít jejich peníze. Po nějakém pití, které dali k lepšímu, se dozvěděli od popíjejících mužů všechno, co potřebovali. Královské sídlo stálo uprostřed města. Hned vedle něho v malém domku bydlel onen Stane, o kterém se tvrdilo, že je bohem. Říkalo se také, že se dívá po děvčatech a že je pro mír s Brity. Těch darebáků s hladkým jazykem přichází prý do země čím dál tím víc - ovšem tenhle Stane je chytrý a moudrý. Nikdo proti němu nechtěl nic říci, protože prý dovede metat rukou blesky.

„A co teď?“ zeptal se Whitcomb o něco později, když opět stáli na ulici. „Nemůžeme tam přece jen tak vejít a zatknout ho.“

„To sotva, ale mám nápad. Nejprve se musíme stůj co stůj dozvědět, jaké má úmysly. Snad nám poskytně slyšení. Kde bydlí, to přece víme.“

Domek byl zcela jistě obnoven teprve nedávno, protože se nápadně lišil od ostatních. Vchod střežili dva muži. Everard jim dal několik mincí a vysvětlil jim, že má pro velkého kouzelníka důležité zprávy. Nakonec řekl:

„Povězte mu, že mu přišla návštěva ze zítřka. On tomu bude rozumět, protože je to heslo. Chápete?“

„Je to ale nesmysl,“ bručel jeden z nich.

„Hesla nikdy nemají smysl,“ prohlásil Everard.

Jut šel napřed a vedl je, kdežto druhý zůstal venku. Na chodbě jim naznačil, aby počkali. Potom zmizel za jedněmi dveřmi.

„Jen jestli to bylo chytré,“ zapochyboval Whitcomb o jejich postupu. „Teď se bude mít na pozoru.“

„Co jiného jsme mohli dělat? Tak důležitá osobnost jako Stane nepřijme jen tak každého. To heslo nám pomůže. Nesmíme také ztrácet čas. Zatím se ještě nestal historicky významnou osobností. Kdyby se mu ale mělo podařit, aby spojil Juty s Brity...“

Muž se vrátil, zavrčel cosi nesrozumitelného a zavedl je do přilehlé místnosti. Na stěnách visely nové koberce. Před širokou dřevěnou lavicí stál muž. Sotvaže vstoupili, zvedl ruku. Everard zahlédl cosi lesklého a vzápětí hleděl do hlavně smrtícího paprskometu ze 30.století.

„Nehýbejte se,“ řekl Stane. „Neuposlechnete-li, rozdrťím vás svým bleskem.“

Whitcomb nabral zhluboka dech. Everard zůstal navenek docela klidný, protože nic jiného nečekal. Přesto měl pocit, jako kdyby se mu najednou v žaludku cosi sevřelo.

Kouzelník Stane byl malé postavy a měl na sobě jemný vyšíváný šat. Na štíhlém těle seděla příliš velká hlava. Nad nesympatickým obličejem vyrůstaly černé vlasy. Úzká ústa se cynicky usmívala.

„Prohledej je, Eadgare,“ poručil svému strážci.

Jutovy prsty přes ně přejely jen zběžně, ale přece jen našly ochrnující paprskomety. Obě zbraně byly nedbale odhozeny na zem.

„Můžeš jít,“ poručil Stane.

„Nebudou nebezpeční, pane?“

Stanův úsměv byl ještě širší.

„Žádné starosti, Eadgare. K čemu mám svůj blesk? A teď už konečně jdi.“

Máme ještě sekýru a meč, napadlo Everardovi. Ale co to je proti paprskometu?

„Tak vy přicházíte z budoucnosti?“ mumlal Stane. Na jeho čele se zaleskly první kapky potu. „To jsem si mohl

myslet. Mluvíte pozdní angličtinou?“

Whitcomb chtěl odpovědět, ale Everard byl rychlejší.

„Jaká je to řeč?“

Stane pronesl něco jazykem, který zněl jako angličtina. Ale polykal většinu slabik a znělo to tvrdě a úsečně. Everard zavrtěl hlavou.

„Nerozumím ani slovu,“ řekl jutsky. Whitcomb se na něho rychle podíval, ale neodporoval. Američan jistě ví, co dělá. Everard to sice věděl, ale věděl také, že sebemenší chyba může mít ty nejvážnější následky. „My mluvíme takto...“ pokračoval a zahrčel několik vět směsicí mexické španělštiny.

„Ach, latina,“ hádal Stane. Zbraň v jeho ruce se zachvěla. „Z které doby přicházíte?“

„Z dvacátého století. Z Lyonesse, na druhé straně západního oceánu.“

„Z Ameriky?“ vyrazil Stane. „Jmenovalo se to někdy Amerika?“

Everard zavrtěl energicky hlavou.

„Nevím o čem mluvíte.“

„Umíte římskou řeč?“

Když Everard přikývl, Stane se nervózně zasmál.

„Dobrá, hovořme tedy římsky.“ Jeho latina byla špatná a plná chyb. Jistě se jí naučil teprve nyní. Jeho ruka se zbraní klesla níž. „Odpusťte mi mou opatrnost, ale musím zůstat bdělý.“

„Mé jméno je Mencius, můj přítel se jmenuje Juvenalis,“ představil Everard sebe a Whitcomba. „Vracíme se z budoucnosti, jak jste už poznal. Cesta časem byla právě vynalezena. Jsme historikové.“

„Já jsem Rozher Schtein z roku 2987. Už jste o mě někdy - slyšeli?“

„Samozřejmě. Kvůli vám jsme přišli, protože se zdá, že jste klíčovou postavou dějin. Napadlo nás, že jde o cestujícího v čase - peregrinator temporis. Teď to víme.“

„Už jsem tu tři roky,“ bručel Schtein a přecházel drobnými krátkými krůčky sem a tam. „Tři roky mě trápí myšlenka, zda můj záměr dopadne dobře, nebo ne. Povězte mi, žijete ve sjednoceném světě?“

„Země a její planety jsou již dlouho sjednoceny,“ lhal Everard klidně. Vnitřně se chvěl vzrušením, protože jestliže nyní správně neodhadne situaci, je všechno ztraceno.

„Jste svobodným národem?“

„Všichni lidé jsou svobodní a mají demokratickou

vládu.“

Obličej s trpasličími rysy se rozjasnil.

„Právě tak, jak jsem to chtěl. Děkuji vám...“

„Vy jste tedy přišel ze své doby, abyste dělal historii?“

„Nikoli dělal, jen změnil,“ přiznal Schtein. A potom se mu slova hrnula z úst, jako by snad po celá ta tři léta mlčky čekal na tento okamžik. „Také já jsem byl historikem. Jednoho dne jsem potkal muže, který byl údajně obchodníkem a pocházel prý od Saturna. Protože jsem tam ale sám delší dobu pobýval, poznal jsem hned, že lže. Později jsem se dozvěděl, že cestuje v čase a že přichází z daleké budoucnosti.

Musíte si uvědomit, že moje doba je zmatená a krutá. Ale to nezavinila lidská špatnost, jak se tvrdívá, nýbrž je to dáno zákonem o příčině a následku. Strojová výroba rozdělila svět na dvě části, které se vzájemně potírají. Existovala sice delší období relativního míru, ale konflikt se stal součástí naší civilizace. Při jednom útoku venušanských kolonistů zahynula i moje rodina; neměl jsem tedy již co ztratit. Uloupil jsem stroj času. Jeho majitele jsem ovšem nejdříve... nu, zneškodnil.

Podle mého názoru tkví příčina všeho zla v době temna. Řím vybudoval mírumilovnou cestou světovou říši, ale barbari se pak stali silnějšími a přivedli Římskou říši k pádu. Zároveň s tím vznikla i korupce a přenesla se i na římskou civilizaci. Germáni vnikli do Británie a smísili

se s původním obyvatelstvem. Později podleli nově nákaze, která se nazývá 'západní civilizace'. A ta se stala příčinou všeho zla. Chtěl jsem to změnit.

A změnil jsem to! Ale nebylo to tak snadné. Je téměř nemožné, aby člověk zůstal naživu v jiné době než ve své, a to i tehdy, máte-li moderní zbraně pro vlastní obranu a zajímavé dary pro vladaře. Požívám ochrany krále Hengista a Britové mi důvěřují. Spojím oba národy. Anglie bude dost silná, aby odolala všem invazím. Křesťanství se nebude moci vyhnout, ale já se postarám o to, aby to byl správný druh křesťanství, nikoli to, které vyvolává zmatek v duši.

Později povede Anglie celou pevninu, potom celý svět. Po každých patnácti letech se znova vynořím a obnovím pořádek. Jako bůh, jako legenda budu procházet dějinami a postarám se o to, aby nikdo nezkřížil můj plán.“

„Mnoho jsem slýchal o jakémsi svatém Staniusovi,“ bručel Everard.

„Pak jsme zvítězili,“ zvolal Schtein nadšeně. „Přinesl jsem světu mír.“

Slzy se mu koulely po hubených tvářích, ale jeho bdělost proto nikterak nepolevila. Hlaveň jeho pistole opět mířila na Everarda, když postoupil o krok dopředu. Američan předstíral, že nic nepozoruje, a kráčel dál. Schtein se musel otočit, aby ho nespustil z očí - a zapomněl přitom na Whitcomba.

Angličanova sekyra zasvištěla místností. Everard bleskurychle padl k zemi. Schtein vyrazil výkřik, že to proniklo až do morku kostí. Z jeho zbraně vyšlehl smrtící paprsek, ale minul se cíle. Ostrá sekyra mu uvázla hluboko v těle. Whitcomb přiskočil a chytil ruku, která držela paprskomet, Everard mu přiskočil na pomoc.

Ještě jednou paprskomet zasyčel, ale Whitcombovi se podařilo zbraň včas odchýlit. Schtein mu náhle ztěžkl v rukách. Krev mu proudila ze strašlivé rány na hrudi.

Dveře se rozletěly a obě strážce se vrhly do místnosti. Everard se shýbl a sebral svůj ochrnující paprskomet. Než mohli Jutové mrštit svými oštěpy, zhroutili se pod elektrickými výboji. Několik hodin zůstanou v bezvědomí.

„Dokázali jsme to,“ řekl Everard.

„Ano,“ Whitcomb pohlédl na nehybnou postavu zabitého. Jeho zhroucené tělo v nich budilo zvláštní soucit.

„Nechtěl jsem, aby zemřel, ale nedalo se tomu zabránit.“

„Pro něho je to tak lepší. Soud Strážců času a Planeta vyhnanců by ho neminuly.“

„Přísně vzato, byl to vrah a zloděj,“ konstatoval Everard.
„Ale snil veliký sen.“

„... který jsme zničili.“

„Snad ho zničil osud. Jediný člověk by to nikdy nemohl sám uskutečnit.“

„Měli jsme snad složit ruce do klína a čekat?“

„Jen pomysli na své přátele z roku 1947 - ti by neexistovali, kdyby se to bylo Schteinovi podařilo.“

Whitcomb se pokoušel setřít krev z rukávu. Neodpovídal.

„Pojďme,“ navrhl Everard. Chápal Angličanovy pocity.

Otevřeli dveře k zadní místnosti a našli v ní schránku času. V bednách kolem byly uloženy zbraně a vedle nich stála malá truhlice z lesklého kovu. Naložili všechno do schránky času - kromě kazety s pohonnými izotopy. Ty zde musí zůstat, aby mohli být uloženy do Schteinova hrobu. Protože jen tak se o něm Hlídka času dozví a jen tak se dá zabránit, aby se historik nestal bohem.

Everard ukázal na pouzdro.

„Přeprav tu věc zpátky - nebo dopředu - do roku 1894. Setkáme se u Mainwetheringa. Na shledanou za chvíli.“

Angličan se na něj nějak záhadně podíval, ale potom přikývl a vsedl do stroje. O vteřinu později byla místnost prázdná.

Everard opustil dům a vmísil se mezi pestrý dav na ulici. Nikdo mu nevěnoval pozornost, a tak mohl bez potíží

opustit město. Brzy našel houštinu, kde se mohl ukrýt. Přivolal z oblohy halmochron, v klidu vypil láhev piva, naposled se zadíval na staré Canterbury a vrátil se do roku 1894.

Mainwethering a jeho ozbrojení pomocníci ho už očekávali. Ulekli se, když spatřili, že se vrací sám. Whitcomb se ještě neukázal. Mainwethering zavolal do skladu, ale tam o něm také nikdo nic nevěděl.

„Že by se mu něco stalo?“

Everard zavrtěl hlavou.

„Stroje jsou naprosto spolehlivé. Snad mi ale špatně rozuměl a odebral se do roku 1947.“

Čekali ještě několik hodin. Potom se Mainwethering rozhodl.

„Uvědomím o tom Hlídku času.“

„Ne - počkejte,“ poprosil Everard. Něco ho napadlo.

„Proč? Víte snad, kde by mohl být?“

„Ano - a také vím, v které době.“ Američan ze sebe shodil šaty. „Dejte mi můj oblek. Myslím, že ho najdu - jestliže je má domněnka správná.“

„Hlídka času bude přesto vyžadovat podrobnou zprávu.“

„K čertu s Hlídou!“ mávl rukou Everard.

VI.

Londýn 1944. Nastával časný zimní večer a ledový, ostrý vítr vál zatemněnými ulicemi. Kdesi zaduněla tupá ozvěna detonace; plameny zavlály na temném nebi jako rudé záclony.

Everard zanechal halmochron v troskách domu v postranní uličce; nikdo si ho nevšimne - když padají V-pumy, nikdo se neodváží na ulici.

17.listopad. Dnes zemřela Mary Nelsonová.

Na rohu ulice našel telefonní budku. Vstoupil dovnitř a nahlédl do seznamu, upevněného na řetězu. Existovala celá řada Nelsonů, ale jen jediná Mary Nelsonová v okolí Streathamu. To bude asi matka, má stejné jméno. Kdy puma dopadla, nevěděl, ale to už nějak zjistí.

Když opouštěl budku, srazila ho k zemi tlaková vlna výbuchu. Zůstal ležet, až se kouř rozptýlil. On sám je teď v této chvíli kdesi nedaleko německých linií. Ale co na tom? On to nebezpečí přežije...

Vrátil se k halmochronu a vystoupil do bezpečné výšky. Londýn pod ním se změnil v černou skvrnu s rudě žhnoucími místy požárů.

Na Streatham si docela dobře vzpomínal - bylo to předměstí plné malých obchůdků. V roce 1943, kdy tu byl se svou posádkou, znal jedno děvčátko...

Snesl se trochu níž nad temné ulice. Před ním cosi vybuchlo, jeden dům vzplanul a vzápětí se sesul. O tři domovní bloky dál stál dům Nelsonových. Přišel pozdě.

Bylo přesně 22.30. Tak tedy o dvě hodiny zpátky!

Byla už tma, ale dům, který byl právě zničen, stál ještě nepoškozený. Everard byl na okamžik v pokušení varovat jeho obyvatele, ale pak tu slabost přemohl. Všude na celém světě teď umírají lidé - a on není žádný Schtein, aby obracel kolo dějin.

Ale také žádný Danelián.

Přistál a prošel zahradní brankou. Na zaklepání mu otevřela starší paní a udiveně si ho prohlížela.

„Promiňte, znáte slečnu Nelsonovou?“

„Ano, přirozeně. Bydlí tady nedaleko. Proč? Jste její přítel?“

Everard přisvědčil.

„Ano. Mám vám od ní něco vyřídit, paní...“

„Enderbyová,“ pomohla mu neznámá.

„Ovšem, paní Enderbyová. Pokud jde o jména, jsem strašně zapomětlivý. Slečna Nelsonová by byla ráda, kdybyste ji i se svou rodinou navštívila ještě před půl jedenáctou. Ona sama nemůže přijít.“

„My všichni? Ale děti...“

„Ty zvlášť - víte... malé překvapení. Ano, má to být pro ně překvapení. Pro vás pro všechny.“

Paní stále ještě váhala.

„Nu - když myslíte a když si to slečna Nelsonová přeje...“

„Tak na shledanou nejpozději v půl jedenácté, paní Enderbyová. Budu tam taky.“

Everard přátelsky pokývl a prošel zahradou zpátky na ulici. Udělal, co bylo v jeho moci. Teď musí vyhledat Nelsonovy. Měl pocit provinění, takového provinění, jako kdyby byl Schtein. A napadlo mu, jak to asi vypadá na Planetě vyhnanců.

Po větší schránce času nebylo ani památky, Whitcomb tedy ještě nedorazil.

Když klepal na dveře, uvažoval, jaké následky bude asi mít záchrana Enderbyových. Děti vyrostou, budou mít další děti, až se jednou, snad po staletích, narodí - nebo nenarodí - nějaký jejich potomek. To mohlo pořádně změnit běh dějin - ale také nemuselo.

Dveře otevřela mladá dívka. Uniforma jí pěkně slušela.

„Slečna Nelsonová?“

„Ano...“

Jmenuji se Everard. Jsem přítelem Charlie Whitcomba. Smím dál? Mám pro vás novinu.“

„Chtěla jsem vlastně jít právě ven...“

„Raději ne,“ zabraňoval jí, ale hned si všiml, že se její výraz stal zdrženlivějším. „Všechno vám vysvětlím.“

Zavedla ho do tmavého, neuklizeného obývacího pokoje a ukázala na židli.

„Posaďte se, prosím, pane Everarde. Ale mluvte, prosím, tiše, rodiče už spí. Zítra musí brzy ráno vstávat.“

Everard se posadil. Mary si sedla na pohovku naproti němu a pozorovala ho velkýma, tázavýma očima. V duchu si kladl otázku, zda mezi jejími předky nebyl Wulfnoth a Eadgar. Jistě, po tolika staletích. Snad dokonce i Schtein.

„Jste asi také u leectva, ne?“ otázala se. „Seznámil jste se s Charliem tam?“

„Ne, já pracuji u tajné služby. Proto jsem tady. Kdy jste ho viděla naposled?“

„Před několika týdnů. Je teď ve Francii. Ach, kdyby jen ta válka brzy skončila. Každý přece musí uznat, jak je nesmyslná. Smím vědět, co vás ke mně zavedlo?“

„Hned.“ Vyprávěl o Francii a snažil se získat čas. Nebylo tak snadné bavit se s člověkem, který byl dávno mrtev - nebo který za dvě hodiny zemře. Nejraději by jí byl řekl pravdu, ale jakmile chtěl pronést jen jediné slůvko, bylo mu, jako by mu strnul jazyk. Hypnotická blokáda fungovala znamenitě.

„Snad byste mi konečně měl říct...“ začala Mary Nelsonová, ale zaklepání ji přerušilo. Vstala a šla ke dveřím. Everard šel za ní. Otevřela.

„Charlie!“

Whitcomb se protáhl podle ní. Jeho jutské šaty byly ještě plny krve. Když vzhlédl, uviděl Everardovy oči.

„Ty...“ vyrazil ze sebe, ale potom mu ruka sjela ke zbrani.

„Jsem tvůj přítel,“ řekl Everard, hledě na Angličana.
„Chci ti pomoci. Co máš v úmyslu?“

„Mary... ona nesmí... chtěl jsem ji tu zdržet.“

„A ty si myslíš, že si toho nikdo nevšimne?“ Everard teď mluvil temporalem, aby jim dívka nerozuměla. Když jsem odcházel od Mainwetheringa, chtěl právě poslat hlášení Hlídce času. Musíme postupovat velice obezřetně, jinak - jakmile někdo něco zpozoruje - bude celá záležitost anulována. A ty, Whitcombe, půjdeš do vyhnanství.“

Jeho obličej se podobal masce.

„Mám ji tedy nechat zemřít?“

„Ne, Whitcombe. Ale musíme si moc dobře promyslet, jak na to.“

„Prchneme - třeba až k ještěrům,“ navrhl Whitcomb.

„Víš právě tak dobře jako já, že neexistuje žádná doba, v níž bychom si byli jisti před zásahem Strážců času. Mary Nelsonová dnes večer zemřela - to je historie. V roce 1947 už neexistovala - a to je rovněž historie. Vždyť já jsem taky v úzkých, protože jsem požádal onu rodinu, aby sem přišli. Puma nikoho nezabije.“

Whitcomb se třásl na celém těle.

„Odejdu s ní do roku 1948. Snad se tam Mary znovu vynořila, jenže to nikdo nepozoroval.“

„To je nesmysl. Divím se, že se ještě neobjevili žádní Strážci času. Jak jí chceš vysvětlit, že je najednou o čtyři roky víc?“

„Hypnotická blokáda,“ zasténal Whitcomb. Na tu zapomněl.

„Tak vidíš! Můžeš Mary jen obelhat, nic víc. Odejít do jiné doby je nesmysl. Ne, skutečně nevím, co dělat.“

„Něco udělat musíme!“

„Dobrá, tak se toho odvážíme,“ přikývl Everard rozhodně a pokročil ke dveřím.

Prošel zahradou až na ulici, našel svůj halmochron, nastavil tlačítka na 12 hodin v roce 1949 a stiskl aktivátor. Tohle podivné vozidlo se objeví za bílého dne na Piccadilly...

Rychle se vrátil do domu. Připravil paprskomet a posadil se.

„Počkáme, Whitcombe. Budou tu co nevidět.“

Netrvalo to dlouho. Halmochron se zhmotnil uprostřed místnosti a objevil se před nimi. Seděli na něm dva muži v šedých uniformách, s paprskomety v rukou.

Everard je přešel slabou dávkou. Strážci času klesli v bezvědomí na zem. Mary zděšeně vykřikla a ustoupila až ke stěně.

„Svázat, Whitcombe!“ poručil Američan.

Když Strážci přišli po půlhodině k sobě, stál Everard před nimi a chladně se usmíval.

„Z čeho jsme obviňováni?“ tázal se.

„Však vy to dobře víte,“ odpověděl jeden ze zajatých.
„Jednáme z příkazu hlavního stanu. Zachránil jste rodinu,

která měla dnes v noci zemřít. Dále jste pomohl Whitcombovi, aby zachránil své děvče před jistou smrtí. Rozvažte nás, jinak si své postavení jen zhoršíte.“

„Cožpak jsem mohl změnit dějiny?“ zněla Everardova otázka. „Byla snad danielánská civilizace zničena?“

„Ne, přirozeně, že ne.“

„A odkud račte vědět, že Enderbyova rodina měla dnes zemřít?“

„Jejich dům byl vybombardován a oni vypověděli, že nebyli doma jen proto...“

„Aha, oni jej tedy opustili. Ted' ale jste to vy, kdo chce změnit chod dějin.“

„Toto děvče...“

„Jste si jisti, přátelé, že to nebyla ona Mary Nelsonová, která se roku 1850 přestěhovala do Londýna a tam v roce 1900 zemřela stářím?“

Jeden ze Strážců se ušklíbl.

„Vy ale taky zkoušíte všechny možné triky, Everarde. Je to marné. Proti Hlídce času nic nesvedete.“

„Opravdu? Nařídil jsem svůj halmochron tak, že se naprosto veřejně zhmotní v budoucnosti, kterou znám jen já. Jak to ovlivní chod světového dění?“

„Strážci provedou korektury, tak jako jste to udělal vy v pátém století.“

„Snad. Ale proč tak komplikovaně, když to jde jednodušeji? Rád bych si promluvil s nějakým Daneliánem.“

„Cože?“

„Ano, bude-li to nutné, vezmu si váš stroj a pocestuji milión let do budoucnosti. Vysvětlím jim, že všechno půjde hladčeji, když nám dovolí samovolnou korekturu, která nijak nenaruší jejich osud.“

„To není třeba.“

Everard se otočil kolem vlastní osy. Paprskomet mu vypadl ze slábnoucích prstů. Spatřil oslepující světelnou skvrnu neurčitých obrysů a oslněn zavřel oči. Zasténal a zaraženě ucouvl.

„Vaše žádost byla přezkoumána,“ řekl bezbarvý hlas v Everardově mozku. „Stalo se to o celá staletí dřív, než jste se narodil. V řetězu příčin a účinků představujete nutný článek, ale byl byste býval zabit, kdybyste v této hodině selhal. Naše zprávy dokazují, že jistý Charles Whitcomb se svou paní Mary žili v době královny Viktorie. Ale v roce 1944 zemřela také jistá Mary Nelsonová, a to při návštěvě svých sousedů. Jiný Charles Whitcomb byl o mnoho let později zabit při výkonu své povinnosti v Hlídce času. Této časové nesrovnalosti jsme

si všimli a protože oslabovala a rušila soudržnost časoprostorového kontinua, musela být jedna z možností vymazána. Vy, Everarde, jste rozhodl, která to má být.“

A zase klid a uvolnění. Everard ale věděl, že zítra bude stát v novinách: Mary Nelsonová, WAAF, pohřešovaná po bombardování, je pravděpodobně pohřbena pod troskami domu. Rovněž Charles Whitcomb bude po čtyřech letech pohřešován - podle všeho utonul při koupání. A věděl i to, že Mary se dozví pravdu a že se rovněž podrobí hypnotické blokádě. Oba budou žít v roce 1850.

To všechno si Everard uvědomoval. Danelián zatím zmizel. Ale také Mary Nelsonová a Whitcomb nebyli v místnosti. Zůstali tu jen oba Strážci času, kteří Everarda pátravě pozorovali.

„Tak jdeme,“ řekl jeden z nich. Přeneseme vás do vašeho vlastního roku. Nebyl to rok 1970?“

„A - co pak?“

Strážce pokrčil rameny. V tomto pohybu se odrážela veškerá bezmocnost, jakou zakoušel při pohledu na Daneliána.

„Hlaste se u svého velitele. Domnívám se, že pro naši práci nejste dost tvrdý a důsledný.“

„Ach, chcete říci, že budu propuštěn?“

„Jen to tak nedramatizujte. Copak si myslíte, že za těch několik miliónů let jste právě vy jediný případ? To je docela běžná záležitost.“ Naježil se. „Projdete pravděpodobně novým kursem a budete nově zařazen. Ne do určitého období, ale libovolně. Myslím, že se vám to bude líbit.“

Everard se pomalu vyšplhal na druhé sedlo. Než s něho za okamžik slezl, uplynulo mezitím šestnáct let.

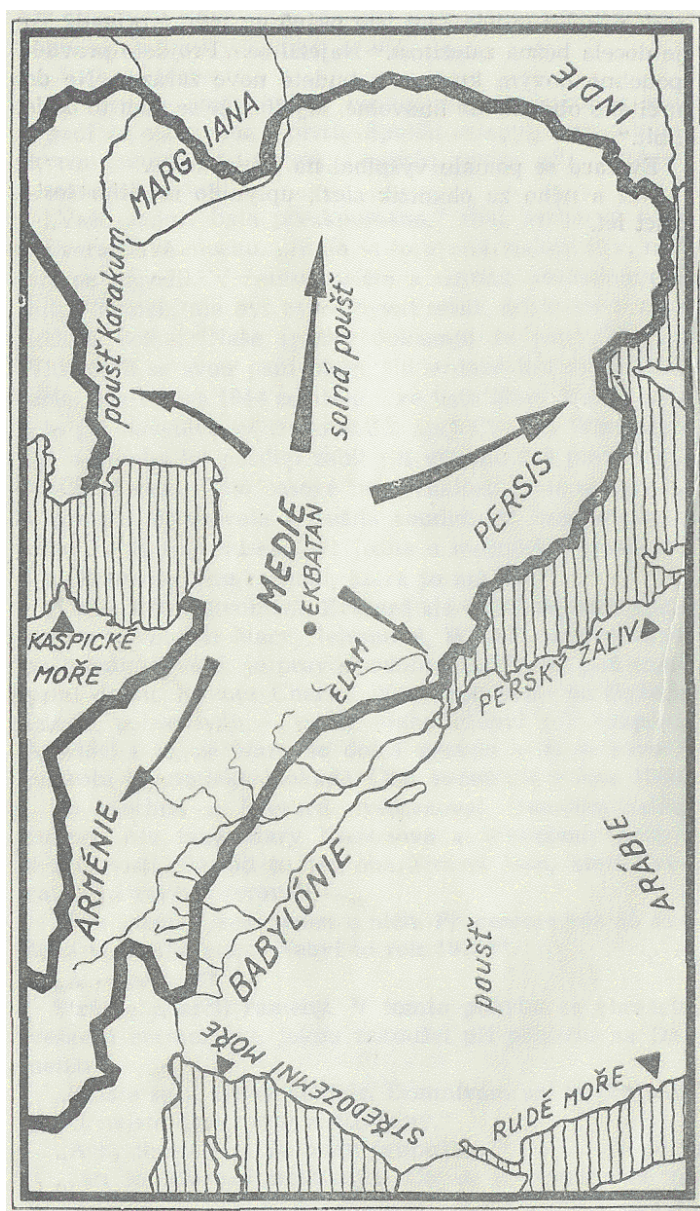
PERSANÉ, dnešním názvem Íránci, jsou národ indoevropského původu, smíšený z živlů árijských, semitských a tureckých a žijící v počtu asi 9 miliónů v severozápadním, jižním a středním Íránu.

Indoevropské kmeny, které mluvily íránskými jazyky, objevily se na území Íránu až na konci 2. a na počátku 1. tisíciletí př.n.l. Kmeny, které se usadily v severním Íránu, byly známy pod jménem Médové; kmeny, usadivší se v jihozápadním Íránu v oblasti nazývané íránsky Párs (řecky Persi), byly nazývány Peršané. Jejich náboženské názory byly založeny na učení legendárního Zarathuštry, shrnutém v posvátné knize Avesta, která byla podkladem náboženství perských říší až do vítězství islámu v 7. stol. n.l.

Zakladatelem první Perské říše byl král Kýros z rodu Achaimenovců, který panoval v letech 558 až 529 př.n.l. Pronikavě zreformoval perskou armádu, takže byla na dlouhou dobu neporazitelná. Roku 550 př.n.l. dobyl Médskou říši, v níž tehdy vládl Astyagés, r. 546 př.n.l. porazil lýdského krále Kroisa, velkého přítele Řeků a bohatstvím proslulého panovníka (razil zlaté mince). Zmocnil se Malé Asie i s řeckými městy na pobřeží Egejského moře. Posléze r. 538 př.n.l. vyvrátil Babylónskou říši a prohlásil se „králem světa, velkým králem, mocným králem, králem Babylónu, králem Sumeru a Akkadu, králem čtyř světových stran“. Aby vybudoval opěrný bod pro chystanou výpravu proti Egyptu, dovolil Židům návrat z babylónského zajetí a znovu vybudování chrámové obce v Jeruzalémě. Při upevňování východní hranice své říše padl za tažení proti

středoasijským kmenům. Egypta dobyl až jeho syn Kambýsés (r.525 př.n.l.).

Peršané pronikli přes Helespont k Černému moři. Za Dareria I. (522 až 486 př.n.l.) byly k Perské říši připojeny i některé oblasti severozápadní Indie. Říši Achaimenovců vyvrátil až r.331 př.n.l. Alexandr Makedonský.



VII.

Donald Everard byl přeložen do bezvýznamného a jen zřídka zaměstnaného oddělení a nudil se. Právě si připravoval nápoj, když někdo zazvonil. Tiše zaklel, protože v té chvíli si nepřál jinou společnost než románovou postavu jistého doktora Watsona.

Nu, však on už toho nežádoucího návštěvníka pěkně vyprovodí, kmitlo mu hlavou, když kráčel ke dveřím. Ale když otevřel a spatřil pozdního hosta, uvázla mu slova v hrdle. Bylo mu, jako by náhle ztratil půdu pod nohama. Místo zamýšleného „Co si přejete?“ řekl překvapeně:

„Ach, nevěděl jsem... pojd' dál, prosím.“

Cynthia Denisonová nespěchala s vysvětlením, proč přišla. Pozorovala soustředěně malý domácí bar za jeho zády, dva zkřížené oštěpy nad ním a peřím zdobenou přílbu z doby bronzové.

„Mohu dostat něco k pití, Done?“ zeptala se tiše.

„Proč ne?“ odpověděl a pomohl jí z pláště. Posadila se na moderní švédskou pohovku a hledala v kabelce cigaretu. Připravoval nápoj a oba se vzájemně vyhýbali pohledu na druhého.

„Piješ pořád ještě irský koktajl?“ ptal se, zatímco bral láhve do ruky. Jeho hlas jako by přicházel z velké dálky a sotva k ní doléhal.

„Ano,“ přikývla. „Ty si to stále ještě pamatuješ?“

Její zapalovač zaskřípal tak silně, že sebou trhl.

„Vždyť je to teprve několik měsíců,“ bručel, protože mu nic lepšího nenapadlo.

„Ano, normálního času, docela obyčejného, nedotčeného, čtyřiaadvacetihodinového času.“ Vyfoukla obláček dýmu a dívala se zamyšleně za ním. „Už osm měsíců nežiji jinak, od té doby, co Keith a ty... Ale jak dlouho to bylo pro tebe? Kolik let si strávil v různých dobách? Cožpak jsi nebyl nejlepší Keithův kolega?“

Mívala vždycky vysoký a pronikavý hlas - jediná chybička, kterou na ní Everard mohl shledat. Kromě toho, že byla malá. Sotva metr šedesát. Ale i v tomto bezvýrazném hlase ihned rozpoznal, že jen s námahou zadržuje pláč.

Podal jí sklenku.

„Vypij to,“ poručil. „Naráz.“

Poslechla a vzala si druhou sklenku. Teprve potom se sám napil whisky a posadil se naproti ní. Z kabátu vylovil dýmku a tabák. Ruce se mu lehce třáslly, ale doufal, že si toho nevšimne. Bylo to od ní moudré, že hned nevyrukovala s tím, proč přišla - oba potřebovali nějaký čas, aby se vzpomatovali.

Dýmka byla konečně nacpána.

„Nuže, Cyn, nechceš mi povědět...“

Víčka se jí zachvěla.

„Keith - zmizel.“

„Cože?“ Everard se narovnal a zapomněl na své úmyslně nedbalé držení. „Při úkolu?“

„Ovšem, přirozeně. Ve starém Íránu.. Vrátil se tam a víc se neobjevil. Už je tomu týden.“ Postavila svou sklenku na opěradlo pohovky a křečovitě sevřela prsty. „Hlídka času po něm zahájila pátrání, ale nenašla ani tu nejmenší stopu, kde by mohl být.“

„Ten jidáš!“ zasyčel Everard.

„Keith tě vždycky pokládal za svého nejlepšího přítele,“ hájila ho. „Hodně o tobě mluvil. Víím, že jsme ti ublížili, ale konečně - nikdy jsme spolu přece nemluvili o tom, že se vezmeme, Done.“

„Ovšemže ne,“ přerušil ji krátce. „Nejsem přece dítě. Když jsem se vrátil ze svého úkolu, byli jste už svoji.“

Everard si konečně zapálil dýmku. Když mu tabákový kouř zahalil obličej, řekl:

„Začněme od začátku. Neviděli jsme se tři roky mého skutečného života a tak ani nevím, jaký úkol Keithovi svěřili.“

„To už je tak dávno? Ani jednu dovolenou jsi nestrávil v našem desetiletí. - A přitom jsme si s Keithem vždycky tolik přáli, abys nás navštívil.“

„Nech toho,“ utrl se na ni. Měl jsem jen velice málo volného času. Posílali mě do všech staletí.“

Everard si na Keitha velice dobře vzpomínal. Narodil se roku 1927 v Cambridgi, ve státě Massachusetts. Jako syn bohatých rodičů udělal doktorát archeologie a přeplavil se v desetimetrovém člunu přes oceán.

V roce 1952 s ním navázal kontakt jeden agent Hlídky času a získal ho pro tuto práci. Skutečnost, že existuje cesta časem, přijal kupodivu chladnokrevně, jak se později vyprávělo. Jeho bývalé zaměstnání archeologa mu nyní umožňovalo, aby se stal odborníkem pro Blízký východ.

V mnohém ohledu byl významnější osobností než Everard. Kdysi to byl jeho přítel.

Everard vyjmul dýmku z úst.

„Tak dobrá - co se stalo?“ zeptal se.

VIII.

Její hlas se už tak nechvěl.

„Pokoušel se sledovat putování áriů. Podrobnosti nikdo nezná, a je tedy třeba začít v tom bodě historie, který je ještě alespoň trochu jasný. První úkol zavedl Keitha do roku 558 před Kristem. Médská říše byla právě před svým zánikem. Chtěl si porozprávět s lidmi a později zajít ještě trochu zpátky - ale sám dobře víš, jak to vypadá. Done, tys přece už jednou Keithovi pomohl. Pomoz mu i tentokrát.“

„Ach, tehdy jsem ho jen doprovázel. Chtěl sledovat tažení jednoho prehistorického kmene od Donu přes Hindúkuš. Vydávali jsme se za lovce a směli jsme s nimi cestovat. Byla to zábavná cesta.“

Ano, tak to bylo. Vzpomínal si na nekonečné stepi a modré nebe, na divoké jízdy a večerní hody u táborových ohňů, když složili nějakou antilopu. A vzpomínal na jednu dívku, jejíž vlasy voněly hořkosladce smolným dýmem. Často si tenkrát přál, aby směl u toho kmene zůstat navždy.

„Keith musel cestovat sám, protože jeho oddělení nemá lidí nazbyt. Dokonce si myslím, že celá Hlídka času nemá dost Strážců, aby mohla dohlížet nad tolika staletími. Nebyla jsem ráda, že odchází - byl oblečen jako ovčák a tvrdil, že mu nikdo nemůže nic ukrást, protože i zloději jsou bohatší než on. Dostat se přes Broadway je prý nebezpečnější, tvrdil. Nu, zkrátka se zmýlil.“

„Zmizel tedy před týdnem a chtěl se patrně po splnění úkolu vrátit do stejné hodiny, v níž tě opustil.“

Ostatně jen blázen by chtěl promarnit svůj opravdový život, uvažoval trpce Everard.

„Ano, tak to bylo. Když nepřišel, zneklidnilo mě to. Zeptala jsem se svého šéfa. Ten odcestoval na týden do budoucnosti a zjistil, že se Keith nevrátil. I další šetření ukázalo, že se ani později neobjevil. Prostě zmizel. Nikde po něm nezůstalo ani nejmenší stopy.“

Everard pomalu přikývl.

„Hlavní stan tedy jeho akta uzavřel, to je divné.“ A po sté přemýšlel nad paradoxy, které mohou pohybem v čase vzniknout. Kdykoli byl některý agent pohřešován, nikdy se nevydávali po jeho stopě, protože v novinách či jiných zprávách se pak vždycky objevila zmínka o nalezenci. Ale jak jinak mohl být úspěch vůbec zjištěn? Snad bylo také možno vydat se po jeho stopě, i když úspěch nebyl ve zprávách zaznamenán. A najít ho! Ale to by mělo za následek nenapravitelný zmatek. Proto také zakazovala Hlídka času nedovolené akce na vlastní pěst.

Everard se v myšlenkách vrátil opět ke Keithovi.

„Naše kancelář informovala okruh starého Íránu.. Jejich lidé zahájili pátrání, ale nevěděli přesně, v které době se Keith tehdy zhmotnil. Neudal totiž ani časové, ani prostorové souřadnice. Ale pořád ještě nechápu, proč

později nenašli stroj času. Ať už se s Keithem stalo cokoli, jeho halmochron musí přece někde být. Máme detektory, takže by se na něj muselo rozhodně přijít. Pak by bylo snadné sledovat přímo na místě časový proud, až by Keitha našli.“

Vzala si novou cigaretu a zatáhla z ní tak, že měla tváře docela vpadlé.

„Zkusili všechno, ale krajina je tak nehostinná, že to bylo marné. Ani stopy. Snad by byli měli při větší důkladnosti úspěch, ale s Keithem je přece nepoutalo přátelství. Gordon mi řekl, že onen okruh je kritický a nebezpečný. A vysvětlil mi také, proč. Všemmu jsem nerozuměla, ale tolik jsem pochopila, že tehdejší vývoj měl pak na novověk zvláštní vliv.“

„Aha,“ ozval se Everard a pochopil. „I ta nejmenší změna by mohla mít ty nejvážnější následky. Hm, pokoušeli se tedy aspoň vyptávat se lidí?“

„I to se stalo. Po celé týdny - podle perského času. Ale kmeny byly velmi nedůvěřivé. Snad považovaly naše specialisty za médské zvědy a bály se jejich vlády. Strážci se vrátili zpátky a byli si jisti, že Keith je mrtev. O halmochronu se domnívají, že je ukryt někde v horách.“ Hlas mladé ženy se stal pronikavější. Už se neovládala. Vykřikla: „Ale co jim přece na tom sejde, bude-li ve starověku práchnivět o nějakou tu kostru víc nebo míň...“

Everard vstal a přistoupil k ní. Nechal ji vyplakat, až zase

našla řeč. Jak jí měl pomoci?

„Proč se nikdo nesmí vrátit o týden zpátky a varovat ho, aby tu cestu nepodnikal? Jaký netvor stanovil tyhle nelidské zákony?“

„Lidé, Cyn. Normální lidé, žádní netvoři. Kdyby nám všem bylo dovoleno vměšovat se do minulosti, brzy by nikdo z nás neexistoval.“

„Ale za ty milióny let přece určitě nějaké výjimky byly.“

Everard neodpověděl. Věděl, že nějaké byly. U Keitha však žádná nebude. Strážci času nejsou sice světci, ale mají se na pozoru, aby pro egoistické cíle nepřekročili své vlastní zákony. Každý oddíl mívá ztráty. A legie času rovněž.

Cynthia náhle uchopila svou sklenku.

„Lituji, že jsem se nechala tak strhnout,“ řekla. „Nepřišla jsem se sem vybrečet.“

„Tím se netrap.“

Hleděla k zemi.

„Snad bys to ale přece jen mohl zkusit.“

„Ano, mohl. Jenomže zprávy jednoznačně dokazují, že také já selžu. A když ne, neuvidí změnu linie rádi tam nahoře, už proto, že jde o malichernost.“

„Pro Keitha to není malichernost.“

„Ty jsi jedna z mála žen, které to řeknu takhle,“ přikývl Everard. „Všechny ostatní by byly řekly: není to malichernost pro mne.“

Dlouze se na něho zadívala.

„Je mi líto, Done. Málem bych byla zapomněla - ale po takové době...“

„Jak to myslíš?“

„Cožpak by pro tebe nemohla psychologická sekce nic udělat? Když nám mohou vnutit hypnotickou blokádu, která zabrání, abychom se třeba jen narážkou komukoli zmínili o cestě časem, měli by také umět vymazat z naší paměti vzpomínku na nějakého člověka.“

„O tom nechci ani slyšet,“ skousl Everard náustek své dýmky. „Nu, dobrá, já to tedy zkusím. Mám na tento případ tak trochu vlastní názor. Když bude možné Keitha zachránit, máš ho tu do zítřka dopoledne.“

„Nemohl bys mě už teď přesadit o jeden den do budoucnosti?“ chvěla se rozčilením.

„Mohl bych, ale neudělám to. Potřebuješ si jeden den odpočinout. Teď tě doprovodím domů a postarám se, aby sis vzala něco pro spaní. Pak se sem vrátím a budu přemýšlet.“ Nepatrně se usmál. „Snad budeme mít

úspěch.“

„Done,“ vydechla a její dlaň mu sevřela ruku.

Cítil, jak se v něm náhle rodí nová naděje. A v duchu si spílal, jaký je blázen.

IX.

Na podzim roku 542 před Kristem opustil osamělý jezdec hory a sjížděl do široké nížiny řeky Kury. Jeho kůň, tmavohnědý valach, byl větší než zdejší zvířata a v každé jiné zemi by byl padl lapkům do oka. Ale král vydal proti lupičům tvrdé zákony, takže se dokonce říkalo, že i panna s pytlek zlata může projít celou Persií a nikdo ji nebude obtěžovat.

Everard se vrátil do minulosti o šestnáct let hlouběji než Keith.

Vybral si tento rok ještě z jiného důvodu. Vzrušení, jež v roce 558 způsobil poutník v čase způsobil poutník v čase, který se tehdy objevil, dnes jistě z větší míry utichlo. Léta mezi rokem 558 a 553 byla plná neklidu. Perský král Kýros se vzbouřil proti vládci Médské říše Astyagovi a po dlouhých bojích ho konečně setřásl. Nyní však jeho říší, kterou se pokoušel rozšířit na východ, zmítaly vnitřní nepokoje. Tato situace opět zneklidnila krále v Babylóně, Egyptě, Lýdii a ve Spartě. Lýdský král Kroisos vpadl nakonec do Persie, byl však poražen a jeho země anektována. Zatímco Kýros hájil na východě své hranice proti vpádu barbarské jízdy, potlačovali jeho vojevůdci na západě vzbouřené řecké kolonie.

Nyní, okolo roku 542, nastalo příměří. Mnohé státy se Peršanům poddaly bez boje, protože viděly, jak spravedlivě a lidsky je říše spravována. Do roku 539 bude teď mír, teprve potom vypukne válka proti Babylónu a bude dobyta Mezopotámie. Pak opět nastane

údobí míru, až zase budou barbaři u Aralského jezera potřebovat lekci. Při těchto bojích najde Kýros smrt.

Everard poklidně projížděl stepí a vesnicemi, až konečně dorazil do Pasargád. Káry, tažené voly, rozrývaly prašné ulice a z oken beze skel zvědavě pokukovaly na cizince špinavé děti. Po cestě pobíhalo bezmocně sem a tam kuře, až mu divoce cválající královský hlasatel učinil náhlý konec. Skupina zaprášených a upocených jízdních kopiníků v pestrém kroji si udělala pohov a vyprávěla si obhroublé vtipy.

Pasargády byly z devadesáti procent orientální město. Kupci na tržišti halasně vychvalovali své zboží, žebráci na každém rohu natahovali k cizinci ruce a čekali na almužnu, psi štěkali a z krčem pronikala ven hudba připomínající kočičí mňoukání.

Everard ignoroval všechny pokusy vzbudit jeho pozornost. Jednou ho dokonce jakýsi mladík chytil rukama za nohu a nic mu nevadilo, že za to sklidil kopanec. Kdybych alespoň dostal dobrý nocleh, pomyslel si Everard zoufale. I když byli Peršané považováni za čistotný a hrdý lid, vším a blehám to nijak nebránilo, aby se neubytovaly v jejich postelích.

Tentokrát si s sebou nevzal moderní paprskomet ani vysílačku, kterou by mohl přivolat halmochron. Měl na sobě řecký šat, sandály a krátký meč, jehož tvrdá ocel byla to jediné, co pocházelo z budoucnosti. Ocitne-li se v nebezpečí, bude si muset pomoci sám, protože v tomto okruhu neexistuje žádné byro Hlídky času. Ta bude

zřízena teprve o generaci později v Persepoli.

Bazarů ubývalo, domy byly větší, ulice širší. Jel dál, až se náhle ocitl na čtvercovém náměstí, obehnaném bílou zdí. Ta zeď tvořila vlastně fasádu vznešeného panského sídla. Několik mladíků, patrně strážných, sedělo ve stínu stromů, a když si ho povšimli, zvedli se a někteří opatrně vložili do luku šípy.

Everard pokývl směrem k jejich vůdci.

„Zdravím tě, pane těchto vojínů! Nechť na tebe slunce stále svítí.“ Perština, které se naučil v hypnotickém spánku, mu plynne prýštila z úst. „Hledám pohostinné přístřeší u některého vznešeného pána, který by měl dost trpělivosti, aby vyslechl moje příběhy z cizích zemí.“

„Kéž bys žil mnoho dnů!“ odpověděl Peršan přátelsky a hrdě. „Sloužím svému pánu Kroisovi, který je věrným služebníkem krále Kýra. Rád tě uvidí, cizinče...“

„Meander z Atén,“ napomohl mu Everard. Jako Řek zde svou vysokou postavou nebude nápadný. Také krátký vlas nevzbudí podezření. Bradku si ovšem přilepit musel. Proč by měl být Hérodot jediným světoběžníkem řeckého původu?

Otrok ho zavedl bránou do stinné zahrady a dále do zadní části domu. Tady, to Everard věděl, bude v bezpečí. Nikdo mu nic neukradne, protože pohostinství je tu nejvyšším zákonem. Vděčně přijal osvěžující koupel a čistý oděv a pak byl uveden do svého pokoje. Široká,

pohodlná pohovka, drahocenný nábytek a nádherný pohled do pěstěné zahrady bývalého krále upoutaly jeho pozornost nejdříve.

Ted' už mu chyběla jen dobrá cigareta.

Je-li Keith doopravdy mrtev, potom by mohl...

„K čertu!“ spílal sám sobě a ulehl. „Proč jen na to musím pořád myslet...“

Cynthia přece nemá s jeho úkolem nic společného.

X.

Po západu slunce se rychle ochladilo. S velkou obřadností - oheň byl posvátný - byly zapáleny lampy a potom zazněl gong. Otroci oznámili, že večeře je připravena.

Everard za ním kráčet dlouhými síněmi, jejichž stěny byly vyzdobeny obrazy slunce a býčímí hlavami, a prošel mezi dvěma strážci, ozbrojenými oštěpy, do jasné osvětlené místnosti, jejíž podlaha a strop - o stěnách nemluvic - jako by byly jen z těžkých koberců. Podle helénského zvyku sloužila za sedadla dvě lehátka. Zcela nehelénské však byly talíře a příbory z čistého zlata. Otroci stáli připraveni v pozadí; odněkud zaznívala tlumeně hudba.

Vstříc Everardovi se usmíval lýdský král Kroisos. Dříve jistě vypadal velice dobře, ale od té doby, kdy se jeho bohatství stalo příslovečným, ohnulo ho stáří. Vlasy na hlavě se mu stříbřitě třpytily a vous měl téměř bílý.

„Bud' vítán, Meandře z Atén,“ pozdravil svého hosta, který ho políbil na tvář.

„Zdravím tě, pane, a děkuji za přátelské přijetí.“

„Nechť tě tento prostý pokrm neurazí,“ pravil bývalý král a ukázal na bohatě prostřenou tabuli. „Myslel jsem si, že...“ Zaváhal. „Vždycky jsem se cítil s Řeky spřízněn. Dobře se pobavíme.“

„Prokazuješ mi větší čest, než si zasloužím, pane.“

Večeřeli v klidu a pohodě a Everard měl příležitost vyprávět o svých smyšlených cestách. Kroisos ho nejednou přerušil a kladl mu otázky, ale Everard brzy přišel na to, jak se obratně vyhnout podezření.

„Opravdu, časy se začínají měnit,“ povzdechl si nakonec hostitel. „Ještě nikdy svět nepoznal lepšího a laskavějšího vladaře než Kýra a...“

Everard se domníval, že Kroisos chválí krále proto, aby se kryl pro případ, že by se mu do domu vloudil nějaký špeh. A nebyl příliš daleko od pravdy.

„Sami bohové bdí nad naším králem,“ končil pomalu Kroisos svou chvalořeč. „A kdybych jen byl tušil, že je tomu tak doopravdy, a ne jen v pověsti, jakou člověk často slýchává, nikdy bych se nebyl proti němu stavěl. Nikdo nemůže pochybovat, že je vyvolencem bohů.“

Everard si míchal po řeckém zvyku víno s vodou, ačkoli toho v duchu litoval.

„Jaká je to pověst, pane? otázal se. „Vím jen, že velký král je synem Kambýsa, který spravoval svou provincii ve jménu Médů. Což se o tom dá vyprávět víc?“

Kroisos se naklonil dopředu. Oči se mu tvrdě zaleskly nepochopitelnou bázní a nadšením zároveň.

„Pak tedy o tom, až se vrátíš, zprav své krajany. Astyagés

provdal svou dceru Mandanu za Kambýsa, protože chtěl své vazaly k sobě a ke svému domu pevněji připoutat. Kambýsés však těžce onemocněl. Kdyby byl zemřel a jeho syn Kýros se stal vladařem, vyvstalo by nebezpečí, že provincie Anšan od Médské říše odpadne. Sny již varovaly médkého krále, že Kýros zaviní zkázu jeho říše.

Proto Astyagés nařídil svému důvěrníku Harpagovi, aby mladého prince odstranil. Přes Mandaniny protesty Harpagus dítě odvezl. Kambýsés byl příliš slabý, než aby se bránil. Peršané nemohli bez přípravy proti Médům povstat. Harpagus odnesl dítě do hor, ale nedokázal je zabít. Zaměnil je tedy za mrtvě narozené dítě jednoho ovčáka, zabalil je do princovy košilky a tak je ukázal médkým svědkům. Náš král pak vyrůstal v horách jako pastýřův syn.

Kambýsés žil ještě dvacet let, ale dalšího syna se nedočkal. Byl také příliš slabý, než aby mohl pomstít smrt svého prvorozeného. Když zemřel, nezanechal po sobě potomky. Tou dobou se však Kýros vrátil z divokých hor. Jistá znamení prozradila jeho pravou totožnost. Astyagés se obával těžkostí a pokorně slíbil, že uzná Kýra jako nového krále v Anšanu. Po pět let pak snášel ještě Kýros médkou nadvládu. Harpagus byl Astyagem strašlivě potrestán, protože před dvaceti lety nesplnil příkaz, který dostal. Byl přinucen, aby snědl své vlastní dítě. Aby se pomstil, spojil se s nespokojenou šlechtou, která zvolila vůdcem Kýra a později vyvrátila Médskou říši. Od té doby vzrůstala Perská říše rok od roku. Ještě nikdy bohové nepomáhali nějakému člověku

tak jako Kýrovi. Určitě ho milují.“

Everard dlouho spočíval nehnutě na svém lehátku.

„A je to skutečně pravda? Žádná legenda?“

„Měl jsem možnost hovořit o tom se samotným králem a také s Harpagem. Oba tvrdí, že je to pravda.“

Everard věděl, že Lýd nelže. I Peršané byli známi tím, že lež nikdy nepřešla přes jejich rty. Zvláštní a téměř neuvěřitelná historie! Vyprávěl ji už Hérodot a vždycky byla považována za legendu. Typický hrdinský mýtus. Podobné příběhy vyprávěly o Mojžíšovi, Romulovi nebo Sigurdovi. Nebylo důvodu, proč jim věřit. Ano, bylo dokonce pravděpodobné, že Kýros byl vychován tak, jak bylo tehdy u královských potomků zvykem, a že pravoplatně nastoupil trůn po svém otci.

Jenže tahle historka byla potvrzena očitými svědky.

Kýros byl opředěn tajemstvím - a to přivedlo Everarda k vlastnímu účelu návštěvy. Po několika nevinných poznámkách se zeptal:

„Zaslechl jsem tu podivné zvěsti, pane. Před šestnácti lety prý sem měl přijít nějaký cizí ovčák z hor. Ve skutečnosti to však byl mocný kouzelník, který konal velké divy. Zemřel prý zde v Pasargádách. Nikdy jsi o něm neslyšel?“

Napjatě čekal na odpověď. Přirozeně, že pronesl jen

pouhou domněnku; doufal, že Keith nebyl někde v horách zabit bandity ani nepřišel o život při nějakém úrazu ve stepi. Mohl se sice také utopit, takže by o něm nikdo nic nevěděl, ale kdyby tomu tak bylo, musel být jeho halmochron ještě v úkrytu. Experti Hlídky času však nic neobjevili.

Jestliže ale Keith prošel tenkrát stepí živ a zdravý, musel zcela určitě přijít do Pasargád.

„Před šestnácti lety?“ vzpomínal Kroisos. „Před šestnácti lety jsem tu ještě nebyl. Ale tou dobou se také neočekávaně objevil Kýros a ujal se svého trůnu, a tak je možné, že pověsti o kouzelníkovi ustoupily do pozadí. Ne, nikdy jsem o něm neslyšel.“

„Kvůli jistému orákulu bych toho kouzelníka velice rád našel.“

„Snad aby ses vyptal mých sluhů a lidí ve městě. Já sám se pozeptám u dvora. Zůstaneš přece mým hostem - aspoň nějaký čas?“

Po chvíli Kroisos mrzutě prohlásil, že Peršané jsou zvyklí chodit brzy spát a ráno zase brzo vstávat. On sám se prý tomuto mravu musí podřizovat. Časně ráno má být u dvora.

Otrok doprovodil Everarda do jeho pokoje, kde ho očekávala hezká dívka, v jejímž úsměvu byl příslib. Na chvíli zaváhal, ale pak si připomněl, že by svého

hostitele smrtelně urazil, kdyby tento dar odmítl. A kromě toho - dary bohů se nemají nikdy odmítat.

XI.

Krátce po východu slunce vjel do dvora oddíl ozbrojenců. Kdosi se hlasitě sháněl po Meandrovi z Atén.

Everard vstal od snídaně a odebral se k východu, odkud mohl přehlédnout dvůr. Na šedém hřebci seděl muž, jehož ostré orlí oči ho bez ostychu pozorovaly. Everard pohled opětoval se smíšenými pocity. To je určitě velitel hlídky. Zlatem vyšívané otěže prozrazovaly, že jde o královskou tělesnou stráž, o takzvané „Nesmrtelné“.

„Zástupce velikého krále tě chce vidět,“ poručil důstojník zhurta. Everard na okamžik zaváhal, ale pak se rozhodl, že nezdvořilý tón přeslechne.

„Hned, ale rád bych ze svého zavazadla vzal dar, abych jej...“

„Zástupce velikého krále přikázal spěchat. Tady - kůň!“

Nevšímaje si pomocné ruky jednoho vojáka, vyšvihl se Everard na hřbet zvířete. Kavalkáda se okamžitě dala do pohybu. Klusali kolem nádherných vil, kolem sfing a dále alejí, bez ohledu na ty, kdo šli pěšky a spěšně uskakovali stranou, až posléze projeli doširoka rozevřenou bránou. Pod kopyty zaskřípal štěrk. V přilehlých stinných zahradách chrlily vodu umělecky zdobené kašny. Družina se zastavila před západním křídlem.

Palác se tyčil na planině a byl obklopen menšími

budovami. Důstojník seskočil se sedla, krátce pokynul Everardovi a pak stoupal nahoru po širokém mramorovém schodišti. Everard kráčel za ním, zatímco vojáci se svými válečnými sekyrami utvořili špalír. Procházeli kolem sluhů a otroků, kteří padali na kolena, sloupořadím, rozlehlými síněmi a stinnými nádvořími, až se dostali do velké dvorany, jejíž vysokou střechu podpíraly mramorové sloupy. Otevřenými okny proudila dovnitř vůně pozdních růží.

„Nesmrtelní“ padli na kolena. Co dělají oni, pomyslí si Everard, sluší se i pro tebe. Klesl tedy rovněž na kolena a dotkl se rty koberce. Muž na lehátku blahosklonně pokývl a řekl:

„Vstaňte! Přineste Řekovi podušku.“

Vojáci se rozestavili podél stěn a vchodů. Jeden Nubijec přinesl podušku a položil ji na kamennou podlahu hned vedle lehátka. Everard na ni usedl se zkříženýma nohama. Cítil, jak mu vysychá v hrdle.

Zástupce velkého krále - teprve nyní Everardovi napadlo, že Kýros jmenoval svého zachránce Harpaga vlastním zástupcem - se naklonil dopředu. Méd už byl starý a šedivý. Hluboké vrásky brázdily jeho scvrklou kůži, ale jeho oči hleděly stále ještě jasně a bděle. Prohlížel si cizince s neskrývanou zvědavostí.

„Nuže,“ pronesl s tvrdým přízvukem a poněkud stroze, „tys tedy onen Atéňan? Vznešený Kroisos nás zpravil o tvém příchodu a o podivných otázkách, které jsi mu

kladl. V zájmu bezpečnosti země tě musím požádat, abys mi teď sdělil, co v naší zemi pohledáváš.“ Jeho ruka, ozdobená šperky, hladila dlouhý vous. „Ukáže-li se, že tvé záměry jsou neškodné, snad ti dokonce i pomohu.“

Everard, zcela přesně obeznámený s mravy té doby, se znepokojením shledal, že bylo upuštěno od veškerých formalit, které by z něho činily hosta domu. To tedy nebylo nic jiného než výslech.

„Nechápu dost dobře, jak to míníš, pane,“ pravil Everard váhavě, aby získal čas. Kdyby alespoň věděl, co má říkat, aby nevzbudil podezření...

„Vyptával ses na jakéhosi kouzelníka v šatu ovčáka,“ připomínal mu. „Prý dělal zázraky.“ V Harpagově hlase číhalo potlačované vzrušení a napětí. „Rád bych věděl, kde jsi tu povídačku sebral - a odpověz hned! Nevymýšlej si žádnou lež.“

„Orákulum v Delfách mi to řeklo, pane. Získám velké bohatství, prorokovalo mi, poznám-li podivuhodnou sudbu jakéhosi ovčáka, který prý přišel před šestnácti lety do perského hlavního města. Víc toho nevím. Výroky orákula jsou vždycky velmi nejasné.“

„Tak, tak,“ ozval se Harpagus. V jeho rysech se zračil zjevný strach. „A co ses doposud dozvěděl?“

„Nic,“ odpověděl Everard podle pravdy. „Nikdo...“

„Lžeš,“ vykřikl na něho Harpagus. „Všichni Řekové jsou

lháři. Řekni po pravdě: s kým jsi o tom mluvil?“

„S nikým, přísahám. Jen orákulum o tom ještě ví a Kroisos, který tě zpravil...“

„Nemáme nic než tvé slovo - slovo Řeka. To mnoho neznamená. A dokonce i když tě k nám poslal nějaký bůh, mohl to udělat proto, abychom tě potrestali za tvé hříchy. Ano, tak to bude.“ Pokynul důstojníkovi stráže.

„Odved'te ho dolů - ve jménu krále.“

Král!

Everard naráz vyskočil.

„Ano, král!“ zvolal. „Orákulum mi ještě řeklo, že se mi dostane znamení, půjdu-li ke králi a povím-li mu o tom.“

„Chopte se ho,“ zařval Harpagus a celý se třásl.

Důstojník pokynul svým lidem a válečníci se vrhli na Everarda, ale Američan uskočil a s křikem se dovolával krále Kýra.

Narazil zády na zeď. Muži se zdviženými sekyrkami se na něho hnali. Přes jejich hlavy viděl, jak Harpagus vstává.

„Chopte se ho a srazte mu hlavu,“ poručil.

„Pane, volal krále,“ váhal důstojník.

„To jen aby oddálil svou smrt. Ted' ho poznávám. Je to syn Zohzakův a je Ahrimanovým špehem. Zabte ho!“

„Počkat!“ Everard učinil poslední pokus. Zadíval se na důstojníka. „Pravý zrádce sedí tam - Harpagus! Rád by zabránil, aby se král dozvěděl pravdu.“ Nějaká ruka ho uchopila za paži. Setřásl ji. „Zpátky, jinak...“

S několika hodinami ve vězení již počítal, ale jak to teď vypadalo, nebudou s ním dělat žádné okolky, jakmile se jednou octne v jejich moci. Jeho levice vystřelila a zdeformovala nos nic netušícího válečníka, který mu bez boje přenechal svou sekyru. Se zbraní v ruce odrážel Everard údery útočníků.

A ti teď zaútočili se vší urputností.

Naštěstí měl výhodu v tom, že jeho paže byly delší, ale věděl najisto, že příliš dlouho přesile neodolá. Těsně kolem hlavy mu proletěla sekyra a s řinkotem narazila na sloup. Bleskurychle odhadl příležitost a ťal. Jeden bojovník se zhroutil k zemi. Everard přes něho přiskočil a pronikl řadou stráží opět k trůnu. Harpagus vytasil meč. Mnohem mladšího Řeka se nijak nezalekl. Ale vtom se už mezi oba protivníky znovu vsunuly stráže.

Ted' se na něho hrnuli ze všech stran. Nepotrvá dlouho a jeden z nich mu při vhodné příležitosti zasadí sekyrkou nebo mečem rozhodnou ránu.

Vyrazil jednomu bojovníkovi meč z ruky, ale vzniklá

mezera se ihned zase zavřela. Bylo to naprosto nesmyslné, to viděl. Ale koneckonců nebude prvním Strážcem času, který našel smrt při výkonu své povinnosti.

Čísi silný hlas přece jen překřičel bojovou vřavu.

„Král! Všichni k zemi! Přichází král!“

Vojáci tělesné stráže strnuli a zadívali se ke vchodu, kde stála obrovitá postava muže v rudém rouchu. Potom padli k zemi a přitiskli čela k mramoru nebo ke koberci. Harpagus upustil meč, protože v přítomnosti krále nesměl mít nikdo zbraň. Oba muži na sebe na okamžik pohlédli.

„On mne uslyšel,“ zašeptal Everard vítězně. „A ihned přišel.“

„Dej si pozor,“ zasyčel Méd v odpověď. „Neotravuj krále svým žvaněním, nebo zemřeš.“

„Král!“ zvolal herold z plných plic.

Everard se položil na podlahu vedle Harpaga.

Do sálu vešla stráž. Od vchodu až k lehátku utvořila dvojitou řadu a natáhla mezi ni pestrobarevný koberec. Teprve potom vstoupil král.

Bílé roucho jen částečně zakrývalo jeho široké kroky, jak se blížil k trůnu. Následovali ho nejbližší důvěrníci, jimž

bylo dovoleno nosit zbraň i v jeho blízkosti.

Sonorní hlas krále přerušil vyčkávavé mlčení.

„Kde je ten cizinec, který mě volal?“

Everard pomalu zvedl hlavu. Ramenatá postava slavného perského krále byla od něho vzdálena jen několik metrů, a mohl tedy zřetelně rozeznat jeho rysy. I přes roucho si povšiml poměrně úzkých boků a dlouhých nohou.

Podle Kroisových údajů nemělo být Kýrovi víc než čtyřicet, spíš méně. Muž před ním měl však kolem padesátky, i když se dobře držel. Přesně vzato, bylo mu sedmačtyřicet, jak si Everard náhle uvědomil s otřesnou jistotou. Tmavé vlasy měl hladce sčesány dozadu a sem tam se v nich ukazovaly stříbrné nitky.

„Kde je ten cizinec?“ opakoval Kýros svou otázku.

„Tady, veliký králi,“ odpověděl Everard a pomalu vstal.

„Jak zní tvé jméno, cizinče?“

Everard mrkl na Kýra a řekl:

„Bud' zdrav, Keith!“

XII.

Víno ovíjelo mramorové sloupy a zakrývalo téměř úplně okenní oblouky. Keith Denison klesl na širokou lavici, zíral na stínovou hru jeho listů a řekl chraplavě:

„Aspoň hovořit můžeme nerušeně, protože angličtina nebyla ještě vynalezena.“ Na chvilku se odmlčel a pak pokračoval: „To vlastně bylo vždycky pro mne nejhorší - nikdy nebýt sám. Mohl jsem je samozřejmě vyhodit z místnosti, ale pak dřepěli venku přede dveřmi a dávali na mne pozor. Doufejme, že jejich loajální dušičky se jednou budou opékat v očištění.“

„Ani soukromí nebylo ještě vynalezeno,“ utěšoval ho Everard. „A významné osobnosti nemají nikdy soukromí, ani v naší době ne.“

Keith vzhlédl. Jeho tvář byla unavená.

„Stále mě to nutí, abych se tě zeptal, jak se vede Cynthii, ale konečně pro ni uplynul od té doby, kdy jsem zmizel, teprve týden. Jen tak mimochodem, nepřinesl jsi nějaké cigarety?“

„Jsou v halmochronu,“ přikývl Everard. „Nevěděl jsem, co bych řekl, kdyby je u mne našli. Jak jsem se mohl nadát, že jsi tady?“

„A ty si myslíš, že já jsem se nadál? Je to fantastická historie. Paradoxy času...“

„Co se stalo?“

Keith si promnul oči a povzdechl:

„Připadá mi to často jako sen a je mi, jako bych se měl každým okamžikem probudit. Na druhé straně je můj osud tak pevně spjat s tímto údobím, že už téměř nerozeznávám rozdíly. Bylo kdy něco takového jako křesťanství? Nebo kontrapunkt v hudbě? Ústava Spojených států? Nebo všichni ti lidé, s kterými jsem se přátelil? Ty tu jsi, ale nepatříš do této doby.

Nech mne přemýšlet... Situace byla tehdy taková: Médové, ačkoli to byli rasově blízcí příbuzní, ovládali Peršany. Přejali mnoho asyrských mravů, které nám byly cizí. Proč bychom se my, národ rolníků a pastevců, měli nechat ovládat?... Vidiš, už zase! Mluvím o Peršanech, a říkám 'my'. Ze zvyku. Já sám jsem Peršan. Tak tedy - tehdy se král Astyagés rozhodl, že dá malého prince Kýra zavraždit. Později svého zločinu litoval, protože kvůli tomu, kdo bude následníkem Kambýsovým, div nevypukla občanská válka.

A do té doby jsem vstoupil já. Stroj času jsem ukryl v horách do jeskyně a vydal se pěšky na cestu. Měl jsem smůlu - padl jsem přímo na oddíl médského vojska, které mělo v Persii zajišťovat klid a pořádek. Jeden zvěd mě zahlédl, právě když jsem vyšel z jeskyně - chtěli vědět, co je to za podivuhodný stroj. Považovali mě za čaroděje, ale byli příliš hrdí, než aby ukázali strach. Přirozeně, že se ta příhoda neutajila. Brzy věděl celý kraj, že jsem

sestoupil s nebe za velmi tajemných okolností.

Velitelem té armády byl Harpagus. Po pravdě řečeno, je to prohnaný a lstivý lišák. Hned mu napadlo, že by se s mou osobou dalo leccos podniknout. Znovu mě odvedli k jeskyni a dali mi na srozuměnou, že chtějí, abych jim vysvětlil, co dělá můj kovový oř. Bohužel mi nedovolili na něj nasednout. Nicméně se mi podařilo nastavit tlačítka a stisknout aktivátor. Experti Hlídky času tu věc nemohli pak pochopitelně najít, protože se vrátila k počátkům času.“

„Znamenitě,“ pochválil ho Everard.

„Ano, držel jsem se pravidel, ale počítal jsem také s tím, že mě Hlídka času odtud vyvede. Kdybych věděl, že mě tu nechají trčet, nebyl bych tak obětavý. Však by se už někdy našla příležitost uprchnout i s halmochronem.“

Everard ho pozoroval. Ano, Keith se změnil. Nebylo to ani tak jeho věkem, jako spíše tím, že žil uprostřed cizího národa.

„Byl bys změnil budoucnost, a tím třeba ohrozil Cynthiinu existenci, Keithe.“

„Ano, já vím. Nezapomněl jsem na to. Můj bože, jak dlouho už je tomu... Perský král se sklonil a zíral upřeně na zrcadlově lesklou hladinu malé kašny. Pak se opět rozhovořil:

„Harpagus přirozeně chrtil oheň a síru. Nejprve jsem si

myslel, že mě dá usmrtit, ale potom mě svázali do kozelce a hodili mě jako pytel na koňský hřbet. Moje pověst čaroděje přes to všechno však zůstala nedotčena, a tak mi lstivý Harpagus poskytl ještě jednu příležitost. Postavil mě před rozhodnutí - buď mu budu pomáhat, nebo mi dá proříznout hrdlo. Nuže, o tu druhou možnost jsem nestál. A brzy nato jsem poznal, že mám sehrát roli, kterou dějiny už dávno popsaly.

Podplatil jakéhosi pastýře a ten musel dosvědčit, že jsem Kýros, pravoplatný dědic Kambýsův.“

Everard potřásl hlavou: „Proč? Co si od toho sliboval?“

„Tenkrát mu šlo jen o to, aby posílil médskou nadvládu. S králem, kterého by měl v rukou, by mohl Peršany držet pěkně na uzdě. Nemohl jsem se bránit a musel jsem tu roli hrát, ale dennodenně jsem doufal, že se objeví nějaký Strážce a vysvobodí mě z té situace. Později Astyagés svého bývalého velitele Harpaga potrestal, protože nevykonal rozkaz, který před dvaceti lety vydal. Přitom jej ovšem Harpagus provedl, ale nemohl to teď přiznat.

Já sám jsem byl Astyagovi také trnem v oku. Byl to typický orientální despota, jak jsme si je vždycky představovali. Když Harpagus inscenoval povstání a navrhl, abych byl vůdcem, souhlasil jsem. Byl jsem koneckonců Kýros, velký král. V prvních měsících se nám vedlo zle, Médové nás poráželi při každém utkání. Ale pro mne to byla zábava. Tady člověk nesedí v žádném tom zatraceném zákopu a nečeká, až v něm vybuchne granát. Bojuje vlastníma rukama.

Já jsem nikdy nebyl žádný bojovník, ale osud a nutnost ho ze mne udělaly. Co by se se mnou bylo stalo, kdybych nebyl hrál roli, kterou mi Harpagus vnutil? Ale neudělal jsem to jenom proto. Neprosil jsem Lýdy, aby vpadli do naší země. Viděl jsi někdy vesnici přepadenou barbary z Východu? Oni, nebo my - jediné to rozhodovalo. A když jsme zvítězili, nezavlékali jsme své zajatce do nekonečných stepí, kde by pak bídne zhynuli. Řekni, Done, co jiného zbývalo?“

„Nic, Keithe. Doufám jen, že jsi nebyl příliš osamělý.“

„Člověk si zvykne na všechno,“ odpověděl vyhýbavě Keith. „Harpagus je sice pochybný, ale přece jen zajímavý společník. Kroisos je výtečný chlapík. Kouzelník Kobad sice není žádný kouzelník, ale má originální nápady a je jediný, kdo se odváží porazit mě v šachu. Pořádají se hostiny, hony, jsou tu ženy - tak co bych si ještě měl přát?“

„Šestnáct let je dlouhá doba.“

„Moje žena Cassandane vyváží mnohé mé trápení. Přirozeně, když si vzpomenu na Cynthii... můj bože, Done!“ Keith náhle vstal a položil obě ruce Everardovi na ramena. Prsty, které držely půldruhého desetiletí sekýru, meč a luk, se křečovitě sevřely.

„Done, jak mne odtud dostaneš?“ vydechl perský král. A znělo to téměř úpěnlivě.

XIII.

Everard se rovněž postavil. Přistoupil až k okraji kašny a zahákl palce za opasek. Hlavu měl svěšenou.

„Nevím,“ řekl tiše.

Keith udeřil pěstí do dlaně.

„To jsem si mohl myslet. Vždycky jsem se obával, že mi odtud nikdo nepomůže.“ Zadíval se na Everarda. „Přesto se o to musíš pokusit.“

„Ale jak?“ Everard se neotočil. „Ty nejsi žádný nevýznamný náčelník barbarů, po kterém za sto let ani pes neštěkne. Ty jsi Kýros, zakladatel Perské říše. Jsi klíčovou postavou popsanych dějin. Když se najednou ukáže, že Kýros neexistoval, pak velká část budoucnosti zmizí. Snad nebude existovat ani dvacáté století a Cynthia.“

„Jsi si tím jist?“

„Než jsem sem přišel, prostudoval jsem tuto epochu a její důsledky velmi podrobně. Protože Peršané byli nepřáteli Řeků, kterým vdčíme za část své kultury, byli jsme proti nim zaujati. Ale oni jsou také důležití, snad právě tolik jako Řekové. Vždyť to víš, Keithe. Jistě, z našeho hlediska jsou primitivní, ale to jsou Řekové také. Neznají demokracii, ale jak by vůbec mohli znát něco, co vznikne teprve mnohem později? Nicméně musíme uznat, že Persie byla první výbojnou velmocí, která s porážkami

protivníky zacházela s respektem a úctou. Vytvořili nové zákony, jimiž se řídili, a otevřeli první obchodní cestu na Dálný východ a do Indie. Zarathuštra dal základy prvnímu světovému náboženství. Možná, že nevidíš mezi křesťanským učením a vírou v Mithru žádnou obdobu, ale mají společného víc, než by se dalo tušit... A to vůbec nepřehlížím k semitům, které chceš zachránit před zánikem. Dobudeš Babylón a dovolíš Židům, aby odtáhli do své domoviny. Nebýt Kýra, nebylo by snad ve dvacátém století jediného Žida...

I v úpadku zůstává Persie vzorem naší civilizaci. Alexandr Veliký a jeho tažení do Indie... Jeho zásluhou se rozšířila řecká kultura. Jména jako Pontus, Parthie, Firdusí, d'mar a Hafíz vedou k modernímu Íránu, jak je nám později Persie známa.“

Everard se nyní konečně otočil a pohlédl na Keitha.

„Jestliže se vzdáš, budeme ještě dva a půl tisíce let pobíhat po evropských pralesích jako divoši, protože Amerika snad vůbec nebude objevena a něco jako kultura a civilizace nebude vůbec existovat.“

„To jsem si myslel,“ zašeptal Keith. Začal neklidně přecházet sem a tam. „Tak tedy ještě třináct let - a pak padnu rukou nějakého barbara. I kdybych se bránil, nemohu na tom nic změnit. Cesta je předepsána. Můj syn Kambýsés bude neschopným a sadistickým despotou a teprve Dareios zachrání říši před úpadkem... Můj bože!“ Zakryl si rukama obličej.

Everard se posadil, ale pohledu na Keitha se vyhýbal. Slyšel jeho sípavý dech. Potom král náhle vzal připravený džbán a nalil do dvou pohárů vína. Jeden podal Everardovi.

„Už je mi zas líp, Done. Já se nevzdám. Nějaké východisko musí přece existovat.“

„Mohl bych předložit tvůj případ hlavnímu stanu,“ navrhl Everard sarkasticky.

„Díky. Jejich stanovisko znám až moc dobře. My Strážci jsme nahraditelní. Pošlou mi hezké poselství s pokusí se mě utěšovat konstatováním, že jsem se stal vlivným vladařem s paláci, otroky, vínem. ženami - na co si tedy vlastně stěžuji? Ne, Done! Hlídka času mi nepomůže. Tohle si musíme vyřídit sami.“

Everard křečovitě sevřel pěsti. Nehty se mu zaryly do dlaní.

„Uvědomuješ si, Keithe, že mě tím můžeš dostat do pěkného maléru?“

„Vždyť jsem tě jen prosil, abys o tom uvažoval - a zatraceně, ty o tom uvažovat budeš!“ Znělo to jako rozkaz. Starý Keith by byl nikdy takhle nemluvil, pomyslel si Everard. Zachvátil ho hněv.

„Až se Cynthia dozví, že se nikdy nevrátíš, bude sem chtít sama. A snad jí to bude dovoleno, protože o jednu ženu víc nebo míň, to nebude mít na světové dění žádný

vliv. Já ale podám svou zprávu a budu problém považovat za neřešitelný teprve tehdy, až se o tom skutečně přesvědčím. A potom to svolení nedostane.“

„Vím, je to těžké,“ řekl Keith. „Příliš často jsem si s tím lámal hlavu. Ale kdybych ti popsal tu jeskyni, v které stál dvě hodiny můj halmochron, snad bys mohl vyčíhat chvíli, kdy se tam objevím, a včas mě varovat...“

„Ne,“ zavrtěl Everard hlavou. „To je nemožné. Bylo by to proti všem pravidlům. A především: Ty jsi Kýros. Hlídka času nepřipustí, aby budoucnost byla ohrožena kvůli jedinému muži.“

„Vždyť jsem to jenom tak nadhodil,“ řekl Keith. „Snad existuje ještě nějaká jiná možnost. Situace, z níž se později vyvinulo všechno ostatní, nastala před šestnácti lety. Perskou říši přece nevytvořil jen jeden určitý člověk, nýbrž logicky seřazené události. Dejme tomu, že bych se tehdy nebyl objevil. Cožpak by Harpagus nenašel jiného pseudo-Kýra? Králova totožnost nehraje žádnou roli. Jistě, lišil by se ode mne, ale kdyby to byl logicky myslící člověk, byl by se musel rozhodovat podobně jako já. Dějiny by probíhaly stejně. Jen křížovatky času jsou rozhodující, ty nesmějí být ovlivňovány.“

„Správně - ale to, že ses objevil v jeskyni, bylo právě takovou křížovatkou. Teprve tvoje spatření přivedlo Harpaga na myšlenku stvořit Kýra. Bez této myšlenky by se snad Médská říše rozpadla sama od sebe jako oběť Lýdů nebo východních barbarů. Ne, k jeskyni se ani nepřiblížím, nedostanu-li souhlas hlavního stanu nebo

dokonce Daneliánů.“

Keith ho pozoroval přes okraj svého poháru.

„Ty nechceš, abych se vrátil, vid’?“ zeptal se tiše.

Everard sebou trhl. Číše spadla na zem a rozbila se. Víno se rozlilo, rudé jako krev, po mramorových dlaždicích.

„Mlč už!“ zařval, přestávaje se ovládat.

Keith zůstal klidný.

„Jsem tu král. Stačí, abych pohnul prstem, a moji sluhové tě rozsekají na kusy.“

„Myslíš si snad, že něco pořídíš hrozbami?“

Keith dlouho mlčel, ale potom tiše řekl:

„Odpust’. Nedovedeš si představit ten šok. Přiznávám, není to špatný život, ale věčný pocit, že musím ztělesňovat dvě osoby v jedné, mi jde na nervy. Snad proto taky budu za třináct let vyhledávat smrt. A přece - někdy si myslím, že můj život měl smysl a že se vyplatil.“

Pousmál se.

„Měl jsem mnoho žen, ale Cassandane se stala mou první ženou proto, že se podobá Cynthii. Přesně to ovšem nevím, protože je tomu už tak dávno. Dvacáté století je

již pro mne neskutečné a dobrý kůň mi znamená víc než sebelepší sportovní vůz. Víím, že můj život tady má smysl - a to nemůže říct každý. Ano, lituji, že jsem se přestal ovládat. Víím, že bys mi pomohl, kdyby to bylo v tvé moci - jinak bys přece nebyl přišel.“

„Nu, dobrá,“ zabručel Everard. Bylo mu Keitha líto.

V mozku jako by mu zela propast a jeho myšlenky nenacházely nic, čeho by se mohly zachytit. Na stropě nad sebou viděl jinocha, který zabíjí býka. Býk byl zároveň sluncem i člověkem. Za sloupovím v zahradě přecházely stráže. Jejich tváře byly bezvýrazné, nehybné. Harém byl v levém křídle paláce, prosvítajícím mezi révovým listím. Žilo v něm snad sto, nebo tisíc žen, které se mohly považovat za šťastné, když si na ně král tu a tam vzpomněl.

Za městskými branami ležela širá pole, na nichž pracovali rolníci, aby vzali půdě plody, půdě, která dnes byla velmi stará. Byla stará, už když do této země přišli áriové - a to samo se stalo v nejtemnějším dávnověku. Daleko na severu se tyčily hory, kde žili vlci, medvědi a lvi a kde sídlili démoni. Cizí země, tajemná země! Jak odtud prchnout, vrátit se zpátky do svého vlastního věku - a k lidem?

Everard pečlivě vybíral slova, když řekl:

„Rád bych si pohovořil s experty Hlídky času a přesně si prostudoval toto dějinné údobí. Snad se mi podaří najít klíčový bod, v němž by se dalo zasáhnout. Já sám k tomu

nejsem kompetentní. Až uvidím cestu, přijdu. A potom se vrátíme spolu - do toho dne, kdy jsem opustil Cynthii.“

„Kde máš halmochron?“ Zeptal se Keith.

Everard mávl neurčitě kamsi k obzoru. „V horách.“

Keith si pohladil vous.

„Víc mi nechceš prozradit, že? Správně, protože sám nevím, jestli bych si mohl vůbec věřit, kdybych věděl, kde by se dal stroj času sehnat.“

„Tak jsem to nemyslel.“

„Nebudeme se přít,“ povzdychl si Keith. „Vrat' se do dvacátého století, Done, ale nezapomeň, že tě čekám. Chtěl bys stráž jako doprovod?“

„Snad bude lépe, půjdu-li sám.“

„Můžeš, protože v mé zemi je bezpečněji než v newyorském Ústředním parku.“

„Čímž není mnoho řečeno.“ Everard podal Keithovi ruku. „Vrátím se, ať už rozhodnutí dopadne jakkoli. A svého oře bych si rád vzal s sebou. Je vycvičen na skok časem.“

Král vyprovodil hosta z paláce a přitom mu ukázal jednu komnatu. Tady bude od nynějška čekat každou noc na jeho návrat. Potom Everard nasedl na koně a pomalu

odklusal směrem k horám.

V jeho nitru zela prázdnota, jakou nikdy v životě nezažil. Věděl, že pro Keitha není záchrany. A on slíbil, že mu to jednoho dne sám řekne.

XIV.

Pozdě odpoledne dorazil k horám. Na březích divokých horských potoků stály cedry a cesta se změnila v příkře stoupající stezku. Půda byla kamenitá, rostly tu jen řídké lesy. Jel zvolna po jejích okrajích a doufal, že brzy najde úkryt, kde by mohl přenocovat. Jeho kůň byl již unaven.

Konečně našel příznivé místo pro táboření. Rostla tu vysoká tráva a na okolních keřích právě dozrávaly plody. Začal se zajímat o zásobu jídla a měch vína, upevněný u sedla.

Tu však zpozoroval, že dole v nížině se cosi pohybuje. Zvedal se obláček prachu a vířil ve větru. Určitě to byli jezdcí, kteří se pekelným tempem pokoušeli ještě před setměním dorazit k cíli. Královi poslové? Ale tady, v tomto kraji? Pocítil náhlé svrbění pod kůží.

Upevnil si přílbu a přezkoušel, jak mu sedí meč.

Pravděpodobně ho ten oddíl mine, ale...

Bylo jich osm. Poslední držel na uzdě náhradní koně. Muži měli bílé kalhoty a obvyklý šat královských vojáků. Byli ozbrojeni šípy a luky, meči a oštěpy. Bandité, jak se Everard zprvu domníval, to tedy nebyli.

Náhle poznal jejich vůdce.

Projelo to jím jako blesk: Harpagus!

„To platí mně,“ zamumlal Everard. Nebylo pochyb - v paláci byli špehové, kteří podali Harpagovi zprávu, že král s cizincem rozmlouval v neznámé řeči a pak ho propustil. O něco později opustil i Harpagus se svou osobní stráží palác. Důvod jeho zájmu byl docela prostý. V tomto kraji našel kdysi Harpagus Keitha. Zjevil se tehdy na podivném voze, na němž přijel z neznámé země. Nyní ho navštívil přítel. Nepochybně sem přicestoval na stejném kouzelném stroji.

Everard již neztrácel čas. Vyhoupl se do sedla, pobodl koně ostruhami a ujížděl napříč stoupající loukou.

Za ním se ale ozval dobře známý hlas:

„Zastav. Řeku! Zastav!“

Jeho kůň přešel do unaveného klusu. Cedry už vrhaly dlouhé stíny. „Zastav, nebo budeme střílet.“

Na kraji lesa sklouzl Everard ze sedla. Ve vzduchu těsně nad jeho hlavou zasvištěly šípy.

Jeho koni se podlomila kolena. Tohle pro někoho nedopadne dobře - ale on byl sám, kdežto jich bylo osm.

Začínalo se už smrákat, ale stále ještě nebyl v bezpečí. Nízké větve se mu otíraly o tvář; hustší mláží by mu bývalo milejší. Nicméně půda byla měkká a tlumila kroky. Ztratil své pronásledovatele z očí, ale tím lépe je mohl slyšet. Jejich kletby mu prozrazovaly, že jejich úmysl pronásledovat ho v lese se zatím setkával s

nezdarem.

Jistě však ho brzy dohoní. Otáčel hlavu na všechny strany a naslouchal. Někde před ním šuměla voda. Les končil, pak začínala příkrá, kamenitá louka. Mezi pronásledovateli, na to mohl vzít jed, byli jistě cvičení stopaři. Těm neunikne, ani tady ne. Přece jen se o to musí pokusit, protože věčně ho Harpagus pronásledovat nebude. Kdyby jen našel nějaký úkryt!

Hlasy za ním zesílily. Slyšel rozkazy, ale slovům nerozuměl. Jestliže dal místokrál střílet na králova hosta, pak se postará i o to, aby se o tom král nikdy nedozvěděl. Everard věděl přesně, co ho čeká. Zajetí, mučení, dokud neprozradí úkryt hledaného stroje - a pak z milosti kousek chladné oceli. Zpropadeně, pomyslel si vztekle, je to má vlastní vina. Takhle Strážce času nesmí uvažovat.

Překonal stoupání a dostal se na louku, kterou dělil široký potok. Vstoupil do vody a brodil se chvíli proti proudu. Proud jeho stopu zahladí.

Na obzoru nad vrcholky cedrů rychle temněla obloha. Ochlazovalo se. Četné zákruty potoka kryly stíhaného před pronásledovateli, nyní neslyšel ani neviděl žádného z nich.

Ještě asi míli a pak vystoupím na břeh, pomyslel si. Ztratí mou stopu. A až se dostanu k halmochronu, zeptám se Gordona, co dále. Odpověď si ostatně dovedu představit. Kvůli jednomu muži nebudou dávat v sázku svou existenci. Keith tedy zpátky nemůže. Za třináct let ho

vyřídí barbaři. Za třináct let bude ale Cynthia ještě mladá. Zůstane sama ve světě, který je jí cizí. Ne, nepovím jí pravdu, tu se nesmí nikdy dozvědět. Za rok, za dva na Keitha zapomene a snad bude zase šťastná.

Když obešel další zátočinu, spatřil znovu Peršany.

Byli dva a šli mu směrem po proudu vstříc. Další dva pátrali v křovinách. Jedním z nich byl Harpagus. Když Everarda spatřil, zvedl meč.

„Zastav se, Řeku!“ zvolal.

Everard stál bez hnutí, zatímco se k němu oba vojáci brodili. V soumraku viděl jen jejich bílé přiléhavé kalhoty, světlé tváře a ostří mečů. Jistě spatřili na louce jeho stopy a předběhli ho po souši.

„Chyťte ho živého,“ poručil Harpagus. „Přetněte mu šlachy, musí-li to být, ale nezabít.“

Everard se rozběhl ke břehu. Oba muži v potoce se hnali za ním. Jeden z nich ztratil na svahu rovnováhu, druhý uklouzl a sjel po břehu, na který se už napolo vydrápal, do vody.

Půda byla vlhká a kluzká. Everard se opřel o štít a dostal se na louku. Harpagus ho očekával.

Everard kráčel proti němu a ponechal starému muži první úder. Podařilo se mu jej sice zpola odvrátit, ale jeho pravá paže byla zasažena. Pocítil bolest, ale nedbal jí,

protože měl plné ruce práce, aby se chránil před sprškou ran.

Nedoufal, že v boji proti přesile vítězně obstojí, ale chtěl prodat svou kůži co nejdražše.

Zvedl štít, aby si chránil obličej, ale Harpagus ťal po nohách. Everard nastavil vlastní meč. Věděl, že na tuto krátkou vzdálenost může jeho ocelový meč prorazit lehký pancíř Peršanů. To ostatně dějiny dokáží za několik generací.

Mít tak pancéřovou košili a ocelové nákolennice, pak bych snad měl proti těmto čtyřem naději, pokud by se ovšem neobjevili ostatní. Obratně se kryl štítem a čekal na příležitost, aby mohl Harpagovi zasadit rozhodující ránu.

Harpagus poněkud ustoupil, aby získal čas, protože ostatní tři se mezitím vyšplhali na břeh a poklusem se blížili. Nebyl to spořádaný útok, protože Peršané zůstávali i v boji vždy jen osamocenými bojovníky. Čtyři proti jednomu - to však muselo k rozhodnutí stačit.

Everard se postavil zády ke kmeni silného stromu a očekával prvního, který na něj začal dotírat mocnými údery meče. Naprosto klidně odvracel údery štítem, ale pak vyrazila jeho zbraň k bleskurychlému útoku. Muž se zhroutil. S posledními silami zvedl obličej a vzhlédl k večernímu nebi.

Další dva zaútočili z různých stran. Toho zleva odrážel štítem. S mečem po pravici se pokoušel odvrátit nápor

druhého. Ten vedl úder tak nízko, jako by chtěl nohy oddělit od lýtek. Everard vyskočil do výše, ostří meče prosvištělo pod ním. Současně však udeřil i muž zleva. Hrot meče vnikl Everardovi do boty, pocítil bodavou bolest. Jeho krev skrápěla zemi. Nemohl stát na zraněné noze.

„Znamenitě,“ pochvaloval Harpagus z třímetrové vzdálenosti. „Zneškodnit - ale nezabíjet.“

Everard pohrdavě zavrčel.

„Váš vůdce je asi příliš zbabělý, jeho jsem zahnal - a teď vás posílá napřed.“

Oba muži na vteřinu zaváhali.

„Vy, Peršané, si dáváte poroučet od Méda,“ pokračoval Everard, „proč si místo zbabělce nevyberete někoho statečného? Místo zbabělce, který zrazuje svého krále?“

Harpagus nebyl zbabělec. Everard to věděl až příliš dobře. Ale chtěl ho vydráždit k něčemu nepředloženému - a to se mu podařilo. Harpagus vztekle vykřikl, vyřítil se proti němu a odstrčil oba bojovníky stranou. Tmavé oči mu ve světlém obličejí, za večerního soumraku sotva zřetelném, jen planuly. Jeho meč se zvedl a zasvištěl.

Everard obratně uhnul. Meč zasáhl jen přilbu, ale síla rozmachu strhla Méda kupředu. Everard vši silou bodl. Harpagus se pomalu zhroutil k zemi. Zbraň mu vypadla ze slábnoucí ruky.

Oba vojáci se divoce vrhli na urputného protivníka.

„Zastavte!“

Harpagus se pokoušel posadit. Tráva okolo něho byla zbarvena krví.

„Zanechte boje! Bohové stojí na straně Řeků, protože jinak by mě nebyli porazili.“

Strážce sklonil meč a přiblížil se k umírajícímu. Poklekl a volnou rukou podepřel poraženého nepřítele.

„Ty přicházíš ze země našeho krále,“ vydechl Harpagus již sotva slyšitelně. „Nepopírej to. Nejsem zrádce, snad mi to věříš.“ Jeho tělo se napjalo, jako by poroučelo smrti, aby posečkala, než skončí řeč. „Za králem stály mocnosti nebe i podsvětí. Já ho využívám, ale ne pro sebe, nýbrž pro svůj národ. Astyagés tvrdě ztrestal provinění, kterého jsem se nedopustil. Kýros ho porazil, ale já jsem přesto zůstal Médem. Peršané jsou našimi pány, ale vládnou moudře a spravedlivě.“

Ano, chtěl jsem tvůj stroj, který tě přinesl z cizí země, protože jsem se bál, abychom neztratili krále Kýra. A co by byla naše říše bez krále? Buď k nám milostiv a neolupuj nás. Ponechej ho nám...”

„On zůstane,“ slíbil Everard.

„Pak je to v pořádku,“ povzdechl si Harpagus. „Věřím,

že mluvíš pravdu. Pověz, odčinil jsem svůj hřích? Položil jsem bezmocné dítě na skálu a čekal, až zemřelo. Princova smrt přivedla naši zemi na pokraj zkázy. Ale já jsem stvořil nového Kýra. Ten nás zachránil. Pověz, cizince, odčinil jsem svůj hřích?“

„Odčinil,“ přikývl Everard a přemítal, zda je v jeho moci udělit hříšníkovi rozhřešení.

Harpagus zavřel oči.

„Pak mne tedy nech v klidu zemřít,“ poprosil.

Everard se pomalu vzdaloval. Oba bojovníci setrvali u svého velitele.

Jak dál, Everarde? Předložit plán Gordonovi a ostatním lidem svého okruhu jiný plán. Ale - co když jej odmítnou? Snad by bylo nejlepší neříkat nic.

Opřel se o strom a pokoušel se klidněji dýchat. Objevili se čtyři další vojíni. Když se dozvěděli, co se stalo, chvíli si Everarda prohlíželi se směsí pýchy a strachu a pak si ho naprosto přestali všímat.

Harpagus zemřel. Vzali jeho tělo a těžce zraněného druha s sebou a zmizeli v blízkém lese. Mezitím se úplně setmělo.

XV.

Král zaslechl tichý šramot za záclonami a opatrně se posadil na lůžku. Ve tmě se pohnula Cassandane. Něžná ruka se dotkla jeho tváře.

„Jsi vzhůru, synu mého nebe?“

„Ano, zdálo se mi, že jsem cosi zaslechl.“ Jeho ruka sklouzla pod polštář, kde ležel jeho krátký meč.

„Podívám se, co se děje,“ odvětil a vyklouzl z lůžka. „Zůstaň.“ Na hluboké noční obloze svítil úplněk. Jeho paprsky dopadaly na bronzové zrcadlo a oslnivě se odrážely. Noční vánek chladil.

Ze stínů se snesl stroj, na němž seděl muž. Jeho ruce se dotýkaly tlačítek. Halmochron přistál neslyšně na koberci. Muž v řeckém šatu sestoupil se sedla.

„Keithé?“

„Done! Ty ses vrátil?“

„Ty jsi o tom pochyboval? - Nemůže nás tu nikdo zaslechnout? Domnívám se, že mě sotva kdo mohl upozorovat, protože jsem se zhmotnil až přímo nad palácem a okamžitě přistál.“

„Před dveřmi jsou strážé, ale ty nikdy nevstoupíš do komnat, pokud neuhodím na gong.“

„Dobrá.“

Král upustil meč. Tvrdě zařinčel na mramorové podlaze.

„Našel jsi východisko?“

„Snad,“ přisvědčil Everard a nervózně zabubnoval na kontrolní desku halmochronu. „Mám nápad, který by se za jistých okolností dal proměnit v čin. Potřebuji k tomu ale tvou plnou podporu. Když se nám to povede, jsi volný a můžeš se vrátit. Hlavní stan nemůže nic namítat proti hotové skutečnosti, jestliže nezaznamená žádný vedlejší účinek. Selže-li to však, musíš se vrátit do této noci a dožít svůj život až do konce jako Kýros. Myslíš, že to dokážeš?“

Keith se otřásl. Náhle ho zamrazilo.

„Ano, myslím, že ano.“

„Jsem silnější a mám zbraně. Bude-li to nutné, přivedu tě zpátky násilím. Nenuť mne k tomu, prosím tě.“

„Ne, Done, neměj strach.“

„Pak tedy doufejme, že nám Norny budou stát po boku. Řekni tomuto roku na neshledanou! Pošťestí-li se nám to, už jej nikdy nespatříme.“

Keith se sklonil pro šaty, ale znovu se vztyčil.

„Co říkáš? Už nikdy?“

„Napišeme novou knihu dějin, nebo snad jen znovu nastolíme starý pořádek - nevím.“

„Ale...“

„Pospěš si! Nevíš snad, že jsem přišel týž den, kdy jsem tě opustil? Právě teď se ploužím se zraněnou nohou po horách a hledám jeskyni. Dělej rychle! Nač ještě čekáš?“

Keith mu klidným a pevným hlasem odpověděl:

„Musím se rozloučit s jediným člověkem, který pro mne něco znamenal.“

„Kdo je to?“

„Cassandane, má žena. Je tomu už čtrnáct let. Darovala mi tři děti; pečovala o mne v nemocích. Když Médové stáli už před branami našeho města, shromáždila pasargádské ženy, vedla je proti nepříteli a vzdorovala mu, než jsme zase shromáždili vojsko. Tu bitvu jsme tenkrát vyhráli. Jen pět minut, Done...“

„Dobře - ale déle ne.“

Pět minut. Keith se vrátil a usedl na zadní sedlo. Halmochron vzlétl, hluboko pod ním ležel palác, zalit měsíčním svitem.

„Nyní do Ekbatan,“ bručel Everard a nastavil tlačítka.

„Ekba... Ach, ty máš na mysli Hagmatan, staré hlavní město Médů?“ Keithův hlas zněl udiveně. „To je přece jen nepatrné a bezvýznamné letní sídlo.“

„Mám na mysli Ekbatany před třiceti šesti lety.“

„Cože?“

„Všichni historici jsou přesvědčeni, že historka, kterou Hérodot vyprávěl o Kýrovi a o jeho dětství, patří do říše bájí. Nu, snad mají dokonce pravdu. Snad tvůj zážitek nebyl nic jiného než postranní větev časového proudu, která byla Hlídka času náhodně vymazána?“

„Ach - rozumím,“ přikývl pomalu Keith.

„Byl jsi dost často u Astyagova dvora a znáš jeho tehdejší palác. Můžeš mě tedy vést. Chtěl bych proniknout k tomu starému darebákovi pokud možno v noci, kdy bývá sám.“

„Šestnáct let je dlouhá doba.“

„Proč?“

„Chceš-li stůj co stůj provést změnu, proč ne později? Unes mne, když jsem byl jeden rok Kýrem. Tehdejší palác znám velmi dobře.“

„To by bylo příliš odvážné. Kdo může vědět, co by mohla způsobit druhá změna. I kdyby se nám to povedlo, poslala by nás Hlídka času na Planetu vyhnanců.“

„Snad máš pravdu.“

„Ty nejsi typ sebevraha,“ řekl Everard pomalu a rozvážně. „Proto si velice dobře rozvaž, co odpovíš. Chtěl bys doopravdy, aby tvé nynější já nikdy neexistovalo?“

Everard měl už směrovací tlačítka nastavena. Muž za ním se náhle zachvěl a odpověděl:

„U Mithry, máš pravdu. Už o tom nemluvme.“

„Tak tedy pokračujme.“

Everard stiskl aktivátor.

Vznášeli se nad městem, obehnaným hradbami; vypadalo v té cizokrajné scénérii jako temná skvrna, třebaže bylo zalito měsíčním svitem.

„Oblečeme si oděv, který jsem sebou přinesl. Je od kolegů z kanceláře středního Mohéndžo-Dáro, kteří takové převleky potřebují častěji.“

Halmochron klesal dolů k zemi. Keith ukázal rukou.

„Tamhle je palác. Ložnice leží ve východním křídle.“

Budova byla mohutnější než palác v pozdějších Pasargádách, ale nebyla tak honosná. V zahradě se leskla těla dvou okřídlených býků, mramorových soch z doby

Asyřanů. Okna paláce byla příliš úzká. Everard proto zamířil se strojem ke vchodu. Dva strážní na koních vzhledli náhodou vzhůru a dívali se na nebeský úkaz. Když se zvířata začala plašit, padli strážní k zemi jako bez života a zůstali nehnutě ležet. Stroj roztříštil dřevěný portál a vnikl do paláce. Bez překážek se dostali až ke králově ložnici. Everard vytáhl meč a zabušil jím na dveře.

„Mluv ty, Keithe,“ pošeptal svému druhovi. „Ty znáš médskou verzi árijského jazyka.“

„Otevři, Astyagu,“ zaduněl Keithův hlas nočním tichem. „Otevři a vyslechni poselství od Ahura Mazdy.“

K Everardově překvapení se dveře skutečně otevřely. Astyagés byl všechno možné, jenom ne zbabělec. Když ale král, podsaditý muž s energickými rysy, spatřil před sebou dvě postavy v zářících šatech a s ohnivou září okolo hlavy, které seděly na trůnu, volně se vznášejícím ve vzduchu, padl zděšeně na kolena a přitiskl čelo na podlahu.

Everard slyšel, jak Keith volá hromovým hlasem ve velmi obtížně srozumitelném nářečí:

„Ty nádobo vši nepravosti, stihne tě hněv bohů. Spoléháš na to, že tvé tajné plány by nám mohly zůstat skryty? Nebo si snad myslíš, že by Ahura Mazda mohl strpět tak strašný zločin, jaký máš v úmyslu?“

V tomto okamžiku dlí Harpagus patrně někde ve městě,

dosud mlád a nevinný. A nikdy nebude muset nést onu vinu, protože ji nikdo na něho nevloží. Nikdy nepoloží dítě na skálu a nebude čekat, až zemře. Jistě, jednou se vzbouří a stane se Kýrovým místokrálem, ale nezemře pak nahoře v horách v náručí svého nepřítele. Také onen neznámý bojovník zůstane naživu.

A přece, pomyslel si Everard poněkud zmaten, je vzpomínka na oba muže, které jsem zabil, pevně zakořeněna v mém mozku. Na mé noze je velká bílá skvrna. Keithu Denisonovi je čtyřicet sedm let a naučil se myslet jako král.

Everard zaplašil své myšlenky a znovu poslouchal, co říká Keith klečícímu Astyagovi. Byla to prorocká slova:

„....musíš vědět, že tento hoch, Kýros, je pod ochranou samotných bohů. Ale nebesa jsou milostiva, Astyagu. Jestli však poskvrníš své ruce krví nevinného dítěte, spácháš zločin, který nikdy nesmyješ. Nech Kýra vyrůst v Anšanu, nebo budeš hořet po všechny časy v Ahrimanově ohni. Mithra domluvil.“

Astyagés zasténal a bušil hlavou o zem, jako by z ní chtěl vytlouci špatné myšlenky.

„Pojďme - pokynul Keith.

Přistáli v perských horách a bylo více o třicet šest let.

„Doufejme, že jsme Astyaga příliš nevydésili. Dějiny

říkají, že proti Kýrovi bojoval tři roky.“

„Když vypukne válka, můžeme se vždycky ještě vrátit a povzbudit ho,“ uklidňoval ho Everard. „Ale nebude to zapotřebí. Dítě nechá na pokoji, jen proti vzbouřenému vazalovi bude bojovat, protože dnešní zážitek bude pro něho neurčitým snem. Jeho spojenci také nepřipustí, aby ustoupil bez boje. Ale to se přece dá poznat. Což král nekráčí v čele procesí při zimním slunovratu?“

„Ano, správně. Podívejme se.“

Zaplavovala je jasná sluneční záře. Ukryli stroj blízko Pasargád a po chvíli se vmísili mezi četné chodce, kteří chtěli být všichni při zrození Mithry. Pouštěli se do rozhovorů a svou zvědavost vysvětlovali dlouhou nepřítomností. Tak se dozvěděli vše.

Pak stáli pod mrazivým a jasným zimním nebem a zdravili spolu s davem krále, který jel kolem s Kobadem a Harpagem, následován dvořany a kněžími.

„Je mladší než já,“ zašeptal Keith. „A také o něco menší - a má jinou tvář. Ale - je to Kýros. Ten pravý Kýros.“

„Zůstaneme ještě?“

Keith si přitáhl plášť úžeji. Bylo velmi chladno.

„Ne,“ řekl. „Vraťme se zpět. Byla to dlouhá doba, i když mi teď všechno připadá jako sen.“

Everard zůstal vážný. Zavrtěl hlavou:

„Nebyl to sen, Keithe. Nikdy se to nestalo.“

XVI.

Keith Denison vystoupil ze zdviže v jednom z newyorských mrakodrapů. Byl překvapen, že nic nepoznává. Dokonce i číslo svého bytu zapomněl a musel se ptát. Chvěl se rozčilením.

Cynthia otevřela dveře.

„Keith,“ řekla trochu užasle.

„Don ti řekl, že jsem se změnil,“ odpověděl, protože mu nic lepšího nenapadlo.

„Ano. Ale to nehraje žádnou roli. Vítej u nás doma...”

„Doma,“ pomyslel si. „Můj bože...”

MONGOLOVÉ, mongolsky „Odvážní“, jsou příslušníci mongoloidního (žlutohnědého) plemene, jednoho ze tří základních lidských plemen.

Ve středověku byli známi pod jménem Tataři. Před 12.stol.n.l. se dělili na velký počet kmenů rozmanitých jmen, z nichž některé byly samostatné, jiné tvořily několik kmenových konfederací.

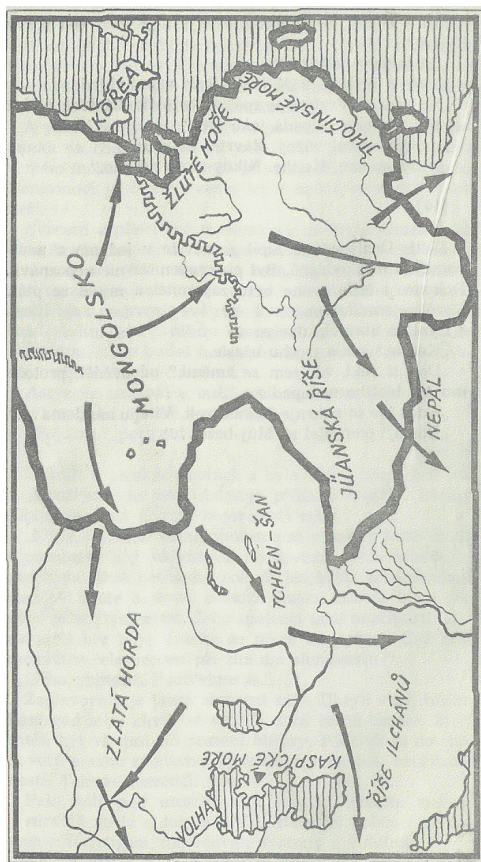
Od začátku 13.stol. si vládli Mongolové sami, sjednoceni tvůrcem raně feudálního státu Čingischánem.

Čingischán byl titul Temudžina, zakladatele světové říše Mongolů. Jako hlava jednoho z mongolských rodů vedl Temudžin v letech 1200 - 1205 více úspěšných bojů, v nichž zlomil odpor ostatních kmenových náčelníků a sjednotil je pod svou vládou. V roce 1206 byl na shromáždění rodových vůdců prohlášen „velikým chánem“ (Čingischánem), vladařem spojených mongolských kmenů. Čingischán vytvořil početné jezdeckto s přísnou hierarchií, organizovanou tzv. desítkovým způsobem. V letech 1211 - 1215 dobyl severní Čínu, v letech 1218 - 1221 se dostal do Turkestánu, Afghánistánu a dále až k Indu, roku 1223 porazil Rusy a Polovce na řece Kalce v Zakavkazsku. Pro Čingischánovu strategii byly charakteristické nenadálé útoky, vyhýbání se velkým frontálním střetnutím a zmatení protivníka manévry lehkého jezdeckta. Jeho dobytvačné výpravy do cizích zemí ovšem značně zbídačovaly pokořené národy. Po smrti Čingischána pokračovali v dalších výbojích jeho syn Oktaj (1237 - 1241) a vnuk Bátú (zemřel 1256).

Tehdy se Mongolsko stalo velkou říší, která zahrnovala celou vnitřní Asii a na západě sahala až do jižního Ruska. V letech 1235 - 1246 si totiž Bátú podrobil ruské

země, v letech 1240 - 1241 zpustošil Polsko a táhl přes Moravu do Uher (bitva u Lehnice r.1241). Po utrpených porážkách se vrátil na Volhu, kde roku 1242 založil Zlatou hordu (ulus Džučí, též chánstvo Kipčak), což byl feudální stát, jehož západní hranice probíhala přibližně po řece Dněstru, východní po řece Irtyši. Ruská knížectví platila Zlaté hordě daň a podrobovala se jejím chánům v řadě politických otázek, nebyla však její součástí. Obyvatelstvo tvořily porobené národnosti (volžští Bulháři, částečně Rusové, Arméni) i kočovníci (Polovci a Tataři). Politická správa jednotlivých oblastí měla vojenský ráz. Zlatá horda byla podřízena Velikému mongolskému chánu jen krátce.

Na východě se Mongolové zmocnili Číny a založili tam vlastní dynastii - dynastii Jüan (1279 - 1368). Jejich útlak vyvolal nakonec povstání, které vedl Chung-wu, zakladatel dynastie Mingů. Podrobili si i Koreu. Korejští panovníci stáli sice v čele státu, fakticky však byli podřízeni mongolským místodržícím a teprve r.1359 se korejským vojskům podařilo obnovit samostatnost země. Mongolská vojska ohrožovala svým vpádem několikrát i Japonsko, avšak pro nepříznivé podmínky, zčásti i přírodního charakteru, skončilo toto tažení nezdarem. Druhá polovina 14.století znamená již úpadek a po roce 1368 se mongolská říše rozpadla.



XVII.

Jack Sandoval se nehodil ke svému jménu. Bylo vůbec paradoxní, že tu stojí v širokých kalhotách a pestré košili u okna, které vedlo na Manhattan dvacátého století. Everardovi nebyl anachronismus cizí, ale temně zbarvená tvář s úzkým, hákovitým nosem si podle jeho názoru zasluhovala válečné pomalování. Sandoval patřil na koňský hřbet s puškou v ruce, která by mířila na bílého zloděje.

„Tak dobrá,“ řekl. „Tak tedy Ameriku objevili Číňané, ale co s tím mám já společného?“

„To já sám nevím,“ odpověděl Indián.

Pootočil své šlachovité tělo, aby mohl vyhlédnout z okna. Mrakodrapy se ostře odrážely od jasného nebe. Hluk ulice pronikal sem nahoru jen tlumeně. Indián si za zády nervózně pohrával s prsty.

„Dostal jsem rozkaz vyhledat volného agenta, abych spolu s ním podnikl nutná opatření. A protože jsme teď oba přáteli a protože tě dobře znám...“

Z jeho hlasu zaznívala otázka i prosba zároveň.

„Nebylo by snad lepší, kdybys vzal s sebou příslušníka svého národa? Vždyť já přece do amerického třináctého století nepatřím.“

„Tím líp. Tak bude mít naše zjevení tajemnější a trvalejší

význam. Nebude to zvlášť nebezpečné.“

„Přirozeně,“ připustil Everard, to věděl.

Nacpával si dýmku rychlými, nervózními pohyby. Jedna z nejtvrdších lekcí, kterou si musel osvojit, když vstoupil do Hlídky času, vkládala do paměti, že i pro plnění nejdůležitějších úkolů a poslání není zapotřebí gigantické organizace pro dvacáté století. Staré kultury, jako řecká nebo japonská, se soustřeďovaly na výchovu jednotlivce. Jeden Strážce času mohl - za předpokladu, že byl vybaven vhodnými přístroji a zbraněmi - nahradit celou divizi.

„Mám dojem,“ konstatoval konečně Everard, „že tu nejde jen o prostou opravu mimočasového zásahu.“

„Správně,“ přiznal chraptivě Sandoval. Jeho hlas zněl nejistě. „Když jsem přednesl svá pozorování kanceláři jüanského okruhu, zahájili pátrání. Kublaj Chán přišel na ten nápad sám. Snad ho ovlivnilo vyprávění Marca Pola, ale přesto to zůstává legitimní historií.“

„Číňané mají, pokud jde o námořní plavbu, starou tradici. To se mi zdá přirozené. Ale co s tím máme společného my?“

Byla to otázka zvědavosti i estetiky zároveň. Bylo příliš málo lidí, kteří bděli nad mnoha tisíci lety lidské historie.

Konečně si zapálil dýmku. A protože Sandoval

neodpovídal, pokračoval:

„Kde jsi objevil stopy této výpravy? Snad ne náhodou v oblasti Navajů?“

„Je snad zakázáno studovat minulost cizího kmene? Máme v Hlídce času příliš málo Indiánů.“

Pracoval jsem u Kaskád v blízkosti Velkého kráterového jezera. Země patřila Lutuamiům, ale mám veškeré důvody k domněnce, že tudy kdysi táhl jeden kmen Athabasků, jejichž dějiny sleduji. Domorodci mluvili o podivných cizincích, kteří prý sem pronikají od severu. Na ty jsem se chtěl podívat - a opravdu, viděl jsem je. Mongolové! Jeli na malých huňatých konících. Sledoval jsem jejich stopu zpátky a našel lodi hlídané Mongoly a Číňany u ústí řeky Chehalis. Hned jsem se vrátil, abych podal zprávu.“

Everard se posadil a upřeně se na Indiána zadíval.

„Čínská strana nezahájila žádné pátrání? Jsi si jist, že tu nejde o nějaký mimočasový zásah? Snad o nějakou drobnou, neúmyslnou chybu, jejíž následky se projeví až později?“

„O tom jsem přirozeně také uvažoval a podle toho jsem jednal. Ale kancelář jüanského okruhu nic neví. Znají svou minulost a prozkoumali ji až k Čingischánovi. Všechno v nejlepším pořádku. Zkrátka a dobře, k ničemu takovému nedošlo. Vědělo se sice, že Kublaj Chán vyzbrojil a vyslal na cestu jednu výpravu, ale ta se nikdy

nevrátila. Na dalších neměl Chán zájem. Našli jsme o této první výpravě zprávy v císařských archívech, ale ty byly později v době mingského povstání zničeny. Později se na výpravu zapomnělo.“

Everard se zamyslel. Měl svou práci rád, ale tentokrát se nemohl zbavit pocitu, že na celé této historii není cosi v pořádku.

„Třeba,“ řekl posléze zvolna, „třeba se tenkrát výpravě něco přihodilo. Přece nemohla zmizet jen tak beze stopy. Měli bychom to vyzvědět. Ale stále mi ještě není jasné, proč jsi vyhledal mne.“

Sandoval se obrátil a poodstoupil od okna. Narodil se roku 1930, ale přesto Everardovi připadalo, že do tohoto století nepatří.

A byl by to div? myslel si Everard. Cožpak by někdo z nás sem mohl vůbec patřit, kdyby věděl, co se stane s jeho rasou nebo kmenem?

„Není to žádná maličkost,“ vysvětloval náhle Sandoval, jako kdyby mu teprve teď cosi napadlo. „Podal jsem zprávu a pak přišel rozkaz - přímo shora, od Daneliánů. Žádné vysvětlení, žádné omluvy - jen prostý rozkaz: Zastavte Mongoly! Opravte minulost!“

XVIII.

Bylo to v roce tisíc dvě stě osmdesát.

Kublaj Chánova veleřiše se dala měřit na stupně zeměpisné délky a šířky. Snil o světovládě, a proto vítal na svém dvoře každého cizince, který mu mohl podat nové zprávy. Mladý benátský kupec Marco Polo si u něho získal zvláštní oblibu.

Ne ovšem všichni se cítili pod vládou Mongolů šťastni. Všude to vřelo, provincie se znovu a znovu bouřily proti svým pánům. Japonsko, kde byla u moci císařská rodina Hodžo, už jednu invazi odrazilo. Ani mezi Mongoly se nedalo mluvit o jednotě.

Jak to vypadalo v ostatních zemích?

Ruská knížata vybírala daně z pověření Zlaté hordy. V Bagdádě seděl Ilchán Abaka.

V Dillí vládla dynastie otroků: Mikuláš III. byl papežem v Římě. Rudolf Habsburský nesl německou císařskou korunu; ve Francii vládl Filip Smělý, v Anglii Eduard I.

A v Americe přitahovali koním uzdu Donald Everard a Jack Sandoval a shlíželi do nížiny.

„Objevil jsem je minulý týden,“ řekl Navajo. „Jistě mezitím urazili pěkný kus cesty. Za několik týdnů budou v Mexiku.“

„Na mongolské poměry postupují ještě pomalu,“
poznámenal zamyšleně Everard.

Zvedl polní dalekohled. Kolem se probouzelo jaro. Země se zelenala, keře ukazovaly své první listí. Pinie šuměly ve větru, který vál z hor a voněl po sněhu. Po nebi táhla hejna ptáků, tak hustá a četná, že málem zastíňovala slunce. Modrobílé vrcholy Kaskád se vznášely nad západním obzorem, vzdálené a tajemné. K východu se zalesněné pahorky snižovaly, až nakonec přecházely do nekonečných rovin, které duněly široko daleko pod kopyty buvolích stád.

Everard našel výpravu. Vinula se údolím jako obrovský had, sledovala tok malé říčky. Mohlo to být asi sedmdesát mužů, jeli na malých vytrvalých konících, aby propátrali neznámou zemi. Soumaři s nákladem výzbroje postupovali za nimi.

„Mají s sebou i několik indiánských vůdců a spoustu hříbat,“ řekl zamyšleně. „Věnují se jejich chovu i za pochodu.“

„U lodí rovněž chovají koně,“ dopověděl Sandoval.
„Viděl jsem je.“

„Co o nich ještě víš?“

„Nic víc než to, co jsem řekl. Zprávy v císařském archivu uvádějí, že čtyři lodi pod velením jistého nojona Toktaje a učence Li Taj-tsunga dostaly rozkaz probádat ostrovy za Japonskem.“

Everard přikývl, ale duchem byl téměř nepřítomen. Nemělo smyslu tu čekat. Akce se tím jen zdržovala. Indián zaváhal.

„Myslím, že není radno, abychom se ukazovali oba. Proč raději nezůstaneš jako záloha v pozadí?“

„Hrdinský komplex, že? Jsem pro to, abychom šli oba. A kromě toho nevěřím, že by nastaly potíže. Mongolové se budou mít na pozoru, aby proti sobě v cizí zemi vyvolali hněv obyvatel. Uzavřeli dokonce s Indiány přátelství. Pokud jde o nás, budou ještě opatrnější.“

Sjeli s pahorku bok po boku a blížili se zcela volně ke karavaně. Ostré zapísknutí rozřízlo ticho. Byli zpozorováni.

Everard zastavil před čelem řady jezdců a nevšímal si dvou Mongolů, kteří vyjeli proti nim a zůstali jim po boku s šípy na tětivách svých malých, silných luků.

Hádám, pomyslel si Everard, že vyhlížíme opravdu neškodně. Normální oděv z dvacátého století, ovšem. Ale to je nutné, abychom působili cizokrajným dojmem. Naoko nosili nože, ale ke skutečné ochraně měli automatické pistole a ochromující paprskomety.

Oddíl se zastavil. Proběhlo to tak přesně a naráz, jako by to celé hodiny nacvičovali. Everard stál poprvé těmito lidem tak zblízka tváří v tvář.

Zvlášť impozantně nevypadali. Popsadití, s křivýma nohama, řidkým vousem, širokými obličejí a šikmýma očima. Jejich oděv byl důkladný a trvanlivý: vysoké boty, vlněné kalhoty, kožené kazajky, na hlavě jehlancovité přilbice zakončené špicí nebo koulí. Zbroj tvořily zakřivené meče, nože, kinžály a luky. Jeden z nich držel standartu se zlatými šňůrami a s jačími ohony.

Klidně hleděli svýma tmavýma a sebevědomýma očima oběma mužům vstříc.

Velitele bylo možno ihned rozpoznat podle širokého hedvábného pláště. Jeho obličej byl ještě tvrdší a přísnější než tváře jeho mužů. Nad narudlým vousem čněl téměř římský nos.

„Bud'te pozdraveni,“ řekl. Hovořil nářečím Lutuamiů, z kterého se později měla vyvinout klamatská řeč. „Který duch vás k nám přivádí?“

Everard odpověděl bezvadnou mongolštinou:

„Bud' pozdraven, Toktaji, synu Bátuův. Přicházíme v míru.“

Zamýšleného efektu bylo dosaženo. Několik Mongolů mimoděk popadlo své talismany, jiní udělali znamení proti uhrančivému pohledu. Pouze jezdec vedle Toktaje se opanoval.

„Ach tak,“ přikývl sebejistě. „Muži ze západních zemí tedy rovněž objevili tento nový svět... To jsme nevěděli.“

Everard se na něho zadíval. Jeho kůže byla světlejší, údy útlejší. Neměl také žádnou zbraň. Zdál se starší než Toktaj, snad padesátník. Everard se mu poklonil a přešel do severočínského nářečí:

„Velký Li Taj-tsongu, mýlíš se. Přicházíme ze země daleko na jihu.“

„Slyšeli jsme nějaké zvěsti,“ bručel Čínan a vši mocí se pokoušel skrýt nevýslovné překvapení. „Dokonce i tady na severu se ví o bohatství velké říše na jihu. Přišli jsme, abychom tvému chánovi přinesli pozdravy velkého Kublaj Chána, vládce světa.“

„Víme o Kublaj Chánovi,“ řekl Everard klidně. „Slyšeli jsme také o kalífech, papeži a císařích. O nás toho naopak moc známo nebude, protože náš pán žije vzdálen světu a také si nepřeje žádných styků. Dovolte, abych představil svou nehodnou osobu - jmenuji se Everard a patřím k pohraniční strážní naší říše.“

„Máš jen jednoho průvodce?“

„Více jich není třeba.“

„Tak daleko od tvé říše?“ zeptal se Li.

„Nejsme dál než ty, když dlíš v kirgizských stepích.“

Toktaj položil ruku na jílec svého meče.

„Pojďte,“ pravil a jeho oči prozrazovaly ostražitost a zvědavost. „Bud’te nám vítáni jako poslové. Utáboříme se a vy nám povíte, co vzkazuje váš král...“

XIX.

Slunce klesalo k vrcholům západních hor a měnilo ledovce v matné stříbro. Stíny stromů se rychle dloužily, z lesů se plížila tma, ale v otevřené stepi se zdálo být světleji. Tiché okolí způsobovalo, že hluk obvyklý při rozbíjení tábora se zdál ještě hlasitější. Poblíž šuměla řeka, ozývaly se údery seker a k obloze stoupal kouř.

Mongolové, zjevně zmateni náhlým objevením cizinců, je nespouštěli z očí. Mnozí si mumlali tiše zaklínadla nebo dělali různá náboženská gesta. To ovšem nijak neovlivňovalo důkladnost, s jakou připravovali noční ležení, pečovali o koně, rozestavovali hlídky a vařili jídlo. Snad byli klidnější a mlčenlivější než jindy, protože Everard ze svého studia věděl, že Mongolové jsou veselí a umějí se bavit.

Se zkříženýma nohama se posadil na podlahu v otevřeném stanu, na kterou rozprostřeli koberec. Také Sandoval, Toktaj a Li se posadili. V kotlíku se vařil čaj. Byl to jediný stan v táboře a pravděpodobně se ho používalo jen za zvláštních okolností.

Toktaj nalil kumys do ploché misky a podal ji Everardovi. Ten podle obřadu nahlas usrkl a podal misku dál. Ačkoli už pil horší věci než fermentované kobyly mléko, byl přece jen rád, když mohl jeho chuť spláchnout čajem.

Hovořil velitel Mongolů... Dovedl právě tak jako Číňan velmi dobře ovládat svůj hlas, ale Everard věděl, že v

nitru zuří. Který cizinec se opovažuje přiblížit se pověřenci velkého chána jinak než po břiše? Nicméně jeho slova zůstávala zdvořilá.

„A nyní necht' nám naši hosté laskavě vysvětlí, jaké poselství jejich král pro nás má. Smíme zvědět jeho jméno?“

„Jeho jméno nesmí být nikdy vysloveno,“ zvyšoval Everard úmyslně tajemství. „O jeho říši jste se patrně mohli doslechnout jen neurčité zvěsti, ale jeho moc můžete seznat podle toho, že vám vysílá vstříc pouze dva muže. Každý z nás má také jen jednoho koně.“

„Dobrá zvířata,“ zachrochtal uznale Toktaj. „Rád bych věděl, jak rychlá jsou ve stepi. Jak dlouho jste sem jeli?“

„Jen jeden den.“ Everard sáhl do kapsy a vytáhl dva malé balíčky. „Náš král vás prosí, abyste přijali tyto dary.“

Zatímco odstraňovali papír, naklonil se Sandoval k Everard a zašeptal anglicky:

„Podívej se na jejich obličeje - přehnali jsme to.“

„Jak to?“

„Na Mongola celofán zapůsobil silným dojmem, ale prastará kultura Číňanova se proti tomu instinktivně brání. Jen se podívej na jeho skrčený nos.“

Everard pokrčil rameny.

„Nu, vždyť má svým způsobem pravdu.“

Krátký rozhovor neušel pozornosti ostatních. Toktaj na ně vrhl krátký, pátravý pohled, ale pak se opět věnoval svému dárku - kapesní svítilně. Vysvětlili mu, jak se s ní zachází, takže po několika polohlasných kletbách - protože Mongol se nebojí ničeho kromě bouřky - v ní dokonce našel zalíbení. Žákovi Konfuciovu přinesli knihu „Family of Man“, jejíž celé provedení a zvláště obrazová technika ho uvedly v úžas.

Dary vyžadují protidary. Čínský meč a svazek vydřích kůží. Trvalo hodně dlouho, než se rozhovor vrátil k původnímu tématu. Sandovalovi se podařilo pohnout k němu ostatní a znovu začít.

„Protože jste tak dobře informováni,“ nadhodil Toktaj, „budete jistě také vědět, že jsme se před několika lety pokoušeli dobýt Japonsko.“

„Bohové tomu nepřáli,“ komentoval zdvořile Li neúspěch.

„Nesmysl,“ zavrčel Toktaj. „Lidská hloupost zabránila úspěchu. Bylo málo lidí, měli jsme špatné lodi a na cestě nás překvapila bouře. Později to ještě jednou zkusíme.“

Everard věděl, že to opravdu udělají, ale že jim obrovská bouře zničí celé loďstvo. Neodpovídal a nechal Toktaje mluvit.

„Kublaj Chán přišel na to, že se toho o ostrovech musíme dozvědět víc. Snad budeme moci zřídit opěrný bod severně od Hokkaida. Také jsme slyšeli, že daleko na východě prý leží velická země. Rybáři, zahnaní bouřemi, ji prý zahlédli. Obchodníci ze Sibíře dokonce mluvili o nějakém pozemním mostě, který je přerušován jen malými úseky moře. Tak mi tedy chán svěřil čtyři lodi s čínskou posádkou a sto mongolských bojovníků a nařídil mi, abych po této neznámé zemi pátral.“

Everarda to nepřekvapilo, a proto přikývl. Bylo známo, že Číňané dovedou stavět velké lodi, sice většinou pro říční dopravu, ale mnoho se naučili také od domorodců na ostrovech.

„Sledovali jsme dva řetězy ostrovů, které leží za sebou. Břehy byly strmé a skalnaté, ale našli jsme kotviště, kde jsme mohli vystoupit na břeh, nechat napást koně a pohovořit si s domorodci. To nebylo lehké, protože často jsme se museli dorozumívat pomocí pěti či šesti tlumočnicků. Dozvěděli jsme se, že existují dvě hlavní pevniny. K jedné patří Sibíř, druhá je neznámá. Daleko na severu se prý obě téměř dotýkají a dělí je tam jen úzké mořské rameno. Na člunu z kůží se člověk může přeplavit z jedné pevniny na druhou a v zimě, když je velice chladno, je prý dokonce možné přejít po ledu. Nuže, pluli jsme dál a našli jsme tuto cizí pevninu. Lesy, hodně zvíře, ale také chladno a déšť. Sledovali jsme pobřeží jižním směrem.“

Everard si v duchu představil mapu. Když se lodi držely Kuril a potom Aleut, zůstávaly stále poblíž země. Přálo

jim ovšem štěstí, když džunky, které se pro námořní plavbu nehodí, neztroskotaly na útesech některého pobřeží a nedostaly se do vířících mořských proudů, které tam jsou. Toktaj objevil Aljašku, aniž věděl, co se stalo. Protože se země směrem k jihu zdála být pohostinnější a podnebí mírnější, nebylo divu, že se pak plavil dále k jihu, až k ústí Chehalisu.

„Na podzim jsme rozbili tábor. Tam nahoře jsou kmeny primitivní, ale přátelské. Daly nám jídlo, pití i ženy. Naši námořníci jim za to ukázali, jak stavět lodi a jak lovit. Strávili jsme tam zimu, jednak výpravami do vnitrozemí, jednak pátráním po nových kmenech. Všude nám ale vyprávěli o obrovských lesích a nezměrném množství zvíře. Viděli jsme sami, že ty pověsti jsou pravdivé. Nikdy v životě jsem nenašel tak bohatou zemi.“ V očích mu náhle zajiskřilo: „A žije tam tak málo lidí. Vždyť oni ani nevědí, jak se ková železo.“

„Nojone,“ varoval Li tiše. Pokývl směrem k Everardovi a Sandovalovi. Toktaj se zarazil. Číňan se obrátil k Everardovi:

„Také se hovořilo o Zlaté říši na jihu. Považovali jsme za svou povinnost ověřit si ty pověsti. A nyní máme čest se s vámi setkat.“

„Čest je na naší straně,“ lichotil Everard. A se smrtelně vážným výrazem dodal: „Můj pane, král Zlaté říše sledoval váš pochod a je nad ním znepokojen. Posílá nás, aby vás přátelsky varoval před neštěstím. Musíte se vrátit zpět.“

„Cože?“ Toktaj se vsedě napřímil. Jeho ruka sjela na místo, kde jinak visel meč. „Co to má, k čertu, znamenat?“

„K čertu je správné slovo, Toktaji. Tato země je prokletá. Můj bratr ti o tom poví.“

A Sandoval se rozhovořil. Využil obratně strachu před zloduchy, který je zakořeněn v každém Mongolovi, aniž ovšem vzbudil skepsi u inteligentního Číňana. Vlastně, prohlásil, existují na jihu dvě mocné říše. Jejich vlastní - daleko dole na jihu, a ta druhá poněkud severněji a východněji, s hlavním městem uprostřed nížiny. Obě říše mají nepředstavitelné zbraně. Severní říše, zvaná Zlomoc, považuje i toto území za své vlastnictví a nedovolí cizincům průchod. Její zvědové Mongoly brzy objeví, ujišťoval Sandoval, a zničí je metanými blesky. Mírumilovnější říše na jihu, Dobromoc, je nebude moci ochránit, ale může je aspoň takto varovat.

„Že se nám domorodci nikdy o obou těchto říších nezmínili?“ divil se nedůvěřivě Toktaj.

„Cožpak každý malý divoch v barmských džunglích už slyšel o Kublaj Chánovi?“ odpověděl mu Sandoval protiotázkou.

Li se vmísil do rozhovoru.

„Jsem jenom cizinec, a proto mi dovol další otázku: Jaké jsou to zbraně, o kterých hovoříš?“

Everard odpověděl a pohlédl přitom na Sandovala.

„Když dovolíte, mohu vám to ukázat. Mohli byste přivést nějaké zvíře, které má být usmrceno?“

Toktaj usilovně přemítal. Ačkoli jeho obličej zůstal kamenný, objevily se mu na čele perličky potu. Krátce cosi přikázal stráží. Potom se jejich rozhovor stočil ke všeobecnějším otázkám.

Po delší době přišel jeden bojovník a hlásil, že lovci chytili živé zvíře. Je uvázáno.

Vyšli ven. Everard nebyl ve své kůži, když zasouval náboje do automatické pistole.

„Nechtěl bys to udělat ty?“ zeptal se Indiána.

„Ne, pro všechno na světě, ne. Bezbranné zvíře...“

Byla to srna. Stála na břehu řeky, uvázána u stromu, a celá se třásla. Úzkostlivé oči se upíraly na Everarda a ten nenáviděl sám sebe za to, co musí udělat.

Zvedl automatickou pistoli a první ranou zvíře usmrtil. Potom vehnal do zdechliny celý zásobník, aby zvýšil účinek zamýšleného demonstrování zbraně.

Když sklonil hlaveň zbraně, chvěl se vzduch napětím. Mongolové stáli nehybně a strnule a jejich široké, bezvýrazné obličeje byly obráceny k němu. Mohl cítit

jejich pot, výpary koní.

„Toto je jedna z nejméně nebezpečných zbraní, které máme,“ řekl do ticha. „Vyrazí z každého duši, takže nikdy nenajde cestu k věčnému životu po smrti.“

Otočil se a odešel. Sandoval šel za ním. Vyhoupli se do sedel a mlčky, bez jediného ohlédnutí odjeli.

XX.

Poryv větru sice rozdmýchal táborový oheň, ale i přesto vystupovaly obrysy mužů z temnoty jen slabě. Na krátký okamžik ozářil oheň obočí, nosy a lícní kosti, pak plameny opět pohasly a živořily na malých kouscích dřívěk.

Everardovi to nevadilo. Pokuřoval dýmku a jen tu a tam něco prohodil. A když promluvil, zvuk jeho hlasu se ztrácel pod mocnými větvemi ztemnělých stromů.

Poblíž ležely spací pytle a stáli koně, a také halmochron - tentokráte to byl větší model se skladovacím prostorem. Okolní krajina byla pustá. Ohně tábořišť byly od sebe vzdáleny jako hvězdy ve vesmíru.

„Myslím,“ řekl Everard přemítavě, „že každý policista si někdy připadá jako bastard. Tys zatím zůstával jen pouhým divákem, ale já mám na mysli zkušenosti ze svých dosavadních úkolů.“

„Možná,“ odpověděl Sandoval. Řekl toho dosud ještě méně než jeho přítel. Od jídla se sotva pohnul.

„Třeba tenhle úkol! Ať už podnikneme cokoli, abychom opravili mimočasový zásah, vždycky budeme mít pocit, že měníme původní linii vývoje. Ale ty pojmy mi připadají relativní.“

„Hm...“

„Naši Daneliáni nám poručí, abychom korigovali. A my víme, že Toktaj a jeho lidé se už nikdy nevrátí do své domoviny. Proč se tedy do toho mícháme? Jestliže budou pobiti Indiány, nic proti tomu. Podobné věci se stávají často.“

„Zabít je nesmíme. Mají se jen obrátit zpátky. Snad postačí ta ukázka z dnešního večera.“

„Ano, obrátí se. A co pak? Pohltí je moře. Bouře, mlhy, proudy, skaliska - to by mělo stačit. Ale my máme být těmi, kdo je pošlou na smrt. Když nic nepodnikneme, budou mít k návratu lepší roční dobu. Proč máme na sebe brát takový zločin?“

„Možná, že se jim návrat dokonce podaří.“

„Cože?“

„Přirozeně. Víš, že Toktaj hovořil o tom, kde najít cestu po souši. Považuje Beringovu úžinu za jakousi řeku. Ona také o moc širší není. Potom Aleuty. Takže by to mohl dokázat, bude-li studená zima.“

„Ale - oni přece nesmějí nikdy do Asie dorazit.“

„Dejme tomu, že to dokážou.“ Indián nyní hovořil rychleji a živěji. „Rozvíjejme tu nit trochu dál. Toktaj tedy pronikne dále k jihu. Země jej i jeho muže snadno uživí. V srpnu mohou být v Mexiku. Aztékové a Toltékové tam spolu ještě bojují a přou se o to, kdo bude druhého ovládat. Menší kmeny pomohou každému

cizinci proti oběma hlavním mocnostem. Toktaj se ale bude chovat klidně, spoustu se toho dozví a pak se vrátí zpátky ke Kublaj Chánovi, aby ho zpravil o bohaté zemi, která na dobytí jen jen čeká.“

„A Indiáni? Co ti?“

„Mayská říše už dosáhla svého vrcholu. Tvrdý oříšek, ale stojí za to. Jakmile tam jednou budou mít Mongolové své vojsko, nic je nezadrží. Peru je dokonce ještě méně organizováno než později, za Pizarra. Inkové jsou jen jedním z četných kmenů. A pak ta země! Dovedeš si představit, co Mongolové z těch rozlehlých stepí udělají?“

„Vidím, jak jejich hordy zaplavují pevninu, to ano.“

Everardovi se vidina jeho přítele nelíbila.

„Nepřijdou všichni najednou. Může to trvat celá staletí, stejně jako to trvalo Evropanům. Já si dovedu představit, jak jsou v Severní Americe zřizovány provincie a jak je Chánovi místodržitelé spravují - Mexiko a Yucatán se rovněž stanou provinciemi. Dobytelé se budou rozmnožovat a budou pronikat stále dál na východ. Tou dobou patrně bude v Asii odstraněna dynastie Jüan. To donutí Mongoly, aby dobývali nová území. Proč ne tedy, kde se uchytili? Číňané nebudou nečinně přihlížet. Budou chtít využít nalezeného zlata...“

„Velice se divím,“ namítl Everard, „že právě ty bys rád urychlil dobytí Ameriky, ačkoli bys přece k tomu měl mít

nejméně důvodů.“

„Bude to jiné dobytí,“ hájil Sandoval svůj názor. „Aztéků není škoda - v tomto ohledu prokázal Cortéz Mexiku laskavost. Mírumilovnější kmeny budou mít ovšem tvrdý osud, to přiznávám. Ale i Mongolové jsou lidé. Naše západní vzdělání s sebou přirozeně přináší předsudky; neměli bychom zapomínat, že v téže době se i Evropané dopouštěli ukrutností.

Mongolové mi připomínají staré Římany. Národy, které kladly odpor, byly vyhlazeny, s jinými, které se podrobily, se zacházelo s respektem a dostaly svá práva. Požívaly vojenské ochrany a měly svou vládu. A pak nezapomínej na jednu důležitou okolnost: Mongolové právě tak jako Indiáni jsou pastevci a nomádi. Nesmiřitelný konflikt mezi lovcem a rolníkem se tím vyřeší - právě ten konflikt, který zničil mou rasu. Mongolové neznají žádné rasové předsudky. Po prvních bojích budou Navajové, Seminolové, Dakotané a Apačové rádi, že se mohou stát jejich spojenci. A proč ne? Budou rádi, že smějí směňovat koně, ovce, dobytek a kovy. Počet obyvatel se bude vyrovnávat a všichni budou žít společně na spravedlivější základně, než jak to kdy dokázali běloši a Indiáni. A nezapomínejme na Číňany, kteří nové civilizaci dodají svou inteligenci a svým technickým nadáním i zjemnělosti...

Done, až Kolumbus objeví Ameriku, najde skutečně přibližně to, za čím vyplul - nejmocnější říši světa. Říši Velikého Chána...”

Sandoval umkl. Everard naslouchal, jak ve větvích šumí vítr. Dlouho zíral do nočního ticha, než konečně promluvil.

„Mohlo by to tak být. Museli bychom zůstat v tomto století tak dlouho, až by se stalo rozhodující časovou křížovatkou k minulosti... Náš vlastní svět by přestal existovat. Vlastně by nikdy neexistoval.“

„Nebyl to moc dobrý svět,“ mumlal Indián.

„Nezapomínej na své rodiče - nikdy by se nebyli narodili.“

„Žili v polorozpadlém prasečím chlívku. Jednou jsem viděl, jak otec pláče, protože své rodině nemohl koupit na zimu boty. Matka zemřela na tuberkulózu.“

Everard neodpovídal. Seděl bez hnutí a zíral do plamenů vyhasínajícího ohně.

Ale byl to právě Sandoval, kdo náhle vyskočil a nuceně se zasmál.

„To jsem tu napovídal nesmyslů. Neber to vážně, Done, byla to jen taková představa. Půjdeme spát. Mám převzít první stráž?“

Everard němě přisvědčil. Ještě dlouho ležel a bděl.

XXI.

Přesunuli se dva dny do budoucnosti. Vznášeli se, neviditelní pro nevyzbrojené oko, vysoko nahoře na modrém nebi. Vzduch byl řídký a chladný. Everard se třásl zimou, když nařizoval elektronkový teleskop. I při nejsilnějším osvětlení vnímali jednotlivé jezdce mongolské výpravy jen jako drobné body.

Obrátil se a pohlédl na Sandovala.

„Demonstrace naší síly nepomohla! Mám dokonce dojem, jako by se pohybovali k jihu rychleji než dříve. Co to znamená?“

„Neznám dost dobře jejich povahu, abych ti mohl správně odpovědět. Možná, že jsme jim hodili rukavici - jako výzvu jejich odvaze. To je kultura válečníků. Tvrdost a neúprosnost jsou jejich ctnosti - co jim zbývá jiného než postupovat dál? Kdyby se zalekli hrozby, nemohli by nadále žít jinak než hanbě.“

„Ale ti Mongolové nejsou přece blázni. Nezískali celou svou říši jen mocí, ale také vojenskou a politickou obratností. Toktaj se měl vrátit ke Kublaj Chánovi, aby mu podal zprávu o tom, co tu našel, a sestavil novou, větší výpravu.“

„Lodi mohou plout i bez něho... ano, napadá mi jiná možnost. Co když jsme Toktaje podcenili? Snad dal námořníkům určitý termín. Když se do té doby nevrátí, odplují lodi domů bez něho. Kromě toho mu stále ještě

zbývá možnost poslat s poselstvím indiánského běžce.“

Everard přisvědčil. Bylo mu jasné, že se tohoto úkolu podjal nepřipraven. To vyžadovalo předem promyslet spoustu jednotlivostí a plánů. Nenesl však také Indián se svým podvědomým odporem trochu viny na nedostatečné přípravě. Zvolna řekl:

„Mohlo by tomu být také tak, že Mongolové pojali podezření. Jsou mistry psychologie.“

„Možná. Co tedy uděláme?“

Zničit je elektronickým dělem, pomyslel si Everard. To by bylo docela jednoduché řešení. Ale to ne, raději ať mě pošlou na Planetu vyhnanců. Jsou přece určité hranice...

„Předvedeme jim druhou ukázkou.“

„A když ani to nepomůže?“

„Vyčkáme. Však se uvidí.“

„Vlastně bychom si to mohli ulehčit. Proč se jednoduše nevrátíme o několik let dozadu a nepřemluvíme Kublaj Chána, aby s tou výpravou vůbec nezačínal? Pak se tohle všechno nestane.“

„Víš docela dobře, že předpisy zakazují měnit historické události.“

„Co tedy myslíš, že bychom teď měli udělat?“

„To, co nařídil hlavní stan. Snad proto, aby byl anulován zásah někde jinde. Jak to mám vědět? Jsem jen docela malý výhonek na vývojovém žebříčku. Kdežto Daneliáni sedí docela nahoře a mají přehled.“

„Tatínek ví všechno,“ zabručel mrzutě Sandoval.

Everard vystrčil bradu.

„Zůstává faktem, že Kublaj, v této době nejmocnější muž na světě, je důležitým uzlovým bodem, proti kterému nemůže Amerika nikoho postavit. Tys mne do té historie zatáhl, tak se tedy nyní držíme pravidel. Naším úkolem je pohnout tyto lidi k tomu, aby se vrátili. Co se stane pak, to se nás netýká. Nikdy nespátí svou vlast. Jsme za jejich smrt právě tak málo odpovědni, jako bys ty byl vrahem, kdyby někoho, koho jsi pozval na oběd, cestou do tvého bytu přejelo auto.“

„Nekaž mi tu! Pust'me se do práce.“

Stroj času se snesl šikmo dolů k zemi.

„Vidiš ten pahorek?“ zeptal se Everard. „Leží přímo ve směru Toktajova pochodu. U jeho úpatí rozbije noční tábor. Bude proto dobře na pahorek vidět.“

„Mám za to, že na něm chceš rozpoutat ten svůj ohňostroj? To by na ně ale neudělalo zvláštní dojem, protože střelný prach a dokonce i bojové rakety znají.“

„Ty malé, to vím. Ale já mám pro ně lepší překvapení.“

Na vrcholu pahorku stálo několik stromů. Přistáli mezi nimi. Ze skladového prostoru halmochronu vyjmul Everard kovovou truhlici. „Máme tu zařízení pro kontrolu počasí. Je to rozdělovač elektrického potenciálu. Vyrábí ty nejkrásnější blesky, jaké jsi kdy viděl - a hrom k nim přidává zdarma.“

„Známa mongolská slabost!“ Sandoval se ušklíbl.
„Kámen mi spadl ze srdce. To bude divadlo.“

„Můžeš připravit jídlo, ale bez ohně... Postavím zatím zrcadlovou promítačku. Vykouzlím na nebi v kilometrové výši tvůj obraz - jen zpola tak strašný, než jaký je ve skutečnosti.“

Den se pomalu skláněl k večeru. Bylo chladněji a stmívalo se. Dalekohledem Everard viděl, že se jeho předpověď vyplňuje. Mongolové zastavili dole na rovině a rozbili tábor. Lovci přinesli kořist a brzy vzplanuly ohně. Stráže s luky připravenými k výstřelu pomalu objížděly ležení. Nad vzdálenými zasněženými horami zajiskřily první hvězdy.

Čas nadešel.

Everard přehodil hlavní páku. „Pozor - začínáme.“

Nejprve zaplálo mezi nebem a zemí jen slabé modré světlo, ale pak blesky křížovaly noc jeden za druhým, osvětlovaly ji jako ve dne a proměňovaly ji v peklo

ohnivých jazyků. Stromy se tříštily, kulové blesky kroužily nad mongolským ležením a s ohlušujícím rachotem explodovaly.

Napolo oslepen a téměř hluchý pokoušel se Everard proti obloze postavit štít světélkující ionizace. Jako polární zář klesala barevná plápolavá záclona s praskotem k zemi. Strašlivé údery hromu podmalovávaly umělé přírodní divadlo.

Sandoval předstoupil před zrcadlovou promítačku s tak děsivým vzezřením, že se ho lekl i sám Everard. Nohy odraženého obrazu stály na zemi, přímo před planoucí polární září, hlava Indiána se ztrácela kdesi nahoře na nebi. Začal tančit. Jediný skok ho přenášel od obzoru k obzoru. Byl to děsný pohled.

Jestli ani tohle nepřiměje Mongoly k návratu...

Everard pohlédl na hodiny. Ještě patnáct minut, to bude stačit. Nedomníval se, že by se rozprchlí ve zběsilém útěku, na to byli příliš disciplinovaní. Ale mohl počítat s tím, že vyrazí příštího rána, až se rozední.

Pokynul Sandovalovi a ten ustal ve válečném tanci a posadil se vedle něho. Oddechoval tak hlasitě, jako kdyby měl za sebou běh na několik set metrů.

„To byla podívaná, Jacku,“ chválil ho Everard. Jeho hlas zněl slabě a pronikavě.

„Tak jsem se nezapotil už celá léta,“ přiznal se Indián.

Rozšktrl sirku. Na několik vteřin bylo vidět jeho pevně semknuté rty, pak malý plamének zhasl. Jen cigareta ještě svítila. „Nikdo u nás v rezervaci nebral už to naše křepčení vážně. Naši otcové chtěli, abychom se tomu naučili kvůli tradici, ale my jsme to dávno dělali jen proto, abychom si později od turistů vydělali pár dolarů...“

Everard neodpovídal. Mlčky skládal promítačku. Sandovalova cigareta stejnoměrně žhnula.

„Turisté!“ řekl Indián s podivným přízvukem.

A po několika minutách dodal:

„Dnes v noci jsem tančil vědomě, s určitým cílem. Dokonce jsem v sobě, docela uvnitř, cosi cítil. Předtím jsem nikdy necítil nic.“

Everard stále ještě mlčel. Náhle jeden kůň zařehotal. Everard vzhlédl a zíral upřeně do klidné noci.

„Slyšel jsi něco, Jacku?“

Na obličej mu dopadl paprsek světla a oslnil ho. Přivřel oči, ale pak vyskočil a s kletbou vytrhl ochrmující paprskomet. Z blízkých křovin se vyřítila temná postava. Dostal tvrdý úder do zad. Zavrával a snažil se, aby neztratil půdu pod nohama. Střelil bez míření. Paprsek znovu zazářil. Everard viděl, jak se Sandoval, který si ještě nevzal své zbraně, pokouší odvrátit úder mongolského meče. Indián o několik kroků uskočil a

protivník se vrhl za ním. Indián se náhle sehnul. První rána šla mimo, pak Sandoval zasáhl okrajem ruky krční tepnu protivníka, který zůstal na několik vteřin ochromen, a vzal mu meč. Okamžitě se otočil a čelil dalšímu.

Dunivý velitelský hlas vydával nové rozkazy. Everard poněkud ustoupil. Jednoho Mongola dokázal vyřídít pistolí, ale mezi ním a halmochronem vyrostlo celé klubko Asiatů. Náhle zasvištěl vzduchem provaz a smyčka se mu ovinula okolo krku. Následovalo trhnutí a on ucítil, jak se mu seškrucuje přívod vzduchu. Čtyři muži se na něho vrhli a strhli ho k zemi. Jak padal, zahlédl, že několik dalších Mongolů doráží na Sandovala.

Ještě jednou se mu podařilo dostat se na nohy, ale to už ztratil svůj paprskomet. Automatickou pistolí mu vzali z pouzdra už dávno předtím.

Znovu padl k zemi. Mongolové ho zpracovávali pěstmi, špičkami bot a ratišti oštěpů. Neztratil sice ani na chvíli docela vědomí, ale nebránil se.

XXII.

Ještě před rozedněním složili Mongolové tábor a pokračovali v pochodu. Jeli teď širokým údolím. Zasněžené vrcholy zůstaly daleko, ale krajina byla divočejší a méně pohostinná.

Everard se ohlédl a spatřil dlouhou řadu jezdců, ulitou jako z jednoho kusu. Oštěpy tančily nahoru a dolů, meče se kývaly sem a tam. Ale šikmooké obličejce Mongolů zůstávaly bezvýrazné. Nikdo nemohl uhádnout, co se děje za jejich čely.

Ani Everard ne. Prázdnost v mozku cítil jako něco tělesného. Ruce mu nesvázali, ale zato mu spoutali obě nohy pod břichem jeho koně. Byl nahý. Pravděpodobně počítali s dalšími překvapeními, která by mohl ukrýt v šatech. Hodili mu přes ramena pouze jednoduchý přehoz, a to bylo všechno.

Halmochron, zrcadlová promítačka a přístroj pro řízení počasí zůstaly na vrcholu pahorku. Toktaj se ani nedotkl věcí, které mu naháněly hrůzu.

Zblízka se ozvaly údery kopyt. Mongol, který jel vedle Everarda, zachrochtal a popohnal svého koně. Vedle Everarda se náhle ocitl Li Taj-tsung. Strážce času vyhledal jeho oči.

„Nuže?“ zeptal se.

„Obávám se, že se tvůj přítel už neprobudí. Pokoušel

jsem se trochu mu zmírnit bolesti.“

Indiána přepravovali na nosítkách. Jistě ho včera večer pořádně zřídili - snad otřes mozku. Lékařské oddělení Hlídky času by ho mohlo vyléčit, pomyslel si Everard zoufale. Jak to ale Toktajovi vysvětlit? Stačilo by zavolat vysílačkou o pomoc. Takhle Jack Sandoval zemře šest set padesát let před vlastním narozením.

Everard hleděl do hnědých, chladných očí, ne nesympatických, ale cizích. Bylo by to zbytečné, to věděl. Logické argumenty by zde neznamenalý víc než nesrozumitelné žvanění.

„Nemůžeš Toktaje aspoň přesvědčit, do jakého neštěstí vede sebe a své lidi?“

Li si pohladil řídký vous.

„Uznávám, že máte nepochopitelné zbraně, ale barbaři -“, a vrhl na Mongola, který jel před ním, krátký, ale významný pohled, „už podmanili mnohé říše, jež se zdály být silnější než oni. Teď také víme, že tvá historika o druhé říši, která leží severně od tvé, je lživá. A pročpak, ptáme se, nás chce tvůj král zahnat strachem, nemá-li sám strach?“

Everard opatrně řekl:

„Náš velký král se štítí každého násilí, ale když ho k tomu donutíte, zničí vás.“

„Povídej to Toktajovi... Já bych se vrátil raději dnes než zítra, protože jsem sem šel pouze na císařův rozkaz. Když spolu my dva hovoříme, nebudeme se navzájem urážet hloupou lží. Na to jsme oba příliš rozumní. Musíš konečně pochopit, že těmto mužům nelze vyhrožovat. Smrti se nebojí. I při nejkrutějším mučení je smrt vykoupením - a Toktajovi bojovníci by si raději dobrovolně překousli jazyk a zemřeli, než by jim přes rty přešlo jediné slovo nářku. Toktaj se nikdy neobráť, protože má volbu mezi hanbou a nesmrtelnou slávou.“

Everard si povzdechl. Jeho zajetí vypadalo na obrat v historii. A přitom to Mongolové vlastně málem už vzdali! Avšak vzpomínka na noční bouřku podpořila jejich odvalu a schopnost odporu. Toktaj se zoufalou odvahou napadl příčinu zla, přičemž ani Li nebyl tak docela bez viny. Čínský žák Konfuciův dokázal Toktaje přesvědčit, že bude lépe potřít původce umělé bouřky než nečinně čekat, až je zasáhne blesk.

Podcenili jsme je - nebo lépe řečeno, špatně jsme je odhadli. Měli jsme s sebou vzít specialistu, který lépe rozumí jejich kultuře a jejich způsobu myšlení. Ale ne, pokračoval Everard v mučivém sebezpytování, vždyť my jsme přece byli chytřejší. Domnívali jsme se, že vystačíme s našimi povrchními vědomostmi. Snad nás Strážci času vytáhnou z bryndy, ale to už bude Sandoval mrtev. Everard pozoroval kamenný obličej Mongola, který jel po jeho druhém boku. A já pravděpodobně taky.

Ale i když ho z toho vytáhnou, bude to zatraceně těžké pohlédnout kamarádům otevřeně do očí. On jako volný

agent, se všemi svými pomocnými prostředky, zavinil smrt svého druhu...

„Radím ti tedy, aby ses už nepokoušel o žádné další úskoky.“

„Co říkáš?“ vytrhl se Everard ze svých myšlenek.

„Však jsi mi přece rozuměl, ne? Naši domorodí vůdcové uprchli. Zaujmeš jejich místo. Brzy narazíme na nové kmeny a navážeme spojení.“

Everard přisvědčil. V hlavě mu bolestivě hučelo.

Nedivil se tomu, že se Mongolové s Indiány dorozuměli. Nedbáme-li různých gramatických jemností, můžeme si velice rychle osvojit základní prvky řeči. Teprve později, na pochodu je možné rozšířit své znalosti rozhovory s domorodými vůdci.

„Opět získáme vůdce, jako se to stalo už předtím. Bylo by tedy nápadné, kdybys nás chtěl svést z cesty. Toktaj by tě velice přísně potrestal. Ale na druhé straně by sis vysloužil vysokou poctu, kdybys nám pomohl. Snad bys dokonce mohl zaujmout vedoucí postavení u dvora, třeba jako poradce pro záležitosti nové říše.“

Zatraceně, pomyslel si Everard zoufale. Co se stane, jestli ho Hlídka času nechá bez pomoci? Něco přece musí zabránit návratu Toktaje do Asie... Snad to jen dobře nepochopil, protože všechny paradoxy času odporovaly logickému myšlení. A opravy mimočasových zásahů

hraničily úzce s paradoxy...

K čertu... snad se Toktajovo posláání přece jen neminulo účinkem. Snad tedy není budoucnost mongolské - nikoli poevropštěné - Ameriky, jak o ní snil Sandoval, žádnou vidinou, ale skutečností?

V časoprostorovém kontinuu existují nepravidelnosti a stálé změny. Časové proudy mohou téci nazpět a samy sobě ucpat zdroje. Vysychají a zakrňují, ve zmatku souběžných proudů se pak ztrácejí a jsou zapomenuty...

Právě tak jako Donald Everard, který ztroskotal spolu s mrtvým Jackem Sandovalem, když přišli z budoucnosti, která nikdy neexistovala, z pověření Hlídky času, které nikdy nebylo...

XXIII.

Po vyčerpávající jízdě dospěla výprava před západem slunce do stepi porostlé šalvějí a trávou. Pahorky byly holé a příkré. Prach vířil pod kopyty koní. Jen několik keřů přinášelo změnu do jednotvárné krajiny. Vál lehký větřík.

Everard pomáhal opatrně uložit Sandovala na zem. Indiánovy oči byly zavřeny, tváře vpadlé a horečnaté. Jeho rty občas zamumlaly nesouvislá slova. Everard nemohl dělat nic jiného, než že mu přikládal k rozpraskaným rtům navlhčený šátek.

Mongolové opět rozbili tábor, dnes přece jen veseleji a důvěřivěji než jindy. Podařilo se jim zneškodnit dva velké čaroděje. Den minul bez příhod; žádných dalších útoků nebylo. Po střídém jídle ještě ve skupinkách postávali, žvatlali a popíjeli svůj kumys.

Everard zůstal uprostřed tábora u Sandovala. Poblíž seděli dva strážci s napjatými luky. V pravidelných časových intervalech jeden z nich přikládal na oheň čerstvé kusy dřeva.

Everard položil část své přikrývky přes chvějící se tělo těžce zraněného. Ochladilo se a na nebi se zaleskly mrazivé, jasné hvězdy.

Přiblížily se kroky a Toktaj vstoupil do světla, které vrhal oheň. Pokynul strážím, aby poněkud poodstoupily, a zastavil se těsně před Everardem. Ten k němu letmo

vzhlédl a hned se zas věnoval péči o svého druha.

Toktaj dlouho mlčel. Když promluvil, byl jeho hlas tichý a přátelský.

„Nemyslím, že tvůj přítel přežije zítřek.“

Everard neodpověděl.

„Nemáš žádný lék, který by mu pomohl?“ ptal se Mongol.

„Mám prostředek proti nákaze a jiný proti bolesti,“ odpověděl Everard mechanicky. „Otřes mozku však potřebuje odborné ošetření.“

Toktaj přidřepł a vztáhl ruce nad hřejivý oheň.

„Je mi líto, ale lékaře s sebou nemáme.“

„Mohl bys nás propustit,“ navrhl Everard bez nejmenší naděje. „Naše vozidlo v blízkosti posledního tábora by nám mohlo přivést pomoc.“

„To bohužel nemohu - a ty to víš.“ Soucit s umírajícím jako by náhle zmizel. „Cožpak jsi to nebyl ty, kdo začal spor?“

Everard nevěděl, jak na to odpovědět.

„Nezazlívám ti to,“ pokračoval Mongol. „Naopak, byl bych dokonce rád, kdybychom se spřátelili. Kdybych to

nemínil vážně, udělal bych si čas, abych z tebe vytáhl všechny nutné informace.“

„Jen to zkus,“ vzkypěl Everard.

„Však by se mi to podařilo - u muže, který s sebou vláčí léky proti bolesti.“ Toktaj se chladně usmál. „Jako rukojmí jsi pro mne cennější a kromě toho obdivuji tvou odvahu. Mám ostatně svou vlastní představu o tom, jak je to s tvým původem. Snad ani nemáš s tou říší na jihu nic společného, ale patříš ke skupině šamanů, která drží krále ve své moci. Jakékoli vměšování cizinců by nám bylo samozřejmě proti mysli.“ Toktaj si pohrdlivě odplivl do plamenů. „Existují podání z dávných dob, kdy se podobné věci dály. Pak přišel jakýsi hrdina a osvobodil ho ze spárů čarodějů. Proč bych to nemohl být já?“

Everard si povzdechl.

„Jednou se dozvíš, proč ne.“

Toktaj mu blahosklonně poklepal na rameno.

„Nechceš mi aspoň něco naznačit? Koneckonců nejsme pokrevní nepřátelé. Můžeme se dokonce stát přáteli.“

Everard ukázal palcem na Sandovala.

„To je mi doopravdy líto,“ přisvědčil Toktaj temně, „ale on se stavěl na odpor chánovu důstojníku. Zapomeň na to a napij se se mnou. Pošlu po kožený vak.“

Everard se ušklíbl.

„Tím mi náladu nezměníš.“

„Copak ti kumys nechutná?“ prohodil Mongol starostlivě. „To je mi líto, protože víno jsme už dávno vypili.“

„Kdybys mi ponechal aspoň mou whisky. Teď bych ji mohl skutečně potřebovat.“

„Co to je?“

„Dobré pití, které rozveseluje. Mám ji v kapse u sedla.“

„Hm,“ váhal Toktaj, ale potom vstal. „Pojďme ke koním a podívejme se po tom.“

Oba strážci následovali svého velitele a jeho zajatce. Jeden bojovník vzal z ohně hořící větev a svítil na cestu. Everard cítil mravenčení v zádech - věděl, že na něho míří nejméně tři čtyři šípy. Kdyby učinil jen jediný podezřelý pohyb...

Opatrně se prohrabával zavazadlem, až našel obě láhve. Spolu s Toktajem se vrátil k ohni. Posadili se.

Mongol si dřepł proti němu. Pozorně přihlížel, jak Everard otvírá láhev, nalévá trochu žlutohnědé tekutiny do pohárku a pak pije.

„Voní to podivně,“ poznamenal.

„Ochutnej,“ podal mu Everard znovu naplněný pohár.

Mongol nedůvěřivě přičichl k tekutině, vrhl na Everarda tázavý pohled - a napil se.

„Chchch...“

Everard učinil rychlý pohyb, aby zachránil zbývající obsah pohárku. Toktaj plival a kašlal. Jeden z hlídajících bojovníků napjal luk. Šíp mířil Everardovi na hrud'. Druhý přiskočil a položil mu ruku na rameno. Nad jeho hlavou se zableskl meč.

„Zastavte! To není jed, je to na něj jen příliš silné. Hleďte, sám vypiju zbytek...“

Toktaj mávl na strážce. Zaslzenýma očima pohlédl na Everarda.

„Co to je?“ vydechl. „Dračí krev?“

„Obilí - destilované.“ Everard neměl chuť vysvětlovat barbarům výrobu whisky. Znovu naplnil svůj pohárek. „Raději si pij své zkysané mléko.“

Toktaj mlaskl jazykem.

„Hřeje to,“ prohlásil. „Jako pepř.“ Natáhl ruku. „Dej mi ještě hlt.“

Everard se nehýbal.

„No tak,“ řekl Mongol netrpělivě.

Strážce času zavrtěl hlavou.

„Už jsem řekl, pro vás Mongoly je to příliš silné.“

„Cože? Příliš silné?“

„Stoupne ti to do hlavy - varuji tě. Zítra ti bude bídno.“

Toktaj vzal hned celou láhev, nasadil ji na rty a pil, tentokrát s chutí. Zachrochtal a vrátil láhev. „Napij se taky.“

Everard si dal na čas. Pil malými, pomalými doušky. Toktaj ztratil trpělivost.

„Podej mi druhou láhev.“

Everard mu ji podal.

„Ale buď opatrný a nepokoušej se se mnou držet krok. Prostě to nesvedeš.“

„Jak to, že to nesvedu? V Karakorum jsem dostal dvacet mužů pod stůl.“ Znovu si pořádně zavdal.

Everard jen opatrně upíjel a náhle věděl, co se stane, jestli se mu to povede... Podal svou láhev strážci, který stál těsně za ním.

„Na, ochutnej také. Je chladno.“

Toktaj vzhledl.

„Dobré pití - je ho škoda pro...“

Ovládl se a zavřel ústa. Třeba byli Mongolové tvrdí a ukrutní, velitelé sdíleli vždy s mužstvem dobré i zlé.

Strážce vrhl na svého velitele vyčítavý pohled a sáhl po láhvi.

„Jsem střízlivý jako ryba,“ vychloubal se Toktaj a pil.
„My Mongolové jsme tak tvrdí, že se ani opít nedovedeme - a je to vlastně škoda.“

„Raději toho nelituj,“ radil Everard a všiml si, jak se první strážce napil a podal pak láhev svému druhovi. Také Toktaj se nedal zahanbit. Oči se mu už kalily. Vrávoravě vstal.

„Je to báječné - ale teď jdu spát.“

Everard řekl pomalu a opatrně:

„Jsem rád, když sám nahlížíš, že je to pro vás příliš silné.“

„Jak to myslíš?“ Toktaj na něho vytřeštil oči a nasadil znovu láhev ke rtům. První strážce vzal druhému láhev a také pil...

Everard zhluboka vydechl. Snad se to poštěstí. Snad...

Toktaj byl na pití zvyklý, o tom nebylo pochyb. Ale je přece jen velký rozdíl mezi pitím břechky s pěti procenty alkoholu a pitím destilované whisky. U té Toktaj poznal, kdy má dost - položil se na zem a usnul. U whisky to naopak nejde, když ji člověk pije jako vodu. Rozvaha se vytrácí, a než se naděješ, přijde absolutní bezvědomí.

Toktaj se znovu posadil. Jen Everard viděl, že je prakticky bezmocný. S hlavou skloněnou k hrudi dřepěl náčelník Mongolů před ohněm, s přihloupkým úšklebkem na pootevřených rtech. Už podřimoval.

Vzrušení v Everardovi stoupalo.

Po několika minutách se první strážce odplížil po čtyřech stranou. Také on zapomněl na všechno hoře tohoto světa a měl co dělat sám se sebou. Druhý strážce hledal nejistou rukou jílec svého meče a nemohl jej najít.

„Co... cos to udělal? Jed...“

Everard už neváhal.

Shýbl se a vytrhl Toktajův meč z pochvy. Odvrátil úder vrávorajícího strážce, ale nechtěl bezmocného muže usmrtit. Spokojil se tedy s bleskurychlou ranou pěstí. Statečný bojovník se poroučel k zemi a okamžitě usnul.

Everard se hnál pryč, přímo přes tábor. Kdosi vykřikl, jiný vytrhl z ohně hořící větev a svítil. Everard padl k

zemi a skutálel se do houští. Asi metr od něho proběhli Mongolové, aniž ho zpozorovali.

Hlasité volání prozrazovalo, že našli Toktaje v bezvědomí. Everard využil vzniklého zmatku, vyskočil a pádil dál směrem ke koním. Hlídka ho hned nepoznala.

„Co se děje?“

„Tábor byl přepaden,“ odpověděl Everard změněným hlasem. Snad se ten druhý dá oklamat.

Ale ten popojel až k Everardovi a zastavil koně těsně před ním. Než poznal, že je to zajatec, držel již Everard jeho uzdu. Muž vytasil meč a ťal dolů, minul se a udeřil podruhé.

Everard bodl a ucítil odpor. Kůň zděšeně zarehtal. Jezdec se s něho svalil. Z rány na stehně mu prýštila krev. Zařval a rozmáchl se svým křivým mečem, ale to už bylo pozdě.

Strážci času se nakonec přece jen podařilo dostat se do uprázdněného sedla. Otočil meč naplocho a udeřil koně, aby ho popohnal. Potřeboval náhradního koně, jestliže měl dosáhnout svého cíle, totiž včerejšího pahorku. Zamířil s koněm ke stádu, které odpočívalo za ležením.

Z tábora se vyřítíl jakýsi jezdec a rychle se blížil. Everard se v sedle hluboko sehnul a šíp mu zasvištěl těsně nad hlavou. Dalo práci uklidnit zděšené zvíře, ale také útočník přecenil vzdálenost. Divokým tryskem se přehnal mimo, a dřív než mohl obrátit, byl Everard u koní. Chytil

lasem nejbližší zvíře a to šlo ochotně za ním. Opustil ležení směrem na sever.

Neúprosná honba je dlouhá honba, řekl si se smíšenými pocity. Ale oni mne dohoní, neztratí-li mou stopu.

Ohlédl se. Nikdo ho nepronásledoval. Chvíli jim to bude trvat, než se vzpamatují ze svého překvapení.

Vtom z jasného nočního nebe vyšlehly blesky a ozval se rachot hromu. Everard pocítil náhle zamrazení, ale nebyl to chlad, co je vyvolalo.

Nyní už nemusel spěchat, protože tamto byl - Donald Everard.

Donald Everard, který na pahorku našel halmochron a vrátil se zpátky v čase a který teď, právě v tomto okamžiku, zasáhl. Všechno muselo být přesně propočítáno, protože pravidla zakazovala, aby někdo potkal sám sebe nebo aby si dokonce pomáhal.

Ale já si přece nepomáhám, uklidňoval se Everard, já pomáhám svému kamarádovi Jacku Sandovalovi. Já už jsem na svobodě. Byl bych mohl pronásledovatele setřást v horách. Ten časový skok slouží jen k tomu, abych zachránil Sandovala. Jaký smysl tedy vlastně mělo to naše posláním? Budoucnost si stvořila minulost, toť vše. Bez nás by byli Mongolové dobyli Ameriku. Ale pak by nikdy nebylo legie času.

Na nebi svítily jasné hvězdy. Zřídka kdy je viděl tak

zřetelně. Vysoko na severu zářila Velká medvědice.

Zaduněla kopyta; někdo projel těsně mimo něho směrem k táboru Mongolů.

„Co tam dělám?“ zeptal se Everard nahlas.

Odpověď jím projela jako blesk. Nehybně seděl v sedle a nechával se unášet. Úkol byl ještě před ním, ale byl lehčí, než by byl kdy věřil.

Toktaj a Li Taj-tsung se už do své vlasti nevrátili. Ale nikoli proto, že je pohltily nekonečné lesy nebo bouřlivé moře, nýbrž proto, že té noci slétl s nebe strašlivý kouzelník a obrovskými blesky usmrtil všechny koně. Téměř současně vzplanuly kdesi nahoře na severu u ústí jedné řeky čtyři lodi.

Ani jednoho Mongola nenapadlo urazit tu dalekou cestu pěšky. Výprava uvázla. Její účastníci zůstali tam, kde byli. Smísí se s usedlými indiánskými kmeny - Činúky, Tlingity, Nutky, nebo jak se všechny jmenují. Teprve tyto kmeny postaví jednou čluny způsobilé k plavbě po moři.

Everard zamyšleně pokyvoval hlavou. Tak to tedy bylo.

Avšak daleko těžší než zmar ctižádostivých Toktajových plánů byla pravda o Hlídce času. K ní patřil, ona byla jeho rodinou a smyslem jeho bytí. Daleko v budoucnosti žijící nadlidé nejsou tedy takovými idealisty, za jaké byli považováni. Bdí nejenom nad opravdu reálnou minulostí,

která je základem jejich existence, ale vměšují se i tu a vytvářejí nové proudy času s vlastní minulostí. Existuje vůbec nějaká „původní“ minulost?

Nelam si tím příliš hlavu, varoval Everard sebe sama. Znáš přece cestu, po které táhne lidstvo časem, znáš její počátek a tušíš její konec. Leccos by na této cestě mohlo být lepší, leccos však také mnohem, mnohem horší.

„Podvodná hra,“ mumlal, „ale zároveň také jediná, jakou mohou hrát.“

Jeho hlas zazněl v tiché noci tak jasně, že se až polekal. Zmlkl, přikrčil se v sedle a jel trochu rychleji. K severu, vstříc pahorku...

ŘÍMANÉ byli obyvatelé starověkého Říma, hlavního města Latia, což bylo území při dolním toku Tibery. Později bylo toto označení přeneseno na obyvatelstvo celé Itálie a posléze celé Římské říše.

Tento antický otrokářský stát zabral postupně značnou část evropské pevniny, větší díl britského ostrova, Malou Asii až téměř ke Kaspickému moři, Mezopotámii, Sýrii a Palestinu a nakonec i celé pobřeží severní Afriky od Egypta až po Maroko.

Do boje o ovládnutí Středomoří mohli Římané vstoupit až poté, co v r.272 př.n.l. porazili řeckou osadu Tarent a tím se stali pány celé Itálie.

V té době jim vyrostl mocný soupeř v Kartágu, které se od 7.stol. vyvinulo v největší starověkou obchodní říši. V době svého vrcholného rozkvětu se tato oligarchická otrokářská republika opírala o mohutné válečné loďstvo a námezdní armádu, v níž Kartaginci byli jen veliteli.

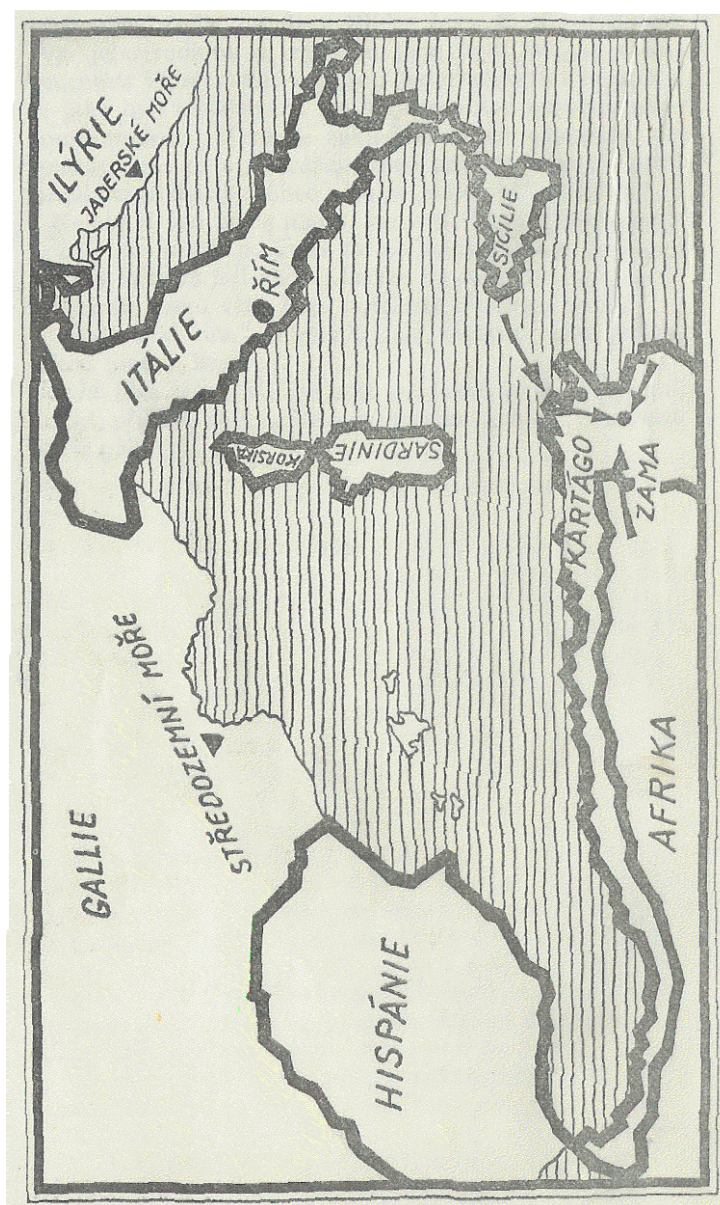
Boje mezi Římany a Kartaginci trvaly téměř sto dvacet let. Je to období tzv. punských válek.

První punská válka probíhala v letech 264 až 241 př.n.l. Po střídavých porážkách a vítězstvích skončila nakonec smírem, při němž byla Římanům postoupena Sicílie a přilehlé ostrovy.

Druhá punská válka spadá do let 218 až 202 př.n.l. a bývá nazývána též válkou hannibalovskou - podle kartaginského vůdce Hannibala, který ji vedl. Hannibal vytáhl z Hispánie, překročil v čele stotisícového vojska Pyreneje a Alpy, vtrhl do Itálie nečekaně od severu, pronikl až k Římu a vážně jej ohrožoval („Hannibal ante portas!“). Přesto však Římany nepřemohl a nakonec ho r.202 př.n.l. porazil v bitvě u Zamy (severní Afrika) římský vojevůdce Scipio Africanus maior (starší).

Kartágo ztratilo Hispánii a nesmělo bez svolení Říma vést v Africe žádnou válku.

Po této druhé punské válce byly obě země značně vyčerpány a trvalo přes padesát let, než se Kartágo vzpamatovalo natolik, aby opět mohlo Římany znepokojovat. Roku 149 př.n.l. vypukla poslední, třetí válka punská. Kartágo se úporně bránilo, ale Scipio Aemilianus Africanus minor (mladší) nakonec bloádou přístavu město vyhladověl a dobyl. Pád města a jeho úplné zničení (r.146 př.n.l.) znamená zánik celé Kartaginské říše.



XXIV.

Lov v Evropě byl nejzajímavější před dvaceti tisíci lety. A to už ani nemluvíme o zimních sportech. Nebylo tedy divu, že Hlídka času zřídila v Pyrenejích pro své zasloužilé Strážce rekreační středisko.

Everard stál na zasklené verandě a hleděl přes modrobílé ledovce k severu, kde pohoří spadalo dolů a přecházelo v rozsáhlé lesy, tundry a močály. Jeho široké zelené kalhoty a košile byly vyrobeny z izolyntu, což byl výrobek 23.století. Boty mu šil v 19.století jeden kanadský Švéd francouzského původu. Tabák, který pokařoval, byl z neurčité doby.

Pocíťoval vnitřní neklid a nevšímal si hluku, který sem zaléhal z hostinské místnosti, kde Strážci času o své dovolené popíjeli a bavili se. Kolem přešel jeden domorodec. Byl to pohledný muž a svým oblečením připomínal Eskymáka. V opasku mu vězel ocelový nůž - tím ho získali, aby sloužil jako vůdce.

Přistoupil k němu Piet van Saravak, osadník z Venuše, v jehož žilách proudila holandsko-indonéská krev. Mladý muž pocházel z 24.století, byl hezký a díky svým zkušenostem a své ctižádosti byl nejsilnějším sokem lovců. Byl rovněž agentem bez stálého okruhu a na mnoha případech pracoval společně s Everardem.

„Tak jsem slyšel, že u Toulouse zahlédli mamuty,“ řekl temporalem. To město přirozeně ještě neexistovalo, ale zvyk je železná košile.

„Jednoho jsem už složil,“ odpověděl Everard rozmrzele.
„A taky už znám všechny vrcholky v blízkém okolí a byl jsem se podívat na tance domorodců.“

Piet přikývl a vzal si cigaretu.

„Dovolená je tu docela hezká,“ připustil, „ale po nějaké době to omrzí.“

Měli před sebou ještě dva týdny. Čistě teoreticky vzato, neexistovalo přirozeně žádné omezení, protože se mohli vrátit do stejné minuty, kdy odešli na dovolenou. Jisté procento skutečné doby života patří ovšem službě v Hlídce času.

„Mám chuť na oslňující světla, hudbu - a na děvčata, která nic nevědí o cestě časem. Starý Řím za císaře Augusta...“

„Přeplněno,“ namítl Everard. „Nejlepší doba je koneckonců má vlastní úroveň, New York. Člověk jen musí znát jistá telefonní čísla - a ta znám.“

Piet se škytavě zasmál.

„Také v mé době existuje ledacos zajímavého. Jenomže my jsme pionýři. Jemné odstíny zábavy už neznáme. Tak tedy New York? A kdy?“

„Řekněme rok 1970. Ten znám nejlíp. A děvčata taky.“

Chápavě se na sebe ušklíbli a šli si sbalit věci. S moudrou prozíravostí si Everard vzal s sebou oblek pro 20.století. Zatímco házel svou garderobu do kufru, nezapomínaje ani na holicí strojek, uvažoval, dokáže-li s van Saravakem držet krok. Nikdy před ženami zvlášť neoslňoval, spíš nalézal potěšení ve společnosti dobré knihy nebo bedny s pivem. Utěšoval se však myšlenkou, že i ten nejsolidnější muž si musí někdy vyhodit z kopýtka.

Malý halmochron čekal v garáži. Když se tak na něj zadívali, těžko si dovedli představit, že dokáže ve zlomku vteřiny člověka dopravit na jakékoli místo na zemi a do kterékoli doby. Ale také letadla jsou báječná, nebo loď...

„Auprés de ma blonde,“ prozpěvoval si pro sebe hlasitě Piet, nasedaje na zadní sedadlo halmochronu. V ledovém vzduchu se jeho slova srážela v malé obláčky páry vycházející z úst. Sebral tu písničku mezi vojskem Ludvíka XIV. a uplatňoval ji při všech nevhodných příležitostech.

„Přestaň,“ prosil Everard.

„Copak je s tebou? Byla to veselá a rozpustilá doba. Tehdy rozuměli životu. Tak si už konečně pospěš!“

Everard si nebyl jist, zda by se ona doba dala opravdu nazvat veselou. Celý časoprostorový úsek, ve kterém existovali, nebyl veselý. Jistě, člověk otrne, ale cožpak nezůstává měkký a milosrdný, když vidí, jak lidé umírají

- po celá staletí? Málem by chápal ty fanatiky, kteří by chtěli změnit průběh dějin - nicméně si kladl otázku, zda by tím něco zlepšili...

Nastavil tlačítka. Ve skladišti Technické kanceláře v New Yorku se oba zhmotní v roce 1970. Potom to může začít.

„Doufám, že ses rozloučil se všemi zdejšími přítelkyněmi?“

„Udělal jsem to velice galantně,“ ubezpečil ho Piet a Everard mu to věřil. „Ale teď už konečně dělej! Nebo se snad chceš na té rachotině ploužit tisíciletími?“

Everard stiskl aktivátor.

Krajina z doby ledové zmizela...

XXV.

V prvním okamžiku byl šok tak veliký, že nebyli schopni pohybu.

Stroj se zhmotnil několik centimetrů nad zemí a tvrdě dosedl.

Stáli uprostřed náměstí, hned vedle bohatě zdobené kašny s prýstícím vodotryskem. Četné ulice vedly nejrůznějším směrem mezi roklemi ze čtyřposchod'ových až šestiposchod'ových domů, masívně stavěných a pestře pomalovaných. Těžké automobily záhadných konstrukcí klouzaly kolem. Blížil se k nim dav lidí.

„Zatraceně!“ vyhrkl Everard. Pohlédl na kontrolní desku. Manhattan, 23.10.1970 - přesně 11.30. Prostorové souřadnice rovněž souhlasily: skladiště agentury.

Ochrnující paprskomet skočil Venušanovi doslova do ruky. Lidé znovu ustoupili. Podivuhodná míchanice! Velké světlovlasé hlavy, některé ovšem s více narudlými vlasy. Míšenci všeho druhu s indiánskými rysy. Muži nosili volné, široké blůzy, suknice, baskické čapky skotského typu, botky a punčochy pod kolena. Ženy vězely v šatech, které sahaly až k zemi. Všechny byly ověšeny náhrdelníky a náramky.

„Co se stalo?“ zašeptal Venušan. „Kde to jsme?“

Everard seděl na sedle docela strnule. Jeho myšlenky se bleskurychle řítily všemi epochami, které přicházely v

úvahu. Epocha strojů - protože auta tu byla zřejmě poháněna párou. Ale co znamenaly ty špičaté chladiče a podivné sošky na nich? Uhlí? Nebo nějaká konstrukce poatomového věku? Ne, tehdy nenosili suknice a mluvili anglicky.

Něco nesouhlasilo. Něco takového nikdy neexistovalo.

„Drž se! Zmizíme!“

Chtěl nastavit tlačítka, ale vtom na něho skočil podsaditý chlap. Strhl ho ze sedla a oba se váleli v těsném objetí v prachu ulice. Piet střílel, ale pak ho chytili zezadu.

Dav se přes ně přelil a pohřbil je pod sebou.

Jakoby přes závoj zpozoroval Everard třpytivé hrudní pancíře a přílby, které se k nim prodíraly. Potom byl násilím postaven na nohy. Zápěstí mu obemkla kovová pouta. S Pietem to bylo stejné. O několik vteřin později je strčili do uzavřeného vozu. Teprve v plesnivě a úzké kobce se opět vzpamatovali.

„Hrom a peklo!“ zuřil Piet a bušil pěstí na primitivní dřevěnou pryčnu. Potom skryl obličej do dlaní.

Everard stál u dveří a pokoušel se drobným okénkem něco rozeznat. Viděl jen úzkou chodbu, naproti podobné dveře a na nich mapu s obrysy Irska. Písmo bylo nesrozumitelné.

„Co se to jen stalo?“ naříkal Venušan.

„Nemám tušení. Halmochron je neomylný. Ale snad jsme si počínali příliš bláznivě a jeho konstrukce tomu neodpovídala.“

„Tahle časová epocha vůbec neexistuje! Ale nemůže to přece také být sen.“ Štípl se do ušního lalůčku a bolestí nakrabatil obličej. „Čistě logicky vzato, není štípanec žádným důkazem reality, ale přece jen uklidní.“

„Nevidím na tom nic uklidňujícího,“ prohlásil Everard. Zacloumal kovovými mřížemi u dveří. „Že by tlačítka halmochronu skutečně selhala? Nebo si dovedeš vzpomenout na některé město na Zemi, které kdykoli mohlo vypadat tak jako tohle?“

Piet zavrtěl hlavou.

Everard se pokusil rozpomenout na všechny podrobnosti učebního kursu z Akademie. Patřila k tomu i důkladná znalost dějin všech národů.

„Ne,“ řekl nakonec. „Muži v sukních, s hlavami jako honicí psi, pomíšení s Indiány, parní automobily - to v žádné epoše nebylo.“

Začínalo mu sice již svítat, ale on se tomu ještě vzpíral. Dal by duši za to, aby to mohl změnit, ale v této chvíli potřeboval sílu vůle, aby se jednoduše nezhroutil.

„Uvidíme,“ zašeptal unaveně.

Policista - domníval se, že upadli do rukou policie - jim přinesl něco k jídlu. Řekl jim pár slov a znovu zmizel. Piet se domníval, že rozeznává v řeči některé keltské prvky, ale nebyl si tím jist.

K večeru je odvedli do umývárny, kde se museli před hrozícími pistolemi umýt. Everard toho využil a důkladněji si prohlédl zbraně. Bubínkové revolvery na osm ran a pistole s dlouhou hlavní. Místnost osvětlovaly plynové lampy. Všechno vypadalo tak na 19.století.

Když je opět odvedli do cely, spatřil Everard na stěně několik písmen upomínajících na semitský původ. Zeptal se Pieta, který trochu rozuměl hebrejsky, ale ten znaky přečíst nedovedl.

Z cely mohli pozorovat, jak jsou do umývárny odváděni další zatčení - vypadali na opilce a hulákali hrozně písň.

„Drží nás odděleně,“ konstatoval Piet.

„A tebe to překvapuje? Copak bychom udělali my, kdyby náhle spadli z nebe nějakí dva cizinci a začali střílet neznámými zbraněmi?“

Piet k němu pomalu obrátil tvář a řekl nejistě:

„Myslíš si taky to, co si teď myslím já?“

„I když nejsem telepat - naprosto určitě.“

Druhý protáhl obličej. V jeho hlase se ozývala hrůza, když zašeptal:

„Jiný časový proud... Někdo změnil minulost.“

Everard přisvědčil.

Strávili neklidnou noc. Opilci v sousedních celách celou tu dobu prozpěvovali a hulákali. Na disciplínu se patrně příliš velký důraz nekladl. Mimoto tu byly štěnice.

Po snídani a holení - břitvy se nelišily od břitev obvyklých ve 20.století - je deset ozbrojených policistů odvedlo do jakési místnosti. Sami se rozestavili podél stěn.

Dlouho seděli u stolu a čekali. Konečně se objevili dva náčelníci. Jeden měl na sobě krunýř a zelený plášť. Byl červenolící a bělovlasý. Everard si ho instinktivně označil na náčelníka policie. Druhý, šedovlasý, ale s černým knírkem, byl oděn do modrého pláště a na levé straně hrudi se pyšnil odznakem v podobě býčí hlavy. Byl by působil málem vznešeně, nebýt chlupatých nohou, které mu vykukovaly zpod suknice. Dva další muži, odění podobně, ale mladší, usedli za něho.

Everard zašeptal Pietovi:

„Chtěl bych se vsadit, že tohle je armáda. Patrně o nás mají zájem.“

Holandský Venušan starostlivě přikývl.

Nejprve mluvil policejní náčelník. V nesrozumitelném nářečí prohodil cosi k vojákům. Muž s chlupatýma nohama odpověděl a položil pak oběma zatčeným několik otázek. Hovořil zřetelně a nahlas, ale ani to nebylo moc platné.

Everard ukázal sám na sebe.

„Donald Everard,“ představil se. Piet následoval jeho příkladu. Generál - byl-li to generál - debatoval s náčelníkem policie. Pak se předklonil: „D'n Cimperland?“

„Do you speak English?“ odpověděl Everard protiotázkou.

„Gothland, Svea, Teutonach?“

„Germánský jazyk,“ hádal Piet.

„To jsou naše jména rovněž. Snad nás považují za Němce.“ A ke generálovi: „Sprechen Sie deutsch?“ Žádná reakce. „Taler ni Svensk? Nederlands? Dansk tunga? Parlez-vous francais? Gottverdammt!“

Náčelník policie si odkašlal. Ukázal na sebe.

„Cadwallader MacBarca.“

Generál se jmenoval Saoran ap Ceorn.

„Keltština, to souhlasí,“ bručel Everard. „S lehkým semitským náznakem.“

„Tak tedy míchanina základů tří klasických jazyků,“ konstatoval Piet. „Kdybychom se jen mohli dozvědět, kdy a kde se historie zbláznila.“

Everard to zkusil s řečtinou. Generál ihned zúžil oči.

„Hellena?“ pravil nedůvěřivě.

Everard zavrtěl hlavou a pronesl v této řeči několik jiných slov. Ale nikdo mu nerozuměl.

Ap Ceorn řekl něco jednomu ze svých důstojníků a ten opustil místnost. Všichni čekali.

Everardovi se ponenáhlu ulevilo. Ať už se stalo cokoli, bezprostřední nebezpečí jim nehrozí. Ale co se stalo se světem? S celým vesmírem?

Před očima se mu objevil obraz jeho rodičů, vážná, a přece občas tak přátelská tvář jeho otce. A pak matka - prožili spolu dobrý život, ti dva.

Nebo ta dívka z koleje, ta malá sladká bytůstka. A Bernie Aaronson, s kterým trávil mnohý mokrý večer. A to už vůbec nemluvě o Philu Brackneyovi, který ho tenkrát ve Francii vytáhl z trychtýře po granátu. O Charlie Whitcombovi a jeho mladé ženě Mary. O Keithovi a Cynthii Denisonových. O Jacku Sandovalovi. Celý svět, jak jej znal, mu vyvstával před očima, lidé, kteří trpěli a

kterí se smáli a kteří se nakonec stávali prachem, aby učinili místo svým dětem.

To vše tedy nikdy neexistovalo.

Potřásl hlavou, protože to nechápal.

Důstojník se vrátil s mapou. Rozložili ji na stole.

Ano, zeměkoule. Nepřesná Mercatorova projekce. Pevniny se daly rozpoznat, ale hranice nesouhlasily. Označení zůstávala nesrozumitelná.

„Opět hebrejšтина,“ bručel Piet a přečetl několik jmen. Ap Ceorn ho bručivě opravoval.

Severní Amerika byla Ynys yr Afallon; Jižní Amerika se nazývala Huy Braseal. Austrálie, východní Asie a ostrovy v Tichomoří byly označeny jako Hinduradž. Zbytek Indie a Afghánistánu byl překřtěn na Pandžab. Části Číny a Sibiře se jmenovaly Han. Velká Británie byla Brittys, Francie Gallis a Španělsko Keltan. Střední Evropa byla rozdělena na malé státy s částečně hunskými názvy. Švýcarsko a Rakousko tvořily Helvetii, Itálie, Cimperland a Skandinávie byla rozdělena na Sveu a Gothland. Severní Afriku zaujímala velká říše s mnoha provinciemi - jmenovala se Carthagallan. Blízký východ byl označen jako Parthia a Arabia.

Když Piet van Saravak vzhlédl, měl slzy v očích.

Ap Ceorn jim položil otázku. Chtěl vědět, odkud

přicházejí.

Everard pokrčil rameny a ukázal ke stropu. Jediné, co nesměl v žádném případě prozradit, byla pravda. Nejlepší možnost, jak se vyhnout všem dalším otázkám tohoto druhu bylo vysvětlení, že přicházejí z některé jiné planety. Kosmonautika neexistovala, takže tu nebylo žádné riziko.

Ap Ceorn promluvil na policejního náčelníka. Ten přitakal.

Pak byli zajatci znovu odvedeni do své cely.

XXVI.

„A co teď?“ zeptal se Piet a klesl na dřevěnou pryčnu.

„Budeme hrát jejich hru a pokusíme se dostat při vhodné příležitosti k halmochronu.“

„Co se vůbec stalo?“

„To se mne moc ptáš. Vypadá to tak, jako kdyby se tehdy Řekové a Římané proti Keltům neudrželi. Museli bychom znát ten časový uzel.“ Everard přecházel úzkou místností jako lapený tygr. „Jen si vzpomeňme, čemu nás učili. Jednotlivé události jsou výsledkem celého komplexu. Jednotlivé příčiny sotva existují. Proto je také každý zásah tak obtížný. Když se vrátím do středověku - jen tak pro příklad - a usmrtím nějakého Robespierrova předka, pak se Robespierre v 18.století stejně narodí, protože je produktem všech chromozómů svých předků. A přece - i ta nejnicotnější událost může změnit chod dějin, jestliže je jedním z uzlových bodů. Někomu se tedy nějak podařilo najít a ovlivnit jeden z těchto uzlových bodů.“

„To je tedy s řeckou krásou konec,“ povzdechl si Piet lítostivě. „Z Města Hesperidek na Venuši a z mokrých kanálů na Marsu není nic. Věděl jsi vůbec, že mám na Venuši sestru?“

„Bud' zticha!“ okřikl ho Everard. „Mě teď zajímá, jen co máme podniknout.“

Několik minut usilovně přemítal.

„Je jasné, že Hlídka času ani Daneliáni neexistují. Neptej se mne, proč tomu tak je a proč obojí vůbec bylo - sám to nechápu. Přišli jsme z daleké minulosti a nacházíme přítomnost změněnou. Neovlivnění zůstávají Strážci času, kteří zůstali před oním uzlovým bodem. S těmi tedy musíme navázat spojení.“

„Jestli nám to dovolí.“

„A potom vyhledáme časový bod, kdy došlo ke změně.“

„Milý nápad, ale...“

Venku se ozvaly kroky. Klíč v zámku se otočil a pak se otevřely dveře. Do místnosti vstoupila dívka.

Byla tak krásná, že i Everard ztratil řeč. Narudle se lesknoucí vlasy jí spadaly až na ramena. Dobře vyvinutá hrud', úzké boky, pod nimi - to se ovšem dalo jen tušit - dlouhé a právě tak pravidelně utvářené nohy. Bílý oděv jí splýval s ramen a téměř se dotýkal země. V zelených očích svítilo přátelské očekávání. Dívka, jaká by patřila do klasického Řecka. A také řecky mluvila.

„Rozumíte mi?“

Everard na tuto řeč dosud nezapomněl a tak jí mohl odpovédět.

„Ano, rozumím řecky.“

„Co si to tu povídáte?“ vyptával se Piet, když viděl, že je olupován o příležitost.

„Klasická řečtina. Nikdy ses jí neučil, co?“

„To tak ještě,“ zavrtěl Venušan hlavou, ale nepřestával na dívku s obdivem hledět.

Everard uvedl své jméno, představil i svého přítele a směl se dozvědět, že ona se jmenuje Deirdre. Deirdre Mac Mornová.

„Já to nesnesu,“ naříkal Piet. „Tu řečtinu mě musíš naučit, a hezky rychle.“

„Zavři přece klapačku!“ vyjel na něho hrubě Everard. „Tohle není žádná hra, jde o vážné věci.“

„A nemohu mít z té vážnosti aspoň něco?“

Everard si ho nevšímal a vyzval dívku, aby se posadila. Sám usedl vedle ní. Oba ozbrojení policisté stáli rozpačitě u dveří. Připadali si zbyteční.

„Mluví se všude řecky?“ zeptal se Everard.

„Jenom v Parthii, ale už silně změněnou řečtinou. Studuji klasické dějiny, proto znám ještě původní řeč. Saoran ap Ceorn mne poprosil, abych s vámi promluvila. Jen málo lidí v Afallonu rozumí klasickým jazykům.“

„Musím mu být velice vděčný,“ usmál se.

Vážně na něho pohlédla.

„Odkud přicházíte? A jak na to přijde, že mluvíš řecky?“

„Latinsky také.“

„Ach, řeč starých Římanů? Obávám se, že té tu už nerozumí nikdo. Ale ještě jsi mi neřekl, odkud přicházíš.“

„Nezacházeli s námi dobře,“ vyhnul se odpovědi.

„To je mi líto.“ Její slova zněla upřímně. „Ale my všichni jsme trochu úzkostliví a nervózní. Mezinárodní situace je tak napjatá.“

To zní nepříjemně známě, pomyslel si Everard. Zeptal se jí, jak to míní.

„Huy Braseal a Hinduradž stojí na pokraji války. A my, menší národy, to odneseme.“

„Na mapě vypadal Afallon pořádně velký.“

„Válka s Littornem před dvěma sty lety nás zeslabila. Ale jak je možné, že tohle všechno nevíte?“

Everard řekl:

„Přicházíme z jiného světa.“

„Co to má znamenat?“

„Bydlíme na jiné planetě, která krouží okolo jiného slunce.“

„Jiného slunce?“ vykulila na něho oči.

„Přirozeně, existuje mnoho takových sluncí...“

„Ne...“ zakoktala a udělala prsty jakési znamení. „Velký Baal mne ochraňuj! Vy jste se zbláznili - hvězdy jsou přece upevněny na obrovské křišťálové kouli.“

Everard cítil, jak mu najednou přebíhá mráz po zádech.

„Jaké planety znáte? Mars, Venuši...“

„Taková jména jsem nikdy neslyšela. Ale jestli máš na mysli Molocha, Ašstoreth a jiné světy, na kterých bydlí čarodějnice a duchové mrtvých...“

Tohle, a parní stroje!

„Kdo tedy myslíš, že jsme?“ zeptal se.

Pozorovala ho velkýma očima.

„Jistě jste kouzelníci,“ pokusila se nakonec hádat.

K tomu se nedalo moc dodat. Postupně se Everard ještě dozvěděl, že město se jmenuje Catuvellauny, že má asi dva milióny obyvatel a celý Afallon snad padesát

miliónů. Sčítání lidu neexistovalo.

Co se s nimi mělo stát, to také nevěděla. Halmochron zabavila armáda, ale nikdo se neodvažoval podivuhodný stroj prohlédnout.

Deirdre vyprávěla všechno, co věděla o vlastní zemi, a když se Everard doslechl, že v jistém smyslu ještě existuje otroctví, kladl si otázku, jestli náhodou tu změnu neprovedl nějaký fanatický Jižan. V této chvíli šlo ale především o to, najít cestu k halmochronu. A při tom bylo třeba postupovat velice obezřetně.

„Naše slunce se jmenuje Sírirus,“ vysvětloval dívce.
„Hvězdy jsou něco jiného, než si vy myslíte. Vy se mýlíte. Přišli jsme sem jako mírumilovní badatelé, ale když se nám něco stane, přepadne náš národ vaši zemi strašnými zbraněmi a pomstí nás.“

Deirdre náhle vypadala velice nešťastně.

„Ušetříte aspoň děti? Děti nemohou za hříchy svých rodičů.“ Dovedl si představit, co se dalo za jejím čelem a jaká vidina ji pronásledovala. Malí bezbranní zajatci byli čarodějnicemi a kouzelníky odvlékáni na trhy otroků.

„Když nás propustí a vrátí nám náš majetek, nestane se docela nic,“ ponechal otázku otevřenou.

„Promluvíím o tom s ap Ceornem,“ slíbila. „Ale on má v Radě jen jeden hlas.“

Vstala. Také Everard se vztyčil a položil své ruce naplocho na její. Cítil, jak jsou teplé a měkké. Usmál se.

„Tak si pospěš, děvče,“ řekl anglicky.

Stáhla své ruce zpátky a udělala znovu ochranné znamení, pravděpodobně na ochranu proti čarodějnicím a zloduchům. Potom odešla, následována strážemi.

„Nuže?“ řekl Piet, když znovu osaměli. „Co říkala?“

Everard mu všechno vyprávěl, slovo od slova.

Venušan si hladil svůj vousek.

„Mohl by to být horší svět,“ bručel.

„Nebo lepší. Nemají žádné atomové zbraně, ale zato také neobjevili penicilín. Ale není naším úkolem hrát si na boha.“

„Ne, to přirozeně ne,“ povzdechl Venušan.

XXVII.

Den pomalu plynul. Teprve k večeru, když už se stmívalo, rozsvítily se na chodbě lampy. Dveře se otevřely. Bez jakéhokoli vysvětlení byli odvedeni zadním východem do vozu a odvezeni.

Pouliční osvětlení neexistovalo a na úzkých ulicích byl jen nepatrný dopravní ruch. To z cesty městem vytvářelo téměř neskutečný zážitek.

Everard se věnoval spíše studiu pohonu. Práškované uhlí, jak si původně myslel. Na principu parního tlaku. K tomu plné gumové pneumatiky. Dlouhý, špičatý chladič a na něm soška hada. Jako loď, která se náhodou ocitla na zemi. Jednoduchá a robustní konstrukce.

Přejeli primitivní železný most k Long Islandu. Domy prozrazovaly, že zde bydlí vážení a blahobytní měšťané. Navzdory matným olejovým svítelnám, které měly nahrazovat reflektory, jeli rychle.

Everard nevěděl proč, ale ponenáhlu mu cosi připomínalo keltskou Francii. Proč by se tedy tento vliv nemohl v jiném časovém proudu dostat až do Ameriky? Západní svět, v kterém by převládala keltská kultura...

Přes politickou labilitu Keltů se zdálo, že svět se skládá jen z několika málo národů. Everard v tom viděl důkaz, že nynější stav trvá již dlouho. Jestliže jeho vlastní civilizace vznikla okolo roku 600 po Kristu z rozpadlé Římské říše, pak tato civilizace byla jistě založena Kelty

ještě mnohem dříve.

Co se tedy stalo s Římem?

Vůz zastavil před impozantním portálem, u kterého stáli na stráží dva uniformovaní sluhové. Po krátké výměně slov směl vůz projet. Vrata za ním se zavřela.

Everard se zadíval na rozsáhlý park; na jeho vzdáleném konci, téměř na pobřeží, spatřil nápadnou budovu. A před ní konečně vůz zastavil.

Bylo jim dáno na srozuměnou, aby vystoupili.

Budova byla ze dřeva. Osvětlovaly ji plynové lucerny, takže Everard mohl na štítech rozeznat umělecky vyřezávané dračí hlavy. K jeho sluchu doléhal tichý, pravidelný pleskot vln. Ve svitu měsíčního srpku zahlédl na obzoru obrysy nějaké plující lodi.

V domě se svítilo. Komorník - pravděpodobně otrok - je vpustil dovnitř. Stěny haly, kterou je vedli, byly obloženy dřevem. Vše bylo čisté a vzbuzovalo dojem vznešenosti. Pouze místnost, do které je uvedli, byla na jeho vkus až příliš přeplněna nábytkem. V otevřeném krbu vesele plápolal oheň.

Generál seděl v křesle, Deirdre vedle něho. Vstala a usmála se vstříc oběma mužům. Ceorn řekl několik slov strážím a ty ihned odešly. Zato se objevil sluha a přinesl na podnose sklenky a víno. Deirdre poprosila hosty, aby se posadili.

Everard víno ochutnal. Těžké burgundské. Bez okolků se zeptal: „Proč nás sem zavedli?“

Deirdre se na něho nevinně usmála.

„Jistě se tu bude tobě i tvému příteli líbit víc než ve vězení.“

„To připouštím, ale chtěl bych přece jenom znát důvod a kromě toho bych rád věděl, zda jsme svobodní.“

„Jste tu vítáni, ale nesmíte bez povolení opustit dům. Budete-li ochotni nám pomáhat, bohatě vás za to odměníme.“

„Pomáhat? A jak?“

„Tím, že našim řemeslníkům a druidům vysvětlíte, jak se zhotovují vaše zbraně a magický vůz.“

Everard si povzdechl. To mu mohlo napadnout! Jak jen má těm lidem vysvětlit, že nemají nástroje ani k tomu, aby zhotovili další nástroje, pomocí nichž by se dal zhotovit ochrnující paprskomet.

„Toto je dům Saoran ap Ceorna?“

„Ne, můj vlastní. Moji rodiče zemřeli před několika lety a odkázali mi jej.“

Generál jí řekl několik slov. Překládala.

„Zpráva o vašem tajuplném příchodu mezitím pronikla až ke Catuvellauňanům. Musíme počítat se špehy. Doufejme, že vás nenajdou.“

Everard si vzpomněl, jaké kousky prováděly vždycky malým neutrálům velké válčící mocnosti, a věděl také, že muži, kteří připravují válku, by se k nim nechovali tak přátelsky jako Afalloňané.

„O jaký konflikt vlastně jde?“

„O moc v Iconském oceánu, přirozeně. Zvláště ale o vlastnictví několika bohatých ostrovů.“ Ukázala na mapu oblasti, kde ležela Havaj. „Velmoci Huy Braseal a Hinduradž se stále více roztahují a polykají malé národy. Ale nejde jen o moc, tady proti sobě stojí dvě zásadně rozdílné ideologie: na jedné straně monarchistický Hinduradž, na druhé teokracie ctitelů slunce v Brasealu.“

„A které náboženství vyznávají Afalloňané?“

Deirdre udiveně zamrkala.

„Nu, vzdělaní lidé věří, že existuje jeden hlavní bůh, který stvořil bohy ostatní. Ale přirozeně že uctíváme také své staré bohy - littornského Perkunase a Černoboga, pak Votana, Ammona Cimberlandského, Brahmů, Slunce - jsou mezi nimi i cizí bozi, ale my je respektujeme, abychom si je nerozhněvali.“

„Ach ano, rozumím.“

Ap Ceorn jim nabídl cigarety a zápalky. Piet vdechl aromatický kouř a řekl:

„Copak to musí být zrovna takový proud času, v němž se mluví jazyky, kterým nerozumím?“ Jeho zasmušilý obličej se náhle vyjasnil. „Ale já se učím rychle, i bez hypnózy. Deirdre mě svou řeč naučí.“

„Raději poslouchej, o čem jsme mluvili,“ řekl Everard a krátce mu to zopakoval. Piet se potutelně zasmál.

„Tak jim tedy vysvětlíme funkci halmochronu a při praktickém předvádění práskneme do bot.“

„Nu, tak hloupí asi přece jen nebudou. Možná, že věří v čáry, ale jistě nevěří v nesobeckost bez hranic.“

„Vlastně je komické, že jsou tak zaostalí, a přece mají parní automobily.“

„Proč by to mělo být komické? Však jsem se také neptal na jejich náboženství bez důvodu. Již Whitehead formuloval tezi, že představa jediného boha má neuvěřitelný vliv na urychlení technického rozvoje. Lewis Mumford k tomu připojil, že k vynálezu hodin došlo v jakémsi klášteře, protože tam chtěli dodržovat modlicí hodinky.“

Everard se usmál. „Proč vlastně o tom všem mluvíme? Whitehead a Mumford nikdy nežili.“

„Ale přece...“

„Okamžik...“ obrátil se na Deirdre. „Kdy byl objeven Afallon?“

„Bělochy? V roce 4827.“

„Hm. A kdy začíná váš letopočet?“

Deirdre se, jak to vypadalo, přestala čemukoli divit.

„Při stvoření světa. Filosofové ten rok vypočítali. Bylo to před 5964 lety.“

V přepočtu to přesně souhlasí s Ussherovým tvrzením, že svět byl stvořen v roce 4004 před naším letopočtem. Snad je to náhoda, ale této kultuře nelze upřít jistou semitskou příměs.

„A kdy bylo poprvé k pohonu stroje použito páry?“

„Před tisíci lety. Velký druid Boroihme O'Fiona...“

„To stačí, díky.“ Everard vtáhl dým cigarety a pohlédl na Pieta. Piet přikývl. „Obraz se začíná zvolna dotvářet. Galové tedy vůbec nebyli primitivními barbary, za které jsou všeobecně považováni. Spoustu se toho naučili od Féničanů a Řeků a také od Etrusků. Proti nim stáli Římané, téměř lhostejná masa bez individuálních zájmů. Není tedy divu, že na technický rozvoj se nedalo pomyslet, pokud existovala Římská říše.“

V tomto časovém proudu zmizela ta říše velmi brzy. Galové získali vrch. Stavěli lepší lodi a objevili Ameriku už v devátém století. Ale na druhé straně nebyli zase tak pokročilí, aby mohli vyhubit Indiány. Vznikla tedy docela jiná kultura než u nás. V 11.století vynalezli parní stroj. Vynález střelného prachu přejali snad od Číňanů. Tyto vynálezy nebyly dál rozvinuty.“

Piet van Saravak pomalu přikývl.

„Už mi svítá. Co se ale stalo s Římany?“

Everard se místo na Pieta obrátil znovu na Deirdre.

„Náš národ navštívil zemi již před 2500 lety, a proto také zná řečtinu. Rád bych věděl, co se od té doby stalo, proto jsem se vyptával. Jsi dobrá učitelka.“

Zarděla se.

„Ráda pomohu, ale - pomůžete také vy nám?“

„To nevím,“ odpověděl Everard váhavě a nejistě.

„Opravdu to nevím. Musíš mi věřit, že bych to rád udělal, ale nevím, jak...“

Protože mou povinností je, připojil v duchu hořce, odsoudit tebe a tvůj svět k smrti.

XXVIII.

Když ukázali Everardovi pokoj, který mu měl být po dobu jeho pobytu k dispozici, potřeboval několik vteřin, aby se vzpamatoval ze svého překvapení. Mysleli vskutku na všechno. Ale byl příliš unaven, než aby mohl využít všech předností keltského pohostinství. Pietova mladá otrokyně naopak nebude patrně zklamána...

Druhý den časně zrána vstali. Z okna mohl Everard vidět pobřeží. V parku přecházelo několik strážců. Pospíšil si, aby spolu s Pietem přišli včas k snídani, na kterou byli pozváni.

Ap Ceorn odjel do města, vysvětlila Deirdre, a jim nezbylo než trávit čas pokud možno co nej příjemněji.

„Vyjedeme si, nebo si zalovíme? Také můžeme plachtit nebo si zaplavat.“

„Plavat?“

„Ano, ovšem, zaplavat si,“ zvolala dívka nadšeně a vyskočila. Lehkonohá proběhla otevřenými dveřmi na verandu a začala se svlékat. Stalo se to tak nevinně, že každá postranní myšlenka by byla rouháním. Everard za sebou zaslechl mlaskavý zvuk. Jistě to byla Pietova dolní čelist.

„Pojďte,“ zvolala vesele a vyběhla před nimi. Oba muži šli za ní pomaleji. Everard se rychle svlékl, ale Piet zůstal stát. Opatrně zkusil špičkami prstů teplotu vody a otrásl

se.

„Jsi přece Holanďan...“

„...jenže moji předkové měli dost rozumu, aby se vystěhovali do Indonésie.“

„Tak si tu zůstaň! Vykoupám se s Deirdre.“

„Proklatě,“ nadával Piet a pokoušel se ještě jednou zkusit vodu prsty. Deirdre již dováděla v příboji a mávala na ně. Everard sebral celou svou odvahu a vběhl do tříště pěn.

Zůstali ve vodě jen několik minut. Potom se přihnali zpátky. Piet šel za nimi a mračil se.

„Tantalus je břídil,“ bručel mrzutě. „Nejkrásnější dívka všech dob - a já neznám její řeč. Potřebuji pořád nějakého tlumočníka.“

Po nějaké době seděli všichni před planoucím krbem.

„Vždycky jsem se zajímal o dějiny,“ začal Everard. Musel se pořád vyptávat, aby se dozvěděl, která událost ve starověku změnila proud času. Musel to vědět, aby mohl znovu obnovit starý řád. „Byla někdy válka mezi Římem a Kartágem?“

„Ano, vlastně dokonce dvě. V té první zvítězil Řím. Ale o třiatvacet let později vypukla druhá a ta trvala jedenáct let. Poslední tři roky, poté, co Hannibal dobyl a zničil Řím, byly vlastně pouhým úklidem.“

To bylo ono!

Everard nepocítil žádné uspokojení.

Druhá punská válka byla tedy bod zvratu! Ale podrobnosti je třeba pečlivě studovat, aby věděl, kde začít. Musel se dozvědět, co se vlastně stalo - protože ono se to skutečně stalo, jinak by tu realita neseděla vedle něho teplá, živá a tak krásná. To on sám byl duch.

„Co se stalo pak?“ zeptal se bezbarvým hlasem.

„Kartaginská světová říše se rozšířila po Španělsku, Galii a jižní Itálii. V severní Itálii panoval po zhroucení chaos. Kartágo nebylo natolik silné, aby zjednálo pořádek. Potom byl zavražděn Hannibal. Sýrie a Parthie bojovaly o vládu nad východním Středozeemím. Parthie zvítězila a tím se dostala pod řecký vliv.

Po několika stech letech dobyly Itálii germánské kmeny. Jejich tažení poděsilo Galy a Kelty, kteří mezitím pronikli do Španěl a severní Afriky. Následovala dlouhá údobí vytrvalých bojů, v jejichž průběhu Keltové stále více mohutněli. Hunové zaplavili východní Evropu a byli zadrženi před Parthií. Potom objevili Keltové jižní Afallon, ale Majové je zahnali. Naproti tomu na severu se dokázali udržet. Z toho pak vznikla nakonec dnešní situace.“

Everard seděl dlouho mlčky. Konečně ho dívka poprosila: „Vyprávěj mi o svém světě. Ten musí být

báječný a neuvěřitelně krásný.“

Everard si povzdechl.

Potom vypnul svědomí a začal lhát...

K přepadení došlo téhož dne odpoledne.

Piet se opět vzchopil a učil se s Deirdřinou pomocí afallonštině. Ruku v ruce procházeli parkem, tu a tam se zastavovali, aby si přeříkali slovíčka. Everard se loudal za nimi a kladl si otázku, není-li snad pátým kolem u vozu.

Jeho hlavní starost však patřila halmochronu. Kdyby věděl, jak se k němu dostat...

Z bezmračného nebe žhnulo slunce. Jakýsi starší zahradník uhrabával cestičky. U zdi stál strážný, nepochybně s indiánskou krví v žilách. Puška mu visela nedbale přes rameno.

Velcí hlídací psi se líně váleli ve stínu několika stromů. Byl to tak mírumilovný obrázek, že již jen pouhé pomyšlení na to, že někdo na druhé straně zdi plánuje přepadení a vraždu, by vypadalo absurdně.

Ale člověk zůstal člověkem. Jistě, Everard si nemohl udělat celkový obraz, ale instinktivně tušil, že tento proud času není ani lepší, ani horší než jeho vlastní. A přece stál před rozhodnutím, zda anulovat existenci

tohoto světa, v kterém prodléval.

Bylo to rozhodnutí, před jakým žádný smrtelný člověk ještě nikdy nestál.

Postávali na mořském břehu a dívali se na parník, který pomalu plul podél pobřeží. Kroužili nad ním rackové a pronikavě křičeli.

Proč se vůbec musí rozhodovat právě on? ptal se Everard sám sebe. Existuje přece dost Strážců času v předřímské době. Kdyby některý z nich přicestoval do budoucnosti, určitě by přece změnu zpozoroval...

Zasáhlo ho to jako blesk.

Pokusil se najít uzlový bod, a kdyby se mu to podařilo, tento svět by naráz zmizel z časoprostorového kontinua - a oni s ním.

Piet a on by vlastně přestali existovat.

Deirdre cosi volala. Vzhlédl. Lod' se přiblížila ke břehu. Z její ploché paluby se vynesl jakýsi kluzák, uvázaný na laně, a snášel se ke břehu.

„To všechno je možné,“ poznamenal Piet. „Ani by mne nepřekvapilo, kdyby vypustili také pár balónů.“

Lano spadlo. Větroň zamířil přímo k nim a přistál těsně před nimi, vyrýváje do písku hlubokou brázdu.

Strážce křičel cosi nesrozumitelného. Na jeho zbrani se zaleskly sluneční paprsky. Přibíhal sem důstojník a volal rozkazy.

Nad plošinou větroně se objevila hlaveň děla. Zarachotil první výstřel.

Everard se vrhl k zemi. Piet za ním a strhl přitom dívku s sebou. Nad nimi cosi zasvištělo vzduchem. Útočníci stříleli broky nebo sekaným olovem.

Temní muži s bílými sarongy a turbany vyskakovali z boků větroně a ihned se ocitli v palbě stráží, které sem mezitím přispěchaly.

Hinduradž, napadlo Everardovi. Malá invaze.

O loď, která se otočila a poloviční rychlostí vjela do přirozeného přístavu, se už nikdo nestaral. Muži seskakovali s paluby a pádili ke třem lidem ležícím na břehu.

Everard pochopil jejich úmysl.

„Pojďte, musíme odtud,“ zavolal na Pieta a na Deirdre.
„K domu.“

Vyskočili a utíkali přes park k budově. Za sebou slyšeli dusot pronásledovatelů. Strážci se o ně nestarali, protože měli co dělat s posádkou kluzáku.

Dívka a Piet běželi přes verandu a zmizeli uvnitř. Vedle

Everarda pleskla do dřeva kulka. Oba psi na chvílku pronásledovatele zdrželi.

„Tady nikdo není - musíme k sousedům,“ volala Deirdre.

Měli malý náskok, a snad by byli včas dostihli brány, nebýt toho, že dívka zakopla a upadla.

Piet se zastavil, aby jí pomohl. Ale než se mu to podařilo, cizinci je obstoupili.

Jeden řekl cosi Deirdre.

„Co chtějí?“ zeptal se Everard řecky.

„Vás,“ zašeptala zlomeně. „A mě také - jako tlumočníci.“

Vyskočila a vjela nehty nejbližšímu muži do tváře. Everard udeřil druhého do brady, ale přesila byla příliš velká. Úder pažbou ho napolo omráčil. Jako v mlze viděl loď, ke které ho vlekli.

XXIX.

Kluzák nechali ležet, ale raněné vzali s sebou. Lod' se rozjela a vzdalovala se rychle od břehu. V parku ležely nehybné postavy afallonských strážných.

Everard se posadil na lavici u zábradlí a podepřel si hlavu rukama. Deirdre plakala na Pietově rameni.

Z kajuty vyšli dva muži - běloši, žádní Asiaté. Také ostatní mužstvo se změnilo v Evropany, smyli si barvu z obličejů.

Everard pomalu vstal a hleděl na své nové pány. Jeden byl středního věku a průměrně vysoký, měl na sobě rudou hedvábnou blůzu a plandavé bílé kalhoty. Jeho obličej byl hladce oholen a tmavé vlasy měl spleteny do copu. Druhý byl mladší, světlavý obr se širokým pláštěm, sepjatým měděnými sponami. Pod ním měl krátké kalhoty. Na hlavě mu seděla zdobená přilbice. Oba měli u pasu revolvery a mužstvo se k nim chovalo uctivě.

Starší muž je oslovil afallonsky. Everard pokrčil rameny. Potom to zkusil mladší.

„Taelan thu Cimbric?“

Everard znal základní prvky germánské řeči a také Piet nastražil uši. Deirdre se schoulila do sebe a nehýbala se.

„Ja,“ řekl Everard německy a přisvědčil. „Ein wenig.“

Světlovlasý si zamnul ruce.

„Ah, an weng. Gode. Ik hait Boierik Wulfilasson ok mein Gefreond heer erran Boleslav Arkonsky.“

Ačkoli Everard rozuměl téměř všemu, byla to přece jen cizí řeč, složená z mnoha jiných. S němčinou nebo holandštinou, promíchanou severskými drobty, se snad budou moci dorozumět.

„Co máte v úmyslu?“ zeptal se. „Pocházíme z planety Síría. Odvezte nás zpátky ke břehu, nebo vás trest mého lidu nemine.“

Wulfilasson nevypadal příliš vesele. Snad také všemu nerozuměl. Navrhl, aby sešli do podpalubí, kde by Deirdre mohla překládat. Když seděli v malém, ale pohodlně zařízeném salónku, dostalo děvče nejprve sklenici vína, aby se uklidnilo. Potom řekla:

„Zajali nás, když jejich zvědové zjistili, kde se zdržujeme. Také váš stroj bude uloupen. Vědí rovněž, kde je.“

„To jsem si mohl myslet. Kdo je to?“

Bylo to docela jednoduché.

Převlékli se, aby každý uvěřil, že přepadení je dílem Hinduradže, avšak ve skutečnosti šlo o tajně spolčené Littorňany a Cimbry. Nyní plují do Ynys Llangollen, letní rezidence littornského vyslanectví. Tam mají

„kouzelníci“ vysvětlit funkci svých zbraní a svého stroje.

„A když to neuděláme?“ chtěl vědět Everard.

„Jsme civilizovaní lidé, zněla odpověď, „a za dobré služby platíme zlatem a stříbrem. Násilně vynucené služby jsou méně příjemné, ale v sázce je existence naší země. Nemáme jiné volby.“

Jistě to byli ženatí mužové a otcové rodin a rádi se napili piva nebo zahráli v přátelském kruhu nějakou hru. Boierik snad v Itálii pěstoval koně, zatímco Arkonsky se zotavoval z práce na polích někde na březích Baltského moře. To ovšem zajatcům nikterak nepomůže, protože vlast je zavolala do zbraně.

Vlast...

„Jsme unaveni,“ řekl Everard náhle. „Můžeme se odpočinout?“

„Ale ovšem,“ zaradoval se Boierik, že jim může prokázat úsluhu. „Musíme se přece stát dobrými přáteli...“

Na západě klesalo slunce do moře. Zatímco Deirdre a Piet stáli u zábradlí a kochali se přírodou, rozmlouval Everard se světlolasým Boierikem.

„Tak vy tedy přicházíte z hvězd. Tomu nerozumím, protože já jsem jen obyčejný člověk. Kdyby bylo po mém, žil bych jen na svém statku a nestaral bych se o to,

jak to ve světě chodí - bohužel však má člověk ke svému státu určité povinnosti.“

„Ano, je to zvláštní,“ přizvukoval mu Everard. „Tolik lidí spolu válčí, ačkoli jen malá hrstka z nich si to přeje.“

„Ale je to nutné,“ povzdechl si světlovlasý obr. „Kartágo nám uloupilo Egypt. A Egypt přece patří nám.“

„Italia irredenta,“ bručel Everard.

„Co to bylo?“

„Nic důležitého. Tak tedy Cimbrové se spojili s Littorňany. Doufáte, že si podrobíte Evropu a Afriku, zatímco se velmoci potýkají v Asii?“

„Ale ne,“ bránil se Boierik téměř uraženě. „My jen chceme dobýt naše pravoplatné území. Král řekl...“

Následovala dlouhá promluva, která obsahovala mnoho známých frází. Dokonce velmi známých. Everard to všechno vyslechl naprosto klidně. Lod' se prodírala vlnami ke svému cíli. Rozhoupaná paluba vyžadovala, aby se jí plně věnoval, nechtěl-li ztratit rovnováhu.

„Nezacházíte s námi, kouzelníky, právě šetrně,“ předhodil Boierikovi. „Mějte se na pozoru, abychom se nerozhněvali.“

„Jsme chráněni proti kletbám a proměnám.“

„Přece však...“

„Rádi bychom, abyste nám pomohli dobrovolně. Poskytni mi ještě pár hodin, Everarde, a já vám dopodrobna vyložím, že spravedlnost je na naší straně.“

Everard zavrtěl hlavou a odešel. Postavil se u zábradlí vedle Deirdre.

„Odmítl jsi jejich návrhy?“ zeptala se a hlas se jí malounko zachvěl.

„Ne,“ řekl Everard naprosto neočekávaně. „Pomůžeme jim.“

Vytřeštila na něho oči. Z obličeje jí zmizela všechna krev.

„Co tím míníš?“ zeptal se Piet.

„Říkám, že pomůžeme Littorňanům a Cimbrům.“

„Ne, to přece nemyslíš vážně!“

„Ale ano.“

„Proboha, ne! Já...“

„Nic neuděláš,“ odsekl velitelsky Everard a popadl ho za paži. „Vím přesně, co říkám. Nemůžeme se v tomto světě postavit na něčí stranu a nebudeme pomáhat ani jedněm, ani druhým - ale musíme to provést takto. Ti chlapíci nás

mají ve své moci. Vyhovíme tedy naoko jejich přání,
dokud nepřijde naše chvíle. Jasně? A - ani slova o tom
Deirdre. Mohla by se prozradit.“

Piet stál téměř minutu mlčky u zábradlí a hleděl dolů do
zpěněných vln. Pak zvedl hlavu a pohlédl na Everarda.

„Máš pravdu,“ řekl zarytě.

XXX.

Stáli v rozlehlé vysoké hale. V krbu planul obrovský oheň. Stráže se rozestavily u stěn.

„Právě přibyl váš stroj,“ oznámil Boierik. „V Catuvellaunanu se určitě tvrdě bojovalo.“ Položil ruku na sedlo stroje. „A tohle že se může ocitnout najednou kdekoli na zemi?“

„Ano,“ řekl Everard.

Deirdre na něho vrhla hněvivý pohled. Zcela zjevně se od něho a od Pieta odvrátila. Když na ni promluvil Arkonsky, plivla mu pod nohy.

Boierik si vzdychl.

„Chtěli bychom, abyste nám svůj stroj předvedli. Ty a já s ním poletíme - ale varuji tě. Budu sedět za tebou s revolverem v ruce. Ty mi vždycky povíš, co se stane, abych byl předem upozorněn. Tvoji přátelé zůstanou zde jako rukojmí. Když se mi něco stane, zemřou. Ale,“ dodal s přátelským úsměvem, „moje starosti jsou vlastně zbytečné, že? Jsme přece dobrými přáteli.“

Everard přisvědčil. Ruce mu náhle zchladly a zvlhly.

„Nejprve musím pronést kouzelnou průpovídku.“

K tomu dal Cimber chápavě svolení.

Everard si letmo vtiskl do paměti časoprostorové souřadnice haly, které udávaly stupnice halmochronu. Piet se choulil na lavici, dobrý metr od Deirdre. Muži s vytasenými zbraněmi je obklopovali. Everard odhadl vzdálenost mezi sebou a lavicí, pak zvedl ruce a začal v temporalu jako zaklínač prozpěvovat.

„Piete, dostanu tě odtud. Zůstaň jen sedět na svém místě. Vezmu tě s sebou za letu. Doba: jedna minuta po startu. Jakmile s tímto vlasatým chlapíkem zmizím, můžeš začít počítat.“

Venušan seděl na lavici bez hnutí. Jeho tvář byla jako z kamene. Čelo se mu slabě lesklo.

„Dobrá,“ řekl Everard Boierikovi. „Můžeš nasednout. Pojedeme na železném oři.“

Když se Everard posadil, cítil v zádech ústí revolveru. Třásl se jako osika.

„Za půl hodiny jsme zpátky. Nejprve poletíme v určité výši nad mořem. Nesmíš se polekat.“

„D-d-dobrá,“ vykoktal Boierik nejistě.

Everard nastavil tlačítka na patnáct kilometrů východně odtud a na výšku pěti set metrů. Pak stiskl aktivátor.

Řítily se jako čarodějnice na koštěti nad vlnami, které šuměly hluboko dole. Daleko na obzoru se leskla země. Bouře jim rvala šaty. Za sebou slyšel Everard hlasitě

Cimbrovo sténání.

„Nu, jakpak se ti to líbí?“

„V-výborně, opravdu. Balóny nejsou proti tomu nic. S těmito stroji můžeme pokropit nepřátelská města tekutým ohněm.“

Tato slova usnadnila Everardovi, co zamýšlel.

„Teď poletíme vpřed,“ oznámil svému cestujícímu. Boierikovi se rychlý pohyb líbil a také se už cítil v sedle jistěji. „Pozor!“ varoval ho Everard. „Teď jsme jedním skokem na pevnině.“

Pohnul pákou. Halmochron vystřelil šikmo vzhůru, nabral výšku k dvojitému loopingu, s trojitým g-g-g se zřítil do hloubi a pak vyrovnal směrem do strany.

Everard nevěděl, co Boierika srazilo, zahlédl jen, jak se muž zřítil do rozbouřeného moře, které ho chtivě pohltilo - nedržel se totiž.

Pocit viny Everard rychle překonal, jakmile si vzpomněl, k čemu mělo být stroje času použito. A teď šlo o to, vzít s sebou Venušana...

Halmochron se zhmotnil téměř přímo před Pietovýmá nohama. Everard popadl přítele za paži a přitáhl ho k sobě do časoprostorového pole. Pak bleskurychle přehodil nazpět časovou páčku a stiskl aktivátor. Hala i muži s vysoko pozvednutými zbraněmi zmizeli.

Stáli na travnatém pahorku u moře, 2000 let v minulosti.

Everard klesl hlavou na řídící desku.

Ale výkřik ho vyburcoval z vyčerpání. Zvedl hlavu a otočil se v sedle.

Hned u stroje ležel Piet. Jeho paže stále ještě svíraly Deirdřino tělo...

Vlny se stejnoměrně valily vzhůru a pak zase dolů po plochém pobřeží. Po nebi táhly mraky.

„Dovedu tě pochopit,“ řekl Everard, „ale podstatně nám to zkomplikuje celou záležitost.“

„Co jiného mi zbývalo?“ hájil se Piet. „Měl jsem ji tam nechat, aby ji barbaři zabili?“

„Nemůžeme jí říct pravdu,“ přemýšlel Everard. „A bez dovolení ani nesmíme.“

Dívka stála vedle nich, těžce oddechujíc. Vítr jí cuchal lehký šat. Ale oči zářily radostí, která ponenáhlu zatlačovala hněv a překvapení. Zatleskala do dlaní.

„Odpusťte mi. Mohla jsem přece vědět, že nás nezradíte.“

Políbila oba muže, což Piet nadšeně přijal a opětoval.

Everard si připadal jako Jidáš.

„Kde to jsme?“ zeptala se. „Vypadá to jako Llangollen, ale kde jsou obyvatelé? Nebo snad Šťastné ostrovy?“

Everard si odkašlal.

„Mám pro tebe špatnou zprávu, Deirdre. Už nikdy se nemůžeme vrátit do tvé vlasti.“

„Nikdy? Proč?“

„To se dá těžko vysvětlit - prostě tomu musíš věřit. Byli jsme nuceni se rychle rozhodnout...“

Přikývla a zvolna poodešla. Stála pak osamělá nahoře na pahorku a hleděla dolů na moře. V očích se jí třpytily slzy.

„Co jiného jsem měl říci? Nemůžeme ji přece poslat zpátky do její doby. Přestala by existovat zároveň s ní.“

Piet přikývl.

„Ano, máš pravdu.“ A po několika vteřinách: „Kde - nebo vlastně v které době to jsme?“

„Krátkce před Kristovým narozením, hádám. Tedy ještě nad uzlovým bodem.“

„Ano, a stále ještě přesně nevíme, co se vlastně stalo.“

„Vrátíme se, až narazíme na Strážce času. Potřebujeme pomoc.“

„Snad máš pravdu.“ Lehl si do měkké trávy a pohrával si se stéblem. „Také by se mohlo stát, že to dokážeme i odtud. Vzbud’ mne, až tu budou. Jsem utmácený.“

Deirdre se vrátila a oči měla suché, ale bylo na ní vidět, že plakala. Everard jí položil otázku, zda jim pomůže splnit jejich úkol. Přikývla.

„Můj život patří vám, protože jste jej zachránili.“

„Dobrá. Pak tě tedy uvedu do hypnotického spánku, ve kterém mi povíš všechno, co musím vědět. Je to nejjednodušší metoda a i pro tebe je nejméně namáhavá.“

Everard se tak dozvěděl všechno o událostech druhé punské války, k níž ovšem v této době nikdy - aspoň v historii známé - nedošlo.

V roce 219 oblehl kartaginský guvernér Hannibal Barkas, tehdy místodržitel španělských osad, město Sagunt a později, po osmi měsících, je dobyl. Tím mohl zahájit dlouho plánované polní tažení proti Římu. Přešel Alpy a koncem roku 218 dosáhl Itálie. U Ticina narazil na římskou přesilu, ale porazil ji. V dalším roce pronikl po vítězných bitvách až do Apulie a Kampanie. Obě provincie k němu přešly. Quintus Fabius Maximus vedl proti němu zoufalý partyzánský boj, který zpustošil půl Itálie, ale nic nerozhodl.

Mezitím shromáždil ve Španělsku posily Hasdrubal Barkas a dosáhl s nimi roku 217 Itálie. V roce 210 dobyl Hannibal Řím a vypálil jej. Během dalších tří let byla římská světová říše v jeho rukou.

„To je ono,“ vzhlédl Everard. Hladil dívku, která ležela se zavřenýma očima na zemi, po dlouhých, měděně zbarvených vlasech.

„Ted’ se musí vyspat a zotavit se.“

„Co říkala?“

„Spoustu věcí. Její vědomosti o tehdejší době jsou velkolepé, ale nikdy se při tom nezmínila o Scipionovi.“

„Kdo je to?“

„Publius Cornelius Scipio velel římským oddílům na řece Ticinu a byl tam poražen. Potud je to v pořádku. Ale později přerušil Hannibalovo spojení se Španělskem tím, že zničil jeho tamní opěrné body. Jeho syn, který se rovněž nazýval Scipio, nakonec Hannibala u Zamy porazil na hlavu. Otec a syn, kterému se dostalo přízviska Africanus, byli nejlepšími vojevůdci Říma v oné době, ale Deirdre o nich nikdy neslyšela.“

„A - co to má znamenat?“

„Oba Scipionové byli při porážce na Ticinu a málem by to byli zaplatili životem. Syn ale otce za ústupu zachránil.“

Sázím se s tebou, že v tomto světě tehdy oba zemřeli.“

„Pak se tedy někdo úmyslně postaral o to, aby se jim útek nepodařil. Ale kdo?“

„Ti, kdo cestují časem.“

Půl hodiny poté, co opustili rekreační hotel v Pyrenejích, aby navštívili New York, se tam opět vrátili. Deirdre svěřili do péče ženě, která mluvila řecky, a svolali všechny Strážce, kteří tam byli na dovolené.

Krátce na to začaly kontinuem cestovat stovky poštovních schránek času.

Všechna byra a opěrné body až k roku 218 před Kristem ještě existovaly, ale každé spojení dále za toto datum ztroskotalo. Ustal veškerý kontakt s budoucností, z které sem všichni přišli.

V oligocenní Akademii byla uspořádána narychlo svolaná konference. Všem bylo jasné, že je nutno nastolit opět starý stav, i když ti Strážci času, kteří v okamžiku zvratu ještě dleli v chybném časovém proudu, navždy zmizí. Na tom se nedalo nic změnit. Nicméně bylo rozhodnuto vyslat pátrací oddíly a poskytnout jim lhůtu jednoho dne relativního času. Když se do té doby nevrátí, nebude možné ručit za jejich osud.

Studijní skupiny dostaly za úkol zjistit přesnou dobu, kdy došlo k první změně, aby ji mohla nahradit druhá. Bylo

jen nutné zabránit změnám násilným.

Zvědové se vmísili do Hannibalova vojska a strávili v něm týdny a měsíce. Vrátili se pak téměř v téže vteřině, kdy vyrazili. Jejich zprávy byly dost zajímavé.

V Alpách se k armádě připojili dva švýcarští kupci a získali si důvěru vojevůdce. Neustále ho všude doprovázeli. Pod jmény Frontes a Himilco zcela Hannibala ovládli a vedli vládní záležitosti. Jeden ze špehů viděl oba muže i jejich obydli.

„Docela moderní zařízení,“ hlásil. „Podle mého názoru jsou to Neldoránci z 205.tisíciletí.“

Everard přisvědčil. V onom budoucím období žil velký počet kazimírů, kteří Hlídce času způsobovali spoustu starostí.

„Mohli bychom je zajmout už v Alpách, ale vlastní obrat představuje onen okamžik, kdy dali zabít nebo zavraždili oba Scipiony. Tam musíme zasáhnout.“

Jeden Brit z 18.století položil na stůl mapu. Viděl bitvu přes mračna infračerveným teleskopem.

„Tady stáli Římané...“

„Vím,“ přerušil ho Everard. „Ta tenká červená čára. V okamžiku, kdy se tato linie zhroutlí a začne útěk, dostane se situace do kritického bodu. Ale všeobecný zmatek nám poskytne příležitost, abychom nepozorovaně zasáhli.“

Myslím si, že dva Strážci postačí. Byro v Alexandrii nám obstará potřebnou výstroj.“

Brit se zatvářil dotčeně.

„Ale já jsem si myslel, že bych mohl...”

„Ne,“ odmítl Everard rozhodně. „Piet van Saravak a já půjdeme. Cítím, že musím jít.“

Nechali stát halmochron v hustém houští a vyšli na planinu.

Na nebi a za mračny číhalo na sto Strážců času, ale ani jejich existence nemohla Everarda uklidnit. Tady dole létaly šípy a oštěpy. Bylo chladno. Mžení ohlašovalo podzim.

Krunýř ho táhl až k zemi, zkrvavělé a vlhké. Tížila ho přilba a římský štít v levici a meč po boku také nebyly zvlášť pohodlné. V pravici však Everard držel ochromující paprskomet. Piet klusal s podobnou výstrojí hned za ním.

Troubení polnic a víření bubnů bylo přehlušeno křikem bojujících vojsk, údery mečů o štíty a neustálým svistem šípů. Koně bez jezdců zvyšovali zmatek. Jen málo důstojníků a poslů se ještě drželo na hřbetech svých zvířat.

Kartaginci silně dotírali. Divoce útočili na Římany a ti se jen těžkopádně dávali na útěk. Okolo obou mužů, ať se

rozhlédli kamkoli, leželi mrtví a ranění. Everard zpozoroval nedaleko od sebe korouhev s křídly zlatého orla. Hned vedle byli šedí obři s válečnými věžemi na hřbetech - to byli Hannibalovi sloni.

Válka je stále stejná. Žádné vlaječky nebo přerušované linie na mapách, nýbrž potící se, krvácející a umírající muži.

Mladý štíhlý Kartaginec seděl uprostřed krvavé louže a pokoušel se vytáhnout oštěp z rány. Těsně vedle něho dřepěl římský sedlák a civěl velkýma nevěřícíma očima na pahýl vlastní paže, z kterého tekla krev.

Vysoko nad bitevním polem kroužili v celých hejnech havrani a čekali.

„Tudy,“ bručel Everard. „Pospěš si, fronta se může zhroutit každým okamžikem.“

Korouhev byla nyní blíž. Everard si náhle uvědomil, že si vlastně vždycky přál, aby Hannibal v boji proti Římu zvítězil. Nelíbil se mu chladný a málo individualistický ráz světové Římské říše.

A nyní tu je, aby zachránil Řím. Zvláštní, jak si často osud s člověkem zahraje! Nicméně mu zbývala útěcha, že Scipio Africanus, kterému měl dnes zachránit život, se stane velkým a významným mužem.

V římské frontě nastal průlom - jeden slon rozmačkal jako obrovský, valící se balvan vojáky a posunul se

dopředu.

Everard se dal do běhu. Jeden legionář proběhl mimo s očima vytřeštěnýma hrůzou. Jakýsi starý římský voják ale stál, opřen o meč, a hleděl vstříc obludě, až ho rozdupala.

Jezdci, římscí důstojníci, byli nyní docela blízko. Vysoko nesli své zlaté orly a cosi křičeli, ale nikdo jim nerozuměl, protože je pohlcovala vřava.

Kolem šli legionáři. Jeden oslovil Everarda:

„Pojď s námi, napadneme je z boku.“ Ale když Everard zavrtěl hlavou, zvedl svůj meč a zvolal: „Tak tedy zhyň, ty zbabělče...“

Paprsek ho na místě ochromil. Jeho vojáci nedůvěřivě couvli. Kdosi vyrazil srdceryvný výkřik a celá skupina se dala na panický útěk.

Kartaginci byli nyní docela blízko. Jejich meče, pokryté krví, sekaly nemilosrdně do těl stále zmatenějších Římanů.

Scipionovi vojáci byli obklíčeni a bojovali marný boj. Everard se pokusil rozeznat v bitevní vřavě jednotlivé postavy tohoto děje. Zpozороvali skupinu jezdců, která se hnala vpřed. To je jistě Scipionův syn, který přichází zachránit svého otce.

„Tam!“

To zvolal Piet a ukázal doprava. Everard se sklonil. Déšť mu stékal s přílby do obličej. Oddíl Kartaginců se blížil. V jejich čele cválali dva jezdci s typickým výrazem Neldoránců. Měli sice obvyklou zbroj, ale v jejich rukou byly paprskomety.

„Pojď!“

Everard se dal do běhu. Nejprve si ani jeho, ani Pieta nikdo nevšímal, ale pak jeden Kartaginec varovně vykřikl. Dva šílení Římané - co jiného? Neldoránc vpředu zvedl svou zbraň. Everard padl k zemi. Tam, kde předtím stál, vjel do země se sykotem modrý paprsek. Střelil opačným směrem a jeden kůň se svalil na zem a shodil svého jezdce. Piet zůstal stát a nepřetržitě pátil. Dva, tři, čtyři Kartaginští se zhroutili - a potom padl první Neldoránc.

Okolo obou Scipionů byla zeď bojujících vojáků. Eskorta obou Neldoránců se však už o Scipiona nestarala, nýbrž hledala spásu v útěku. Účinek paprskometu bezpochyby znali, ale tyto neviditelné ochrnující údery jim byly neznámé. Druhému Neldoranci se podařilo zvládnout koně. Než na něho mohl Everard vypálit dobře mířenou střelu, otočil se a cválal za ostatními.

„Postarej se o bezvědomého, Piete. Bude-li to možné, odveď ho k halmochronu. Potřebovali bychom se ho na mnohé vyptat.“

Nečekaje na odpověď, vyhoupl se do sedla nejlepšího

koně, jaký stál poblíž. Plným tryskem se dal do pronásledování prchajícího Neldoránce.

Za ním se Scipio se synem probojovávali řadami oslabených Kartaginců.

Everard se málo staral o to, co se děje okolo něho. Měl na očích jedině Neldoránce. Až Neldoránec dosáhne volného pole, je po něm veta. Některý z pozorujících Strážců času může sjet dolů a udělat s ním krátký proces.

Táž myšlenka patrně napadla i narušitele času. Náhle se zastavil, otočil se v sedle a zamířil zbraní na pronásledovatele. Everard pocítil horký náraz energie - minul ho jen o několik centimetrů.

Odpověděl výstřelem, ale vzdálenost byla příliš velká.

Druhý nepřítelův pokus byl do té míry úspěšný, že zasáhl Strážcova koně. Everard se zřítil k zemi, udělal přemet - a byl zase na nohách. Rozběhl se přímo na Neldoránce. Paprskomet ztratil při pádu, ale už neměl čas jej hledat.

Teprve teď si povšiml, že také Neldoránec je zasažen. Nestačilo to k tomu, aby ztratil vědomí, ale následkem elektrického šoku upustil zbraň.

Když se Everard přiblížil, sklouzl se sedla a vytasil meč.

„Jak chceš,“ pravil a vyrazil na Neldoránce, který se pokoušel změnit osud lidstva.

Za horami stoupal měsíc a měnil sněžné plochy v bledý třpyt. Daleko na severu vrhal ledovec sinavě modré odlesky. Kdesi zavyl vlk. Domorodci ve svých jeskyních zpívali a tančili. Avšak tyto zvuky ledové doby pronikaly jen slabě sklem verandy, kde stála Deirdre a hleděla mašeřící se pravěkou krajinu. Světlo měsíce jí zalévalo obličej a odhalovalo slzy v očích. Když zaslechla kroky, trhla sebou.

„Vy už jste zpátky?“ Everard a Piet přikývli. „Ale vždyť teprve dnes ráno...“

„Šlo to velice rychle,“ pravil Piet, který mezitím dostal hypnotickou lekci řečtiny.

„Doufám, že se vám podařilo vyřešit úkol a teď si odpočínáte.“

„Ano,“ přikývl Everard. „Vyřešili jsme jej.“

Všichni tři stáli vedle sebe a hleděli na svět věčného ledu.

„Je skutečně pravda, že se už nikdy nebudu moci vrátit do své domoviny?“ zeptala se Deirdre tiše.

„Je to pravda. To nemůže nikdo změnit. Nikdo.“

Everard pohlédl na Pieta. Dostali svolení povědět dívce pravdu. Ale to mělo čas.

Deirdre vzdychla.

„Tak je to tedy. Ale já doufám při velkém Baalovi, že se mému národu vede dobře.“

„Vede se jim všem dobře,“ lhal Everard.

Ale potom se najednou nemohl podívat do čistých a upřímných očí té dívky.

Pocítil únavu a měl už jen jediné přání - pořádně se vyspat. To, co se má dovědět, ať jí řekne Piet van Saravak.

Pokývl nejprve Deirdre a pak svému příteli.

„Jdu na kutě. Pověz jí to ty, Piete.“

Venušan vzal dívku za ruku. Everard pomalu odešel a ponechal je o samotě.

Doslov autora

Pokud můžeme říci, je podkladem této knihy čirá fantazie. Teoretická fyzika i logika ukazují, že putování do minulosti je nemožné, a změnit budoucnost nemožné dvojnásob. Obrazně bychom to vyjádřili asi tak, že si představíme těleso (třeba lidské tělo), které se pohybuje prostorem. V kterékoli dané době je v určitém daném bodě. Jeho postavení můžeme tedy sledovat na ose času. Pohybuje-li se těleso volně, bude muset být naše mapa trojrozměrná - bude mít tři osy prostorné a jednu časovou. Nebo si třeba pro ilustraci můžeme představit, že se těleso pohybuje pouze v rovině, takže třetí prostorový rozměr nám zbude pro záznam času, nebo že se pohybuje po křivce, takže můžeme nakreslit na listu papíru graf. Princip zůstává stejný.

V každém daném bodě křivky představuje její zakřivení rychlost tělesa v onom místě a v onom časovém okamžiku. Je-li toto zakřivení pozitivní, pohybuje se těleso kupředu; je-li negativní, pohybuje se těleso dozadu; a je-li nulové, pak těleso stojí.

Avšak dejme tomu, že se těleso pohybuje do minulosti. Jinými slovy, že se křivka zdvojí opačným směrem - nikoli podél prostorové osy, ale podél osy časové. Můžeme snadno poznat, že přesně v tom bodě, kde se to odehrává, dostává křivka zakřivení, jehož hodnota je nekonečná. Jinak řečeno, putování do minulosti je rovno nekonečné rychlosti, což vyžaduje nekonečně velké zrychlení a to zase nekonečně velkou energii - a to vše by muselo být dodáno v jediném okamžiku.

Zdá se tedy, že každé putování do minulosti vypadá jako fyzikální absurdita. A změna minulosti? - Nu, ta je opět absurditou logickou. Jak by bylo možné, aby se nějaká událost stala, a přitom nestala?

Proto čtenář učiní nejlépe, bude-li tyto příběhy považovat jen za cvik představitivosti, nikoli za předpověď něčeho, co jednou přijde...

Avšak... přece jen tu zbývá mnohé, co neznáme. Je v přirozenosti věcí, že si nikdy nebudeme moci být jisti, že jsme skutečně rozluštili veškeré záhady vesmíru.

A o pravé podstatě času zřejmě nevíme naprosto nic.

Co je vlastně čas?

Z hlediska fyzikova je čas pouhý rozměr; a rozměr je jakákoli měřitelná kvantita, kterou bereme v úvahu. Tak například teplota, elektrické napětí, kyselost apod. - to vše jsou rozměry, stejně jako populace, stupeň spotřeby potravy, frekvence, s jakou se v bibli opakuje jméno Samuel, a cokoli, co lze vyjádřit číselně. Vlastně se jeden rozměr dá vyjádřit v termínech druhého. Například stupeň spotřeby potravin se dá vyjádřit jako určitý počet kilogramů za rok, nebo třeba podle kalorií na osobu (při průměrném věku), nebo jako objem potravin ve čtverečních kilometrech v kterémkoli daném okamžiku. Na žádném rozměru tedy není nic fundamentálního.

Dá se dokázat, že tři rozměry jsou nutné a dostačující k

tomu, aby vyjádřily veškeré kvantitativní údaje v mechanice. Z pochopitelných důvodů byly původně zvoleny tři, totiž hmota, délka a čas. Vše ostatní se dá definovat jejich termíny. Ovšem tuto volbu provedl člověk. A mohl si zvolit právě tak dobře tři jiné rozměry, aby s něčím mohl začít.

Pro nás je zde důležité to, že čas je pro fyzika pouze početním výsledkem, který získá odečtením na svých hodinkách. Do jeho pravé podstaty se mu ještě nahlédnout nepodařilo. A přitom musí připustit, že čas v sobě tají mnoho záhadného.

Proč například plyne čas jen jedním směrem? Z hlediska mechaniky k tomu není žádného důvodu; rovnice platí stejně, i když se před kvantitativní údaj postaví záporné znaménko. Když se ale ocitneme před složitějšími situacemi, s jakými se setkává například termodynamika nebo biologie, shledáme při pozorování, že voda sama neteče zpátky do kopce, Země nevrací teplo, které dostala od Slunce, a starý člověk znovu neomládne.

Bylo kdesi řečeno, že právě tento přírůstek entropie je oním faktorem, který má na svědomí pohyb šípu času. Ale to je jen jedno tvrzení. My totiž doopravdy nevíme, proč se pamatujeme na své dětství a proč čekáme na smrt, místo aby tomu bylo naopak.

A mají-li pravdu oni astronomové, kteří věří, že vesmír se nakonec rozepne do maximálních rozměrů a pak se znovu smrští do původního bodu, odkud opět celý proces započne znovu - což nebude toto smrštění jakýmsi

zvratem času?

Kant prohlásil, že představa, jako by čas měl definitivní konec (ať v budoucnosti, nebo minulosti, nebo v obojím) a přitom byl nekonečně dlouhý, je stejně nemyslitelná. Já s tím nesouhlasím; ale aspoň je vidět, že i tak velký intelekt jako Kantův si byl vědom mezí našeho poznávání času.

Podobně se dotýkal záhady času Einstein, když polemizoval s kvantitativně mechanickým pojetím kauzality, které zastávali takoví vědci jako Bohr a Heisenberg. Můžeme tvrdit, že příčina vždycky předchází účinek: ale co myslíme tou příčinou a účinkem? Filozofové se ještě neshodli v odpovědi na tuto otázku. A jak si můžeme být tak naprosto jisti, že budoucnost nikdy neovlivňuje minulost?

Jak můžeme vědět, že naše logika - která, zdá se, tak naprosto odmítá putování v čase - není v nejlepším případě jen velmi omezeným zákoutím mnohem většího pole myšlení? Koneckonců dnes docela samozřejmě operujeme s takovými představami jako průsečník rovnoběžek, což by naši úctyhodní předkové považovali za směšné a navzájem si odporující. Kdoví, jaké nápady budou mít naši potomci?

Několik empirických důkazů svědčících pro putování v čase dokonce existuje. Vědeckou cenu nemají, jsou to spíše prapodivné jasnovidecké zážitky - jako třeba ten, který se přihodil paní Moberleyové a paní Jourdainové. (Byly to dvě ctihodné britské profesorky, které se prý v roce 1901 při návštěvě Versailles nakrátko ocitly v roce 1789 - k tomu závěru totiž po bedlivém šetření nakonec dospěly, když byly zhlédly věci, které se skutečně udály,

ale o nichž ony nemohly ničeho vědět. Svědectví ostatních pak nevývratně potvrzují, že o podvodu či halucinacích nemohlo být ani řeči.)

Jak již bylo řečeno, takové historky nejsou žádným důkazem. Ukazují jenom, jak málo toho víme a jak nesmírně veliká je naše neznalost. A tak, třeba je to nepravděpodobné, můžeme si představovat, že máme mezi sebou poutníky časem. Je dokonce možné si představit, že mohou ohrozit chod historie. Pakliže ano, lidstvo se jistě dokáže zorganizovat, aby tuto hrozbu potřeło, stejně jako pomůže opravdovým poutníkům. A toto je základ, z kterého vznikl příběh o Strážcích času.

Byl míněn pouze jako zábava. Snažil jsem se držet se přesně historických faktů a zobrazit lidskost, která je společná ženám i mužům ve všech zemích a v každém věku.

Alfred Veliký — jeden z prvních anglosaských králů (871—901)- Proslavil se jako udatný vojevůdce proti loupeživým Dánům.

Ahriman — bůh zla ve staroperském náboženství.

Ahura Mazda — bůh dobra a nebe ve staroperském náboženství. Vede neustálý boj s Ahrimanem, bohem zla.

Alexandr Makedonský, zvaný Veliký — slavný starověký panovník, vojevůdce a vzdělaný státník (4. st. př. n. l.). Podmanil si Malou Asii, Egypt a stal se vládcem Perské říše.

Apačové — indiánské kmeny, které žily na jihozápadním území dnešních USA. Prosluly svým odporem k americké nadvládě.

Áriové — označení pro kočovné národy, které si na konci 2. tisíciletí př. n. 1. podmanily původní obyvatelstvo Indie (Drávidy), jež tehdy bylo na přechodu k třídní společnosti, a zřídily tam otrokářské státy.

Astyagés — švagr lýdského krále Kroisa, poslední médský král, který svou neschopností způsobil pád říše a její ovládnutí Peršany (pól. 6. stol. př. n. l.).

Athabaskové — indiánské kmeny Severní Ameriky. Patří k nim Apačové, Navahové a kmen Dene.

Baal, též Bál — bůh hromu, úrody a stád, uctíváný západními Semity.

Bátú — mongolský chán, vnuk Čingischánův, který se na svých taženích dostal až na Moravu. R. 1242 založil Zlatou hordu.

Becquerel Henri (1852—1908) — francouzský fyzik, objevitel přirozené radioaktivity (1896). Za svůj objev dostal spolu s manželi Curieovými Nobelovu cenu.

Brahma — nejvyšší božstvo v hinduistickém náboženství.

Černobog — černý bůh, tj. bůh zla, postava ze slovanské mytologie.

Dakotové — indiánské kmeny, které žily na území střední části USA. Jsou známy pod jménem Siouxové.

Dareios — zde Dareios I., perský král, který panoval v letech 522-486 př. n. 1. Snažil se rozšířit Perskou říši.

Byl poražen u Marathónu r. 490.

Donar — v germánské mytologii bůh hromu. Druidové — keltští knězi v Británii u Galii. Edward I. - anglický král, panoval v letech 1272—1307. Jako první ovládl celou Anglii, když se r. 1282 zmocnil Walesu. Svému synovi dal titul princ Waleský, kterého dosud užívají korunní princové.

Firdusí — perský básník z konce 10. a poč. 11. stol., autor hrdinského eposu Kniha králů.

Háfiz — perský lyrický básník ?. 2. pol. 14. stol.

Ilérodot, též Hérodotos - žil asi v letech 484—425 př. n.

1. Původem flek. Bývá nazýván „otcem dějepisu“. Ve svých dějinách světa popsal podrobně války řecko-

perské. Hodžo — silná japonská dynastie regentů

(sukken), která vládla v letech 1199—1334. Nejslavnější

byl Hodžo Taki-mune, který odrazil vpád mongolských

vojsk. H. L. Hoover — americký prezident v 1. 1929—

33. Hunové - svaz kočovných kmenů

mongolskotureckého původu; ve 2.—3. st. př. n. L

založili říši na území dnešního Mongolska. Od počátku n.

1. se stěhovali na západ, v pol. 5. st. pod vedením Attily

dospěli až do Galie, kde byli poraženi Římany, a jejich

moc upadla.

Ilchán Abaka — mongolský vládce v Bagdádu po jeho dobytí Mongoly ve 33. stol.

Inkové — despotický rod Inků, který vládl před příchodem Spanělů v Peruánské říši. Moc Inků dosáhla vrcholu v 15. stol.

Konfucius — 551—479 př. n. 1., čínský filosof, tvůrce poli-tickoetického učení, jehož základem je mravní princip lidskosti.

Kublaj Chán, čínsky Si-ísu — mongolský chán, vnuk Cin-gischánův, zakladatel mongolské dynastie Juan (1279— 1368). R. 1264 si podrobil i Cínu.

Mayové — jeden, z jihoamerických indiánských národů.

Mayská říše vznikla asi ve 2. st. n. 1. Mayové jsou představiteli nejvyspělejší předkolumbovské civilizace na americkém kontinentu. Dodnes se zachovaly jejich monumentální stavby a jazyk, kterým mluví asi 1,5 mil. lidí. Mikuláš III. — římský papež v letech 1277-80. Vymohl na Rudolfu Habsburském uznání všech území Církevního Státu.

Mingové — čínská dynastie (1368—1644).

Míthra — staroindický a staroperský bůh světla. Jeho kult byl rozšířen hlavně ve 3. stol. n. 1. po celé Římské říši.

Mohéndžo-Dáro — vyspělá civilizace na dolním toku Indu ve 3. tisíciletí př. n. 1. Dnes známé archeologické naleziště.

Mojžíš — biblická postava, mytický vůdce Židů. Podle legendy měl být jako novorozeně utracen, ale matka ho vložila do košíku a postavila do rákosí na břehu. řeky. Tam ho našla egyptská princezna a ujala se ho.

Moloch — v mytologii některých semitských národů božstvo vyžadující oběti dětí. Přenesené symbol krutosti.

Navajové, též Návalové — dosud největší indiánský kmen na území USA.

nojon, též nojan — znamená „vůdce“. Byla to mongolská hodnost a titul. Nojani byli jmenováni tisíčníky.

Norny — v germánské mytologii ženské bytosti určující osud lidem i bohům.

oligocén — doba asi před 25 mil. let.

Omar — druhý arabský kalíf (7. stol.), nejschopnější Mohamedův nástupce, zakladatel Arabské říše. Za jeho vlády Arabové dobyli Egypt, Sýrii a Persii.

Parthie — od 3. stol. př. n. 1. významná starověká říše v Přední Asii. Ve 2. stol. zahrnovala Irán a Mezopotámii.

Pizarro Francisco — španělský dobyvatel Říše Inků (dnešní Peru).

Pólo Marco (1254-1324) - syn benátského kupce. R.

1271 se vydal na cestu do Číny, kde zůstal 17 let.

Vstoupil tam do služeb Kublaj Chána.

Pontská říše - starověký stát v Malé Asii ve 4.-1. stol. př.

n. L. Patřily k ní i kavkazské země a Krym RAF, Royal Air Force - Britské královské letectvo.

Romulus — postava z římské mytologie. Spolu s bratrem Rómem byl odchován vlčicí. Oba bratři jsou považováni za zakladatele Říma (753 př. n. L).

Rudolf I. Habsburský — německý říšský hrabě, od r. 1273 německý král.

Seminolové (tj. uprchlíci) — severoamerický indiánský kmen ze skupiny Kříků.

Sigurd, též Siegfried — starogermánský mytologický hrdina, který se zmocnil potopeného pokladu Nibelungů.

teokracie — státní zřízení, ve kterém má duchovenstvo v rukou vládu církevní i světskou.

Viktorie — anglická královna z hannoverského rodu, panovala v letech 1837-1901. Za její vlády nastal rozkvět britského kapitalismu, zvaný podle ní viktoriánským obdobím.

WAAF, Woman's Auxiliary Air Force — Ženský pomocný oddíl Britského královského letectva.

Whitehead Alfred North (1861-1947) — anglický matematik a logik.

Wotan, Wodati, . Odin — v germánské mytologii hlavní bůh.

EDICE SAFÍR, SV. 2

Poul Anderson **Strážci času**

Z německého překladu

Poul Anderson: Hüter der Zeiten

vydaného nakladatelstvím Goldmann Verlag v Mnichově

přeložil dr. Václav Kajdoš

Obálku a frontispice navrhl Karel Vaca

Graficky upravil Josef Týla

Vydání první

Vydalo nakladatelství Horizont, Nekázanka 7, Praha 1

jako svou 28. publikaci

Praha 1970

152 strany

Odpovědná redaktorka prom. fil, Libuše Šrejtrová

Technická redaktorka Hana Získalová

Vytiskla Státní tiskárna, n. p., závod 02, Slezská 13, Praha 2

8,71 AA, 8,99 VA

Náklad 40 000 výtisků

Tem. skupina 13/9

Cena brožovaného výtisku Kčs 17,—.

40-07-70 13/9/8-6

Digitalizoval SoRex, 2003

<http://sorex.wz.cz>